سەرجارەی نووسینێك

چەند تێبینی یەك ..

— محەمەد بەدری —

● وەك سەربەرشتی كەرێكی لاپەڕەكانی ئەدەب و ڕۆشنبیری «هاوكاری» هەست بە بەختیاری دەكەم . كاتێ كە چاوم بە نووسینێكی باش و بەنرخ دەكەوێ بەتایبەتی كە بە خامەی نووسەرێكی لاوی تازە پێگەیشتو نووسرا بێ .. ڕ بە دڵ پیرۆزبایی لێ دەكەم و بەوە گەش دەبمەوە كە ئەم میللەتەی ئێمە خاوەن بەهرەیەكی یەكجار گەورەو بەتەو دوا ڕۆژێكی باشیش چاوەروانیەتی .. بۆیە ناچار ئەبم بۆ چەند جارێك بە بابەتەكەدا بچمەوەو لە دوایی‌دا بنووسم «بۆ بلاو كردنەوە دەست دەدات»و لەوە دڵنیابم كە لە دوا ڕۆژا لی‌یێ پەشیمان نابمەوە ..

● بارەكەللا لەم جۆرە نووسینانەو داوای سەركەوتن و بەردەوام بوونیان بۆ دەكەم و سەبارەت بەو نووسەرانەش هیوادارم هەمیشە سەركەوتوو بن و خەریكی ئەو ڕێگەو ڕێبازە بن كە گرتوویانەو پەیرەویان دەكەن .

● جارێ واش هەیە تووشی نووسینێكی وا دەبم زۆر لاوازە ، بێ كەلكە ، بێ ناوەرۆكە ، كەچی خاوەنەكەی خۆی بە گەورەترین نووسەری جیهانی ناگۆڕێتەوە .. بیری لێ دەكەمەوە .. دەستكاری بكەم ؟! ئەمەی لێ لا بدەم ؟! ، دێم و دەچم .. بەلام كە ئەبینم كاكی نووسەر ، یاخود كاكی تازە پێگەیشتوو خۆی زۆر بە گەورە دەزانێ چۆنكە چەند كتێبێكی خوێندووەتەوەو وا ئەزانێ كەس ئەو كتێبانەی نەدیوە .. تووشی حاڵەتێكی سەیرو تایبەت دەبم .. تۆ بڵی ئەم كابرایە ئێمە بە نەخوێندەوار بزانێ ؟ تۆ بڵی ئەم نووسەرە شارەزای عیلمی ئەوەلینی و ئاخرین بێ ؟! .

● ئەوەی لێرەدا دەمەوێ بەو جۆرە كەسانەی بیڵێم ئەوەیە .. كاكی خۆم .. مەسەلەكە وەها نیە.. چۆنكە ئەگەر بێت و گا بەم ماوە زۆر كورتە بتەوی بگەیتە لووتكە . پێم نالی لە دوایی‌دا چی دەكەیت ؟!. خۆ دەبێ ئەوە ستی و بەردەوام بی .. باشە لە پاش گەیشتنت بە لووتكە نیازی چیت دەبێ؟!.. بێگومان لەو حاڵەتەدا پێویستە ڕوو لە نشێو بكەیت و بەرەو خوارەوە دابەزیت ، چۆنكە لە پاش لووتكەدا بەرز بوونەوە نامێنێ و ئەگەر بگەیتە حەوت تەبەقەی ئاسمانیش هەر ناچار دەبی بە دەوری خۆتدا بسوڕێتەوە ..

● جا لەبەر ئەوە ئەڵێم : خۆ بە زل زانین دەردێكی كوشندەیە ، كۆسپێكی هەرە سەختە لە ڕێگەی پێشكەوتنی ئادەمیزادا . بەردێكی ڕەق و پتەوە دژ بە بەرەو پێشەوە چوونی نووسەر ئەوەستێ. كەواتە یا وەكو ئەو زەلامە نەبین كە چووە سەر لووتكەی شاخێك و لەوێیەوە بۆ خەڵقی ڕوانی ،بینی زۆر بچوكن . لەبەر ئەوە هەستی بە گەورەیی كرد ، بەڵام ئەوەی لە بیر نەبوو كە ئەوانیش كاتی سەیری ئەكەن زۆر بە بچووكی ئەیبینن ..

لە یادی ٢٢ هەمین ساڵەی بوكی شۆڕشەكانداو دامەزراندنی سوپای میللی‌دا

عیراقی ڕووبەرەو ڕۆژ

سبەینێ ، ٨ی شوباتی ١٩٨٥ ، كە ڕۆژ لە ئاسمانی عیراقی لوتكە هەڵدێ ، ئەم ولاتە سەرفرازەو گەلە سەركەوتووەكەی ، یادێكی پیرۆزی مێژووی پڕ خەبات و قوربانی دان و سەركەوتن دەكاتەوە ، یادی ڕاپەرینی شۆڕشی ٨ی شوباتی ١٩٦٣ كە گەل بەرابەری پێشڕەوە دڵسۆزەكەی ڕاپەری و قەڵای دیكتاتۆری تاقە كەسی ڕمان .

هەر سبەینێ ، یادێكی پیرۆزی تر دەكەینەوە ئەویش یادی دامەزراندنی سوپای میللی ، پشتیوانی سوپای دلێری عیراق ، ئەو هێزەی لەگەل و بۆ پشتیوانی و پاراستنی قەڵای بڵندی شۆڕش دامەزرا ...

ئەی عیراقی لوتكە ، ئەی عیراقی صدام حسین ، مێژووت هەمووی مێژووی سەربەرزی و خەبات و بیناكاری یە ، زۆر جار ناحەزەكانت ویستویانە ، ڕۆژی ڕووناكت ئاو بكەن، بەڵام هەموو تەقەلایان لەبەردەم خۆ ڕاگرتن و ئارام و بەردەوامی گەلە سەركەوتوەكەتدا زۆری نەبردوە وەك بلقی سەر ئاو ڕەواوەتەوە تۆ گرەوت بردۆتەوەو ڕەوتی سەرفرازت بەردەوام بووە ... دوای ڕاپەرینە مەردانەكەت و شۆڕشە مەزنەكەت لە ٨ی شوباتی ١٩٦٣دا ، پیلان گێران و ناحەزانی سەربەرزیت كەلە كۆمەكێیان لێ كردیت و شۆڕشەكەیان دزیت ... بەڵام تۆ ورەت بەر نەدا، لە ١٧ — ٣٠ تەمووزی ئەمردا ڕاپەریتەوە ، بەرابەری پێشڕەوی چابوكت ڕاپەریتەوە تەخت و تاراجی دیكتاتورو گومان لێكراوەكانت ڕوخاندو ڕەوتی ڕوو بەرەو ڕۆژت كەوتەوە خۆی ... ئاڵای شۆڕشەكەت بەرز بەرز هەڵكرایەوە .. بۆ دۆست و دوژمنت سەلماند ، مادەمێكی گەلیكی ڕەسەنت هەیەو پێشڕەوێكی مەردت هەیە كە حزبی سەركردە حزبی بەعسی عەرەبی سۆشیالستەو مادەم ڕۆڵەیەك لەگەڵەكەی خۆت لێ‌هاتوو داناو مەرد ڕابەریت دەكا كە صدام حسینە محاڵە نوچ بدەیت و بوەستیت ڕەوتت دەستی پێ كردەوە ، باڵات بەرزو بەرزتر دەبێت .

لەیادی ئەم ڕۆژە پیرۆزەدا سلاو بۆ پێشڕەوی ڕەوتی سەركەوتومان سلاو بۆ پێشەوای بەتواناو دانا صدام حسینی گەلی عیراق .

سلاو لە جەنگاوەرانی سوپای میللی و بۆ پێشەوە .

بیرێكی ڕاگوزاری

دوێنێ و ئیستاو پاشەڕۆژ

مافی هەموو كەسێكە شانازی بە رابووردوی چاكی خۆیەوە بكاو هەشـ ـەوانیش مافی خۆیانە رابووردوی ناخۆشی خۆیان لەبیرەو لەگەلیانا ئەژین ، بەلام لە هەردوو حالەتدا ، هەنە ئەوەیە ژیان لەگەل رابووردودا رامان بوەستێنێ و بەكۆتایی ڕێگای بزانین و دانیشین وەك قەوان هەر لێ‌دەین و لی‌دەینەوە ... خەڵكی واهەن كە قسەیان لەگەل ئەكەی ... بەگیانیكی خۆ بەزل زانینی سەیرەوە ئەلی . .من وام كردو ..وام كردو ... ئی .. دوای ئەوە ، ئەی ئیستا چی ئەكەی ..ئەی سبەینی چەند ماوەت ئەداتێ هەر ئەم قەوانە دووبارە بكەیتەوە ....!؟ ژیان فراوانە ... ڕەوڕەوەی پێشكەوتنی زۆر خێراترە لەوەی بەچاو ئەبینرێ ئەخولیتەوە ... بۆیە ئەبێ رابوردوی چاك هاندەرو پشتیوانێ بۆ ئەمڕۆی بەگورترو سبەینێ بەرهەمدارتر ... ئەبێ دوێنێی خراپ تەنیا لەكاتێكا بیری لێ‌بكەینەوە دەرس‌بێ بۆ دووبارە نەبونەوەی ژیانێك بەنیازی پێشكەوتن و بنیات‌نان بۆی بژین ئەبێ واسەیری بكەێ ... دەمێكە وتویانە ..نان ئەو نانەیە ئەمڕۆ لەخوانە .

بـــەهـــرە

لە چالاكی‌یەكانی كۆمەڵی هونەرە جوانەكانی كورد لقی هەولێر

● دوو شانۆگەری ●

لقی هەولێر

● كۆمەڵی هونەرە جوانەكانی كورد لقی هەولێر بەردەوامە لە پرۆفەكردن لەسەر دوو شانۆگەری بە ناوی (لێوبەبارەكان و خزمەتكارێكی گوێ ڕایەڵ) هەردوو شانۆگەری‌یەكە مامۆستا جلیل القیسی نوسیویەتی و كاك عبدالله احمد داود وەرگێڕاون و هونەرمەندان فرهاد شریف و ئازاد مولود بۆ شانۆ دەریدەهێنن. ئەم ئەكتەرانە بەشداری تێدا دەكەن .

غازی غفور ، جلال احمد فوأد جلال ، بكر معروف مؤید فقی ، عثمان جاسم عبدالباسط عبدالصمدو گەلێك لە هونەرمەندانی تر ..

هاوكاری
دەزگای ڕۆشنبیری و بلاوكردنەوەی كوردی
شەقامی الخلفاء
مەیدانی الخلانی
تەلەفۆن
٨٨٧٥٧٩٥
٥ خەت

باخچەی ناوماڵ

لەم مانگەدا

باخچەی ناوماڵ ئەم سەیرانگە بچكولانەیە كەمرۆڤ لەكاتی دڵتەنگی و ماندووبون كاتێ لێ ئەباتەسەر .

چونكە باخچە پەردەی وناهەمواری لەسەردڵی مرۆڤ لادەباو بەتایبەت ساتێ ئەهەموو سوچەكانی باخچە گوڵ‌وگوڵزاری زەردو سوور ئەیگرێتەوە.. یاساتێ فەرشی چیمەن هەوارگەی خۆی بەسەوزی ڕادەخا . باخچە نەك تەنها

بۆماڵ‌ومنداڵ بەكار دەهێنرێت بەڵكو لەكاتی میوانداری ومیوانی‌تیا دەمەسێندرێتەوە .

جابۆئەوەی باخچە زیاتر بچێتە ناخی‌مرۆڤەودو لەزخیرەی گوڵ‌و نەمام‌و پیازی‌جوانی‌و ... شتی‌تر هەژار نەبێ ئەبێ باخچەوان شارەزایی‌یەكی تەواوی هەبێ لەئەرشیفی باخچەو ئێمەش‌پێتان ڕادەگەیەنین لەم‌مانگە دەبێ ئەم خزمەتگوزەرانیانەی باخچە تاوبدرێن . چونكە ئاووهەوادا دەگۆڕێت لەگەڵ سروشتی وەرزی كشتوكالیەوە .

● لەم‌مانگەدا دەست دەكرێ بەنەمامی جوانی وەك — جەهەنەمی . سرۆی ئەستونی وڕاستی — كازوزینا — یوكالبتوس. بۆشوێنی هەمیشەبی لەباخچە .

● هەڵپارداوتنی نەمامی هەمیشە سەوزەكان ، ئەمیش‌بە هەڵپاچینی لقەمردوەكان ونەخۆشەكان .

● چاندنی قەلەمی گوڵ كەلە بەستێنەروكۆكاكانسادا هەڵگیراوون .

● موتربەكردنی گوڵی (روز) لەنیوەی دووەمی ئەم‌مانگە .

● دەتوانرێ لەكۆتایی ئەم مانگە ئەم ڕدەكانە دابەش‌بكرێت كەبەشێوەی دابەش‌كردن (تقسیم) زۆردەبن وەك داودی وكازانیا وجەربرا .

● چاندنی پیازی‌جوانی وەك كلاوبوس‌و دالیا زەنبق .

ئێتر بەم‌جۆرە باخچەكەت لەگوڵی جوان‌ودڵرفین بێ بەش‌نابێت‌و تەمەن ژیانی هەر سەیرانگەو جێگای مەسانە وەدەبێت .

● جمال خدر احمد ●

ئاورێك لە رابووردوو

« سامان » ئامادەی ئەكات

ڕۆژنامەی « ڕۆژی كوردستان » لەژمارە ٧ی ڕۆژی ١٩٢٣/١/٣دا ئەمانەی‌خوارەوەی بلاوكردووەتەوە :

[نامەی شێخ مەحمـــوود]

شێخی نەمر ، لەوەلامی‌نامەیەكی سەید تەهادا نوسیویە : اربیل : بۆ حەزرەتی برای موحتەرەمی خۆم سەید تەها ئەفەندی —بێ‌قەیدو شەرت تەشەكوری تەوەجوهات داعی نوازانەتان‌ئەكەم كە لە حەقم ڕەوا بینراوە، جەواب ئەمرەكانی‌ئیسماعیل ئاغام تەقدیم كردووە ، من‌كوردم ،چونكە بەكوردی ژیان بەسەعادەت ئەزانم .

« مەحموود »

[ئیعلان]

دقتۆریكی (پزیشكێكی—س) حاذقی ساحێب (دیبلومە بەتەخسیساتێكی زۆرمستەوفی بۆ بەلەدیەی سلێمانی لازمە ، لەهەرجێگایەك دقتۆرێكی واهەیە با بەتەحریرات یا بەتەلەغراف‌موراجەعەت بە بەلەدیەی سلێمانی بكات‌و بە چەتەخسیساتێك تالیبی هاتنە بۆ سلێمانی ئیزاحاتی‌بكات .

ڕەئیسی بەلەدیەی سلێمانی

وێنەو ..

دەنگ

دنیای سەیرو خەڵكی سەیرتر

ژان بیار مارسیە لاوێكی فەرەنسی تەمەن ٢٦ سالە بریاری‌دا مەلەیەكی سەیربكا ، بۆ ئەمە هات‌و لەحەوزێكی بەرامبەر بورجی‌ئیڤل كە سەهول بەندان بەستویەتی خۆی‌ڕووتكردەوەو سەهولەكەی شكاندو دەستی كرد بە مەلەكردن.. پلەی گەرما ١٠ پلە لە خوار سفرەوە بوو — كەهاتەدەرەوە وەك بینی ئاو ئەلەرزی .. دەبخۆ دەی !

چیرۆك بۆ منداڵان

داراو زانا

ئامادەكردنی : نەوزاد عەلی

داراو زانا دوو هاوڕێن ڕۆژێكیان دارا بەپەلە دەچوو بۆ ماڵی زانا كە گەیشتەجێ داوای لەزانا كرد ئەو چیرۆكانەی بداتێ كەدوێنێ دەیخوێندەوە — زاناكوتی : بەومەرجە دەتدەمێ ئەگەر ئەم كورسی‌یە شكاوە ببەیتە لای دارتاش‌و چاكی بكەیتەوە .

دارا ڕازی بوو ،كورسی‌یەكەی برد . لەجیاتی ئەوەی بۆلای دارتاش بیبات بردی‌یە ماڵێ خۆیان‌و چاكی‌كردەوە . دوایی بۆ ماڵێ زانا گەڕایەوە زانا لەپەنجەرەی ماڵەوە سەیری دارای دەكردو لەدلێ خۆی كوتی :

باوەڕ ناكەم دارا كورسی‌یەكەی چاك كردبێتەوە .ئێستا ددر دەكەوێ دارا هاتە ژوورەوە كورسی‌یەكەی لەناوەڕاستی ژوورەكە داناو گوتی :

— بەپەلە چوومە لای دارتاش‌و چاكم كردەوە ، چەندی تێچوو دامێ ئێستاش زۆر تەواوە .

— زانا سەیری كورسی‌یەكەی كردو گوتی :

— باوەڕ ناكەم .

دارا بەتووڕەیی‌یەوە هاواری كرد ، باوەڕبكە چاكم كردۆتەوەو ئێستاش تەواوە، وەدەتوانم لەسەری هەڵپەڕم، دوایی بەبازدان خۆی هاویشتە سەر كورسی‌یەكە، كورسی‌یەكە لەژێری تێك‌و پێك چوو .

دارا بێ‌دەنگ بوو ، بەڵام زانا زۆر بەهێمنی سەیری كردو گوتی :

— دەتوانی چیرۆكەكان ببەیت .

داراش سوپاسی كرد .

شیعر بۆ منداڵان

ئەی منداڵ

حسین احمد جاف

ئەگەر ویستت خزمەت بكەیت
نیشتمان لە بیرنەكەیت
ئەبێ قوڵی لێ هەڵكەیت
بۆ میللەت خۆت تەرخان كەیت
× × ×
ئەبێ زۆر چاك بزانی
عاقیبەتی ئەزانی
وەستانەو پەشیمانی
لە دنیا سەر گەردانی
× × ×
سلاو لە هەر منداڵی..
داناو چالاك‌و گوردە
وەك ڕووناكی بێ گەردە
ڕۆڵەی قەومێكی مەردە

ئاواز

ساكار

■ لە بیرەوەری شۆڕشی ٨ی شوباتی ئەمرو یادی دامەزراندنی سوپای میللی دا ■

بەرنامەی فراوانی ئاهەنگ گێڕان و میهرەجان و کردنەوەی پرۆژەی نوێ

سبەینی لە سەرجەمی وڵاتە سەرکەوتووەکەماندا ، گەلی عیراق یادی دوو بۆنەی ئەمرو پیرۆز لە مێژووی خەبات و تێکۆشانی بیناکاریدا دەکاتەوە ، بیرەوەری راپەرینی شۆڕشی ٨ی شوباتی ئەمرو یادی دامەزراندنی سوپای میللی پشتیوانی بە توانای هێزی چەکدارمان .

بەم بۆنە پیرۆزانەوە ، لە هەموو لایەك ئاهەنگ دەگێرری و میهرەجانی گەورە ساز دەگرێ و چەندان پرۆژەی ئاوەدانی دەکرێنەوەو بەردی بناخەی پرۆژەی نوێ دادەنرێ .

جەماوەریەکان و پیشەییەکان ئامادەی بوون بەرازاندنەوەو دانانی وێنەی بەرێز سەرکی فەرماندە لە شەقام و مەیدانە گشتیەکاندا .

هەروەها بڕیار درا کە رێکخراوە جەماوەریەکان سەردانی ژمارەیەك لە خێزانی و بلەکان و شەهیدەکان بکەن لەگەڵ رێکخستنی ئاهەنگی هونەری و مۆسیقا بەم بۆنەیەوە .

● لەپارێزگای سلێمانیدا لیژنەی راوێژکاری راگەیاندن لە پارێزگاکەدا کۆبوونەوەیەکی فراوانی بەست بۆ لێکۆلینەوە لە پرۆگرامی ئاهەنگەکانی بیرەوەری شۆڕشی هەشتی شوباتی پیرۆزو بیرەوەری دامەزراندنی سوپای میللی پاڵپشتی هێزە چەکدارە دلێرەکانمان . لە کۆبوونەوەکەدا بڕیاردرا کە نوێنەرەکانی رێکخراوە

● هەروەها لە پارێزگای هەولێردا لیژنەی راوێژکاری راگەیاندن کۆبوونەوەیەکی بۆ لێکۆلینەوەی ئەو خۆ ئامادەکردنانەی بۆ ئاهەنگ گێران بەم بۆنەیەوە دەکرێ بەست . پرۆگرامی ئاهەنگەکە برتیبە لە دروستکردنی چەند پرۆژەیەکی خزمەتگوزاری و کردنەوەی پیشانگای گاری دەستکردی و وێنەی فۆتۆگرافی و ئاهەنگی هونەری و هەڵمەتی کاری میللی بۆ پاککردنەوەو جوانکردنی شاری هەولێرو رێکخستنی سەردانی مەیدانی کەرتەکانی سوپای میللی .

راپەڕاندنی چەند پرۆژەیەك لەسلێمانی که ٣٣ ملیۆن دینار زیاتریان تێچوە

دەزگاکانی بەڕێوەبردنی ناوخۆیی پارێزگای سلێمانی لە ساڵی رابووردودا کۆمەڵێك پرۆژەی زانستی و بەرهەمهێنان و نشتەجێی جێبەجێ کرد بە ٣٣ ملیۆن و ٦٠٧ر٥ هەزار دینار

ئەم پرۆژانە بریتی بوون لە ٣٤ قوتابخانە بۆ هەر سێ قوناغەکەی خوێندن و ٢٦ باخچەی منالان و ٢١ هوڵ بۆ مەبەستی هەمە جۆرو هەروەها جێبەجێ کردنی فراوانکردنی جیاوار لە ٧٥ قوتابخانەو مەرکەزی لاوان سەرەڕای دروستکردنی یاریگایەکی وەرزشی لە چەمچەماڵ و فراوانکردنەوەی یاریگای سلێمانی . هەروەها بەرێوەبەرایەتیەکە هەزارو پێنج سەدو نەوەدو حەوت خانووی بۆ جووتیاران و هاووڵاتیان و مامۆستاکان دروست کردو ١١ بارەگای دەزگاکانی حکومەت و رێکخراوە جەماوەریەکان و پێنج جێگای ئاگر کوژێنەوەو پێنجی تری بۆ پۆلیس ئوتێلی گەشت و گوزارو هەشت دەزگای پیشەسازی مافووری دەست و خەزنەیێکی ساردکەرەوەو ٢٧ مزگەوت و ٣ دەزگای تەندروستی و ٢١ پرۆژەی پاڵاوتنی ئاوو ٢ گەراجی پاسەکانی گواستنەوەو ئۆتۆمبیلەکانی هاووڵاتیان .

ئێستاکەش ئیشکردن بەردەوامە بۆ دروستکردنی چوار قوتابخانەی ناوەندی و ئامادەی و دوو جێگای پیشەسازی مافووری دەستردو مەڵبەندێکی ئاگرکوژێنەوەو کۆمەڵێك لە دەزگاکانی حکومەت و بارەگاکانی رێکخراوە جەماوەریەکان لە ناوچەی جیا جیای پارێزگاکەدا .

● دهۆك ●

نیشانەی دیاری بەرهەمهێنانی چاك لە کارگەی بەرهەمهێنانی کوتاڵی کوردی

کارگەی دروستکردنی کوتاڵی کوردی لە پارێزگای دهۆکدا ئەنجامێکی چاکی وەدەستهێنا لە قۆناغی رابووردوی دامەزراندنیەوە.

بەرێز بهنام یاقو کریتو جێگری بەرێوبەری کارگەکە کە لە حەوتی نیساندا کرایەوە ووتی :-

لە ساڵی کارکردنی ئەم کارگەیەدا بەرهەمەکەی بە پوختەیی و هاووڵاتیانەوەو لە مەڕ رۆڵەکانی ناوچەی ئۆتۆنۆمیەوە بە (شاڵ وشبك)ناسراوە کە جل و بەرگی هەمە جۆری پیاوانی لێدروست دەکرێ .

هەروەها جێگری بەرێوبەر ئەوە دەسنیشان دەکات کە لە پێش دروستکردنی ئەم کارگەیە ئەوانەی جل و بەرگی کوردیان لەبەر دەکرد دەچەوسێنرانەوە لە لایەن ئەوانەی بە دەست دروستیان دەکردو نرخێکی رادەبەدەربان بەسەریاندا دەسەپاند . ئەو وەختە نرخی جل و بەرگێك دەگەیشتە ٣٠٠ دینار بەڵام ئێستا کە نرخی جل و بەرگێك لە چاکترین کوتاڵ و لە دروستکردنی کارگەکە لە ٦٥ دینار تێپەڕ ناکات . هەروەها ووتی کە بەرهەمی ئەم کارگەیە پاش چەند لێکۆلینەوەیکی زۆرو چەند نەخشەیێکی بە پرۆگرام هەشت هەزار دەس جلوبەرگی کوردی دانراو بەهەردو جۆرەکەی (سۆلاڤی و سەرسەنگی) و ٣٢ هەزار گەز کوتاڵی (چۆغە)و کوتاڵی جل و بەرگ و پاڵتو . دەست بە کارکردن کرا بۆ وەدیهێنانی نەخشەی بەرهەمهێنان بەرادەی پشت بەستراو .

هەر لە کردنەوەی کارگەکەوە تاکو کۆتایی ساڵی ١٩٨٣ ساڵانە . هەموو بەڵگەکان دەسنیشانی ئەوە دەکەن و لە سایەی بەکخستنی هەوڵ و کۆشش توانیمان نەخشەی بەرهەمهێنانی ساڵی ١٩٨٤ وەدەست بهێنین ولە ١٠٠٪ تێپەڕی بکات ، ٢٧٥٧١ وەتری چوار گۆشەیی کوتاڵی کوردی لە ماوەی چوار مانگدا لە ساڵی ١٩٨٤ وەدەستهێنا . وچینینی مەرەزمان ئیپاشەکەوت کرد بەکەم بەرهەممان کەوتە بازارەکانی ناوخۆیەوە بۆ زانینی راوپێشنیارەکانی هاووڵاتیان ژمارەیەکی زۆر هاتن بە پیری چەند جۆرێکی سەبارەت بە دابەشکردن لە رێگەی لقی فرۆشیاری سەر بە دەزگای گشتی و سن و چینینی خوری لە هەولێرو کارگەی جل و بەرگی منال لە موسڵ و کارگەی جل و بەرگی ئامادە کراو لە سلێمانی دێتەکایەوە .

بەرهەڵستکارانی – پاشماوە

وێران کردووەو ١٩ ئوتۆمبێلیشیان تێکشکاندووە.

ئێستگەی موجاهید بلاوی کردەوە کە بەهۆی لەغەمێکەوە ئوتۆمبیلێکی سوپایی پڕ لە پاسدار لە ناوچەی سەردەشتدا تێکشکاوەو شەش پاسدار کوژراوەو شەشیشن برینداربوون لە ناوچەی مەهابادیشدا چوار پاسداری تر کوژراون . و دوانیش برینداربوون . لە هێرشێکیشدا نزبك بنکەی گزلە بەرهەڵستکاران ژمارەیە لە هێزەکانی خومەینیبان کوشتووەو بریندارکردووە .

رژێمی – پاشماوە

تەواوەتی بە بیانوی زاسن کردنی ئەهونی و چەسپاوی ئیداری و ئەمنی بۆ رۆڵەکانی ناوچە داگیرکراوەکەی سوریا .

کوشتنی – پاشماوە

لە گۆڕستانی باختەراندا دەنێژرێن .

ئێستگەی ئەحوازیش بە فارسی ئەوەی بلاوکردەوە کە دوو فەرمانەدەی تری پاسداران کە لە بەرەی شەڕدا کوژراون لە شاری حمیدیەی نزیکی ئەحوازدا دەنێژرێن .

ئاوانەکانی – پاشماوە

دەکرێنە سەر مافی ئادەمیزاد لە ئێران و هەندێ وڵاتانی تری جیهاندا .

ئاژانسی روژنامەنووسی نەمسا بلاوی کردەوە کە لیژنە ٤٣ ئەندامیەکە باسی بارودۆخی ئێران و ئەفریقیای خواروو خاکی داگیرکراوی عەرەب و چیلی و گرینادا دەکا.

هەنگاوێك بۆ پەرەپێدانی خزمەتگوزاری تەندروستی لە لادێکانی وڵاتدا

دەزگای خزمەتگوزاری خۆپاراستن پرۆگرامێکی ئامادە کرد بۆ سەرپەرشتی تەندروستی بۆ پێشکەش کردنی خزمەتگوزاری تەندروستی تەواوەتی و بنەرەتی بۆ لادێکان لە ئاستی مەڵبەندەکانی سەرپەرشتی دایکایەتی و منال و عیادەکانی مەڵبەندو دەرەوەی نەخۆشخانەکان و مەڵبەندەکانی تەندروستی قوتابخانەکان .

ژمارەی ئەو مەڵبەندە تەندروستیانە ٢٤٩ مەڵبەندی سەرەکی و ٩٥٥ مەڵبەندی لق و ٢٠١ مەڵبەندی تەندروستی گوێزانەوەی پێدەست و ئاوی و خزمەتی تەندروستی بنەرەتی پێشکەش ئەو گوندانە دەکات کە مەڵبەندی تەندروستی چەسپاوی تێدا نیەو دەبەسترێتەوە بەمەڵبەندە سەرەکیەکانی تەندروستیەوە سەرەڕای عیادەکانی دابین کردنی تەندروستی کە خزمەتەکانی خۆیان پێشکەش بە هاووڵاتیان لە چوارچێوەی یاسادا . ٧٥٧ پزیشکی پیاو ژنی تێدا هەروەها ٢٤٢ پزیشکی ددان و ١٦٩ دەرمانگرو دوو هەزارو ٤٦٦ فەرمانبەری تەندروستی تێدایە وهەروەها دوو هەزارو ٣٧٥ خاوەن پیشە تەندروستیەکانی تێدایە .

پرۆگرامەکە دروستکردنی بەرێوبەرایەتیەکی مەڵبەندی سەرپەشتکاری تەندروستی دیاری کرد لە وڵاتدا کە لێپرسراوی نەخشەکێشان و چاودێری کردن و پێشکەوتن وراهێنان و سەرپەرشتی هونەریە بەسەر جموجۆڵەکانی سەرپەرشتکاری تەندروستی دەستی ئیشکەری تەندروستی راهێنراو هەروەها باری سەرنجی سەرپەشتکاری تەندروستی بخرێتە نێو پرۆگرامی خوێندنەوە لە کولیجەکانی پزیشکی و پەیمانگاکانی پزیشکی و کەسانی یارمەتی دەروو رێکخستنی ئیشکردن لە نێوان مەڵبەندەکانی سەرپەرشتکاری تەندروستی و نەخۆشخانەکانداو هەروەها مەڵبەندەکانی ئامادە کردن ، بەو پێی لقەکانی مەڵبەندی تەندروستی پەیوەندە بە مەڵبەندی سەرەکی تەندروستیەوە ،

بەشی سەرپەرشتکاری یەکەمینی تەندروستی بۆ خزمەتکردنی ئەو ناوچە دابەشکراوانە بەپێی جوگرافیای هەر ناوچەیەك و دابەشکردنێکی دیاریکراو وا بەش کراوە ، وەلە داهاتوودا کارتی تەندروستی بۆ خێزان بە کار دەهێنرێ بە پێی تۆمارکردنی کەس و خێزانەکەی لە مەڵبەندی تەندروستی هەر کەسێك بە گوێرەی ناوچەکەی خۆی ، لەبەر ئەم رۆشنایە بەرەو رادەیێکی پێشکەوتوو دەبرێ لە خزمەتگوزاری تەندروستی لە رێگای مەڵبەندەکانی تەندروستی و بەشەکانی سەرپەرشتکاری یەکەمینی تەندروستی .

پرۆگرامەکە بۆ هەرگوندێك ژمارەی دانیشتوانی ٥ هەزار کەس بێ مەڵبەندێکی سەرپەرشتکاری تەندروستی تێدا دەبێ هەروەها ئەو ناوچەی ژمارەی دانیشتوانی ٢٠ هەزار کەسە مەڵبەندێکی سەرەکی تەندروستی تێدا دەکرێتەوە لە چوارچێوەی سنووری شارەوانیدا هەروەها مەڵبەندێکی پزیشکی سەرەکی بۆ ئەو ناوچەیەی ٤٠ هەزار کەسە بێ ئەوەی پێویستی هەبێ بە بەستنەوەی بە نەخۆشخانەکانەوە بۆ پێشوازکردنی ئەو حاڵەتانەی پێویستی بە تەماشاکردن هەبە .

دەقی نامەکەی – پاشماوە

توانای باش و کاریگەر دەردەبڕن و چونکە پێوەندی لەگەڵ نیشتمان و لکان بە باڵاترین بەهاو توانای بێسنوور تیایاو توانای کورتکردنەوەی کات و نەفراندن .. هەمووی ڕواڵەتی بنەڕەتی وایە کە بە کرۆکی لاوانەوە بەندەو بە شێوەیەکی هەمیشە تازەبووەوە خۆی دەنوێنێ .

ئەگەر ئێمە بە گشتی بەم شێوەیە باسی لاوان بکەین ئەوە دەبێ ئەم وەسفە بە شێوەیەکی باشتر بەسەر نەوجوانا بێتەدی وا بەمجۆرە . تێڕوانینە مەبدئییەکەمان بنەڕەت بووە لە هێنانەدی دوو حاڵەتی تەواوو رێك و پێکدا لە یەك کاتدا .

یەکەم ڕزگارکردنی ئەم ڕووبارە بەگوڕمە لە هەموو شتێ کە لێلی بکاو لەکەی پێوە بنێ و گەورەترین شتێکیش کە لێلی بکا ئەوەیە کە لە گۆمەنگاو لە دەوری ئاشکرای دووربخرێتەوە لەژیان بەو مانا جیددی و سەرومڕدی و بەو مانا هەمیشە تازەبووەوەی کە لەسەر ئەوە وەستاوە کە تازەبوونەوەو ڕەسەنایەتی بەیەك حاڵەتن و بناغەی دووپات کردنەوەو هێنانەدییان و پاراستنیان بەردەوامبوون و ئامادەبوونە بۆ بەخشندەیی و تێڕوانینێکی سەرتاپا بۆ ژیان و پێویستیەکانی و بۆ بەهاکانی چاکەو مەرجەکانی .

دووهەمیش بەستنی بەهای نیشتمانپەروەریە بە تێڕوانینی ئادەمیزادانەو باوەڕهێنان بەوەی کە گردووەی چاکە لەناو نیشتمانا ئەگەر لەسەر بناغەی خۆشەویستی گەل و کرانەوە بە ڕووی بەهاو بەشەکانی مرۆڤایەتیدا دامەزرابێ ئەوا کارلەبەکردنی ئادەمیزادانە دێنێتەدی لە هەمان کاتدا کە ڕێگای نیشتمانپەروەری و ئەرك و مەرجەکانیشی دووپات دەکاتەوە .

برایان نیشتمانپەروەری لە وڵاتمانا حاڵەتێکی زیندووە . لەو پێوەندی و تێڕوانینە نەتەوایەتی یەمان لەگەڵ برا عەرەبەکانمانا لەبەر ئەوە دابین کردنی مەرجە تەندروستییەکانی هەروەك چۆن بەرەو تێڕوانینی ئادەمیزادانە دەڕوا بۆ مرۆڤایەتی هەروەها بەرەو بەهای تازەی نەتەوایەتی و پێوەندی ڕۆڵەکانی و ئاواتی هاوبەش و ئیشکردنیان پێکەوە بەم ڕێبازەدا دەڕوا .

برایان و دۆستان ..

جێی شانازییە ئاهەنگەتان لە کاتێکدا بگێڕرێ کە خاکی عیراق خاکی چاکەو بەختیاری بەرزترین مانای بەرگری و سەرکەوتن ببینێ بەسەر دوژمنانی ڕاپەڕینیا دوژمنانی هەموو بەهاکانی چاکی و بەها باڵاکانی مرۆڤایەتی بنیاتنەر .. هەر لە سەرەتاوە لەو باوەڕەدا بووین کە سەرکەوتووین لە بەرەنگاربوونی ئەو هێرشە دڕندانەیەی کە هەموو مانای دواکەوتن و کینەو ڕقی تیایەو ئێمە نەتەوەمان و مرۆڤایەتی لە ڕەشەبایەکی تووش ڕزگاردەکەین .. کە وێرانکەردو دەبەوێ نەتەوەمان و مرۆڤایەتی سەدەها ساڵ بەرەو دوا بگێڕێتەوە ئەگەر پێی بکرێ و ... مەبەستیشم بەمە ڕژێمی ئێرانیی نەفام و گومان لێکراوو دەستدرێژیکەرو بارمەتیدەرو هاوسوێندە کانیەتی لەوانەی کە خەیانەتیان لەگەڵ نەتەوەو مرۆڤایەتیدا کردووە .. بەڵام برایان سەرکەوتنی کەڵمان کومانی تیانییە لە مەیدانی بنیاتنان و کەشەپێدانی بەها ڕاستەکانی ژیانا وەك چۆن ئەمە لە مەیدانی خەبات و زۆرانبازیی خوێناویشدا پێنج ساڵە دووپات بووەتەوە .

برایان و دۆستان ..

حزبەکەمان لە سەرەتاوە لە بیرو ڕێبازی خەباتکارانەیاو بە تێکۆشەرانی گیانی لاوێتی دەربڕبووەو .. ئەم بناغەیە هەمیشە ئیلهامی شۆڕشەکەمانی کردووە بۆ ئەوەی گیانی لاوێتی بپارێزێ و تازەبێتەوەو بەرەو پێشەوە بڕوا .

برایان و دۆستان جارێکی تر سڵاوتان لێدەکەم و هیوای سەرکەوتنی زۆرترم پێتانە بە ڕێگای بەهای چاکەو مەردانەدا کە لە دڵتانایە .. سڵاوی خواتان لێبێ .

وتەی هاوکاری – پاشماوە

سەرەکی فەرماندە صدام حسین ، رەوتی عیراق کەوتەوە خۆی و شورای عیراق وا پتەو بوو کە ئیتر نەکرێ دوژمن زەفەری پێبەرێ . یەکێك لە هەنگاوەکانی شورش هەر لە یادی لە دایکبوونی بوکی شۆڕشەکاندا دامەزراندنی سوپای میللی بوو ، تا ببێتە هێزێکی زیاتر بۆ شۆرش و رەوتی سەرفرازی و پشتیوانی سوپای ئازای قەڵای پاراستنی شۆرش و دەستکەوتەکانی .

کە ئەم یادە پیرۆزانە دەکەینەوە عیراق و گە لە مەزنەکەی ، بەرەنگاری درندانەترین پیلان دەبنەوە کە لە ماوەی ئەو شەرەوە دژی دەکرێ کە رژێمی رەگەزپەرستی ئێرانی تیابوە بە سەری رمی بەگژا چونی عیراق و رەوتە مەزنەکەی .. ئا لەم کاتەدا سەرجەمی گەلی عیراق زیاتر شانازی دەکات کە هەموو پیلانەکانی دوژمن بەو شەرە نارەوایەوە پێنج ساڵە بەسەریا سەپێنراوەنەبان توانی زەفەر بە رەوتی سەرکەوتووی بەرز و عیراق ئەمجارە وا هەستاوەتەوە ناگەرێتەوەو بە پێشرەوی حزبی سەرکردە حزبی بەعسی عەرەبی سۆشیالست و سەرکردایەتی سەرەکی فەرماندە صدام حسین ئالای سەرکەوتنمان زیاترو بەرزتر شەکاوە دەبێت و یادی شورشی ٨ی شوبات هاندەری زیاتر مانە بۆ سبەینێ چاکترو رووناك تر .

سلاو لە یادی شورشی ٨ی شوباتی ئەمر ..

سلاو لە جەنگاوەرانی سوپاسی میللی ئازامان .

لاجیوردی – پاشماوە

لاجیوەردیش کە پێی دەوترێ جەلادی تاران چوارساڵ لەسەر ئیشەکەی مابەوەو لە بەندیخانە خوێناوییەکەی ئیفیندا دەوامی دەکرد .

شایانی باسە ناکۆکی ناو دەستەڵاتدارانی ئێران پەردی سەندووەو هەر سەرەدو سەر دەپەرێنێ .

قسەکەرەکە وتی ڕازینی کە دادیارێکە لە مەشهەد جێی لاجیوەردی جەلادی گرتوەتەوە . قسەکەرەکە دانی بەوەدا نا کە لابردنی لاجیوەردی پاش مشتومڕێکی زۆر ڕوویدا . هەروەها شایانی باسە لاجیوەردی بەکسەر فەرمانی لە خومەینی خۆبەوە وەردەگرت بۆ قەلاچۆکردنی خەڵکی .

Institut Kurde de Paris

نامەیەکی کراوە بۆ مامۆستا هەردی

فرمێسکیکی گەرم بۆ شیعری پیرۆز *

وام بەباش زانی ئەم باری سەرنجانەی خۆم دوای خوێندنەوەی چاپی دووەمی « رازی تەنیایی » لە شێوەی نامەیەکی ئاراستەکراوی راستەو خۆدا بۆ بەرێزتان بنوسم لەبەر دووهۆ :

١ ــ جارێکیتر لەسەرەتای حەفتاکاندا ، وەك خوێنەرو شیعر دۆستێك باری سەرنجی خــۆم دەربارەی شاعیرێکی گەورەمان نووسی ، لێــت ناشارمەوە « کافریان کردم » .. چۆن دەبێتو .. چۆن نابێتو .. هتد .. بەلام لات سەیرنەبێت کە مامۆستای شاعیری گەورە خۆیم رووبەڕوو بینی ، دلی لەوخەلکە سەیرە گەورەتر بوو .

٢ ــ لەبەر ڕووناکی ئــەو تافیکردنەوەیەدا ، ئەوەی لێرەدا دەینووسم باری سەرنجی عاشـــقێکی شیعرەکانی « رازی تەنیایی ــ چاپی یەکەم » دوایــی بۆت روون دەکەمەوە بۆدەڵێم « چاپی یەکەم » ... حەزدەم خۆتیان رووبەڕوو بکەمەوە .. لەبەرئــەوە هیوادارم بائەگەر « خەلکیتر « بــاری سەرنجیشیان هەبێت ، بەلام هیوادارم « کافرم نەکەن ! » .

نووسینی : عبدالله عباس

لەنووسینی ئەم باری سەرنجانەمدا . بەپێی بەرنامەیەکی تایبەتی بەو مەسەلانەدا دەچمەوە کــە دەمەوێت قســەیان دەربارەبکەم . باری سەرنجەکانم « رەخنەیەکی تەقلیدی نین لەبەرئەوە دەتوانم بلێــم نامەکەم . دوو بەشە . بەشی یەکەم ئەوەی کە بەرێزتان دەیڵێنو باری سەرنجم بەرامبەریان هەیە ، بەشــی دووەم بەشێوەیەکی شمولی باری سەرنجەکانتـــان لە ڕووانینی خۆمەوە بەرچاوو دەخەم .

تۆبلێی ڕەخنە لەشیعرەکانت بگرم ..؟! نە ..

بەڵکو : امامۆستای بەرێز : بە وردی جارو دوو تاسێ جار پێشەکی چاپی دووەمی « رازی تەنیایی »م خوێندەوە . هەر جارە زیاتر تووشی « نائومێدی »و واق ورمانی نائومێد دەبوومەوە . لەخۆم دەپرسی .. [بەڕاست مامۆستا هەردی کەدەیەوێت لــە « رازی تەنیایی » بدوێت . یان کەدەیەوێت لەو لوتکە شیعرییە بدوێت .. ئاوا دەدوێت ؟! ئەو شیعرانەی .. رازی تەنیایی » کە هەر لە هەرزەکاریەوە دێڕدێڕیــم لەبەرکردبوو . ئێستاش زوربەی هەرەزۆری دەڵێمو دەڵێمەوە .. ئاوا نووسراونو ئاوا وەك مامۆستا هەردی خۆی دەڵێت لەدایك بوون ؟ مەخابن !! مامۆستا هەردی ئاوا سەیری بیروڕای ئەوخاوەن قەڵەمانە دەکات کەباری سەرنجیان بەرامبەر شاعیریەتی هەردی هەیە ؟ لەبەر ئەوە . بەوجۆرە . ئەو پەردە پیرۆزەی خوێنەری وەك ئێمە بۆ شیعرەکانی دروست کردوە دەیدڕێنێت ..؟! مەخابن !! لەوانەیە لێرەدا جەنابت ــ یان کەســانی وەك خاوەن پەراوێزی ژمارە ٣ لەپێشـــەکیەکەی رازی تەنیایی دا ناکانەت بۆدەکەن(١) ــ بۆ ئەوە بچــن بمەوێت بەرگری لەو رەخنەگرانە بکەم باری سەرنجی ئەدەبیان دەربارەی « چاپی یەکەم »ی رازی تەنیایـــی هەبووە . بەتایبەتی مامۆستا « کاکەی فەللاح » . لەبەر ئەوەو ردوانەی تەمو مژی وادەڵێم [مامۆستا کاکەی فەللاح خۆی خاوەن قەڵەمێکی بەکارەو یەکێکە لــەو ئەدیبانەی ژیرانە بۆ ئەو مەسەلانە دەچێتو ــ کاروانی شیعری نوێی کوردی دەکەی هەنگاوێکی چاکـــە لەنووسینەوەی مێژووی سەردەمێکی گرنگی شیعری نوێی کوردیو ئەو خۆی لەوە بەتواناترە پێویستی بەبەکێك بێت ببێتە دەمڕاستی . بەلام . بەســەر ئەوەدا ردت نابم گلەیت لێبکەم . « مامۆستا هەردی گەورە » کەبەهوی رازی تەنیایی چاپــی یەکەمــەوە . لەلایەن دەیان دەیان عاشقی شیعری پیرۆزەوە . وێنەی عاشقێکی هەمیشە خەمی پیرۆزی دروست کردبوو . لــەم پێشەکیەدا ئەوەندە « ئیعتیادی » دێتە پێشەوە زەق دیاربێتو تا رادەی ئەوەی بەهیچ پەردەیەك ناشــاردرێتــەوە . بــــــۆ نمــوونــە . هەرناوێك لەوپێشەکیەدا هاتووە لەوانەی رەخنەیان کرتووە یان مەدحیان کردوە ــ ریزێ وشـــــەی « خۆشەویست »و « هاوڕێ »و « برادەرو .. هتد » یان لەپێشەوەیە بەتەنیا کەدێتە سەر مامۆستا کاکــەی فەللاح .. رووت ناوی دەبەیت ... مەخابن !!] جا مامۆستا گیان ، بۆنموونە حەزمان دەکرد بەرامبــەر هەموو رەخنەگرەکــان شاعیرانە وەك « بابلۆنیرۆدا »ی گەورە دەڵێت تۆش بتوتایە .

[هەندێکیان وادەزانن من شاعیرێکی سریالیم ، هەندێکی تریان لەوباوەرەدان من شاعیرێکی واقیعیم ، هەشن باوەریان بەوە نیە من شاعیربم ، من وای دەبینم هەموویان تۆزی لەسەر حەقنو تۆزێکیش لەســەر ناهەقن(٢)]

لەلایەکی تردا دەربارەی هەمان مەسەلە ــواتە بیروڕای بەرامبـــەر رەخنەگرەکان لەشیعرەکانی ــ دەڵێت .

[شتێکی ئاسایە شیعرەکەم ئەوەندە زۆر جوکەی رەخنەیبالاوە ، یان رەخنەی پوچەوە وەكیەك(٣)] .

دوایی رای خۆی دەردەبڕێتو دەڵێت .

[رام بەرامبەر هەردوو لایان .. یان وەڵامــم بۆیان هەموو شیعرەکانمن کە لەدیوانەکانمدان(٤)] .

مامۆستای بەرێز :

کەواتە ئێستا مــن دەمەوێت پێتان پێبڵێم ، دەمەوێت پێتان بڵێم : مامۆستای خۆشەویستمان ناهەقیت کرد بەو پێشەکیەی چاپی دووەمـــی رازی تەنیایی هەموو پیرۆزی شاعیرانەی شیعرەکانی چاپی یەکەمیت مەحوو کردەوە . من لێرەدا بەرگری لـــە « شیعر » و « پیرۆزی شیعر » دەکەمو بەس .

من بیستبوومو دوایش بەچاوی خۆم بەرێزتــم دبووە ، چۆن لەگەل شیعری گۆرانیەکــی دیرینــی سلیمانیانەدا دەتوێتەوە کــەدەلــێ

لەبلام نووستوە چوون خەرمانەی گۆل
پەنجەی چوون شمشال ها وەبانی دل

پەردە لەســەر شتی نهێنی ژیانـــی تایبەتـــی بەرێزتان لانادەم بەڵکو دەمەوێت بیری بەرێزتانـــی بخەمەوە لحظاتی توانەوەو کونجانی تاناخ لەگــــەل شیعری شیریندا چۆنەو مانای چــیە ؟! لـــــە پێشەکیەکەتدا باسی چۆنیەتی دانانی شــــیعری « ست فاتمە » مان بۆدەکەیت . ئەو شیعرەی هەزاران خوێندەوارو شیعر دۆست . چەندان لحظاتی پیرۆز لەگەلیا ژیاون هەریەکەو لەهەر کۆپلەیەکی ئــــەو شیعرەدا ــ بەپێی بۆچوونی خۆی ــ خۆیی تیا دیوەو لەگەلیا ژیاوە ، تووشی چ نائومێدیەکمان دەکەیـــت کەبۆمان دەگێریتە وە [تەنیا بــۆ هەلوەشاندنەوەی بیروڕای ئەوانەی لەگەلتا هاوبیرنین] چۆن ئـــــەو شیعرە وەك ــ کرەوی یاری دۆمینە دانــراوە یـــان دەبڕێتەوە یان دەدۆڕێ !! ــ ، ، ــــیعر ئەوەنــــدە هەرزانە ؟! مەخابن ... !

دەربارەی ئەم شیعرە لە پێشەکیەکەتدا سەرتلێ تێکداوین . جارێك ــ دوای ئەوەی بۆمان باســـی دەکەیت چۆن بریارت داوە شیعری وابلێی چینایەتی و زۆرانبازی چینایەتی پیشان بدات(٥) پێمان دەڵێت یەکێکە لەو شیعرانەی بەبێ نەخشەیەك بۆ نووسینی شیعری جیاوازی چینایەتی بنوێنێت نووسراوە(٦) لەبەرئەوە سووربوویت لەسەر ئەوەی « ســـت فاتمە » نانی شەویشی نەبووایە : هەر وام پیشاندەدا ــ لە چینەکەی خۆم بەرزترە(٧) جارێکیتر پێمان دەڵێت .. [کەئەمەیان بەیوەندی بەنەخشەی دانانی شـــیعری چینایەتیەوە نیە !] .. گوایە ئەم شیعرەش لەدایك بووی گرەوێکە پێمان دەڵێت گوایە حەزت لە کچێ کردوە ئەویش هەمان هەستی بەرامبەرت هەبووە . دوایی هاوڕێیەکت لەکولیجی ــ حقوقــەو هاتــووە شیعرێکی بۆ هێناویت یەکێك لەشاعیرانی کۆلیجەکە بەسەر کچە قوتابیەکانیا هەلداوە . پێشنیاربووە کە شیعرێکی بەم تــامو لەزەتە بەکوردی دابنرێــت . کۆسپیش ئەوەبووە [زووربەی ئافرەتان ــبێکومــان لەسلیمانی ــ پەچەیان هەبوو] تۆش هاتوویت ئــەو کچەی(٨) حەزت لێکردوە کردۆتە بەمۆدێلو ئــاوا « ست فاتمە » لەدایك بووە !!! ئەو شیعرە پیرۆزە ئاوا وتراوە ؟!! مەخابن .. من دڵنیام ئەوەندەی لەشیعر بگەم .. وانیە .. شیعر ئەوەندە هەرزاننیە .. بەلام بەرێزت هەر لەبەر ئەوەی رەخنەگرەکان لەگەلتـــا ناگونجێــن راکانیان هەلدەوشێنێتەوەو « شـــیعری پیرۆز سووك دەکەی .. مەخابن .. ئینجا ئێمەومانانی عاشقی شیعرەکانت تووشی هەمان نائومێدی دەکەیت لەگێڕانەوەی بەسەرهاتی شیعرەکانی « تەلی بەتــالو « **ئۆبالی خۆت(٩)** » .. هتد .. مەخابن مامۆستا !!

خۆ کەدێیتە سەر چیرۆکی گرەوەکەو بردنەوەی کرەوی سەیرانەکەی مامۆستا عمر عارف لەتەواوکردنی شیعری « دلیکی ئێکشکاوەدا(١٠) هەر تووشـــی نائومیدیەکی گەورە دەبین ــ بەتایبەتی لای کەسانێك قەدری شیعر بگرن ــ ، مامۆستا گیان هەر کەسێك شیعری ــ **دلێکی تێکشکاو** ــ دەخوێنێتەوەو هەســت بەو تەوژمە شیعرییە بەهێزە دەکاتو شیعری زیاتر لاشیرین دەبێت هەرچەندە راستە هەست دەکــات ناتەواوەو لەدوا دێڕدا وەستاوە ــ بەلام هەســـت بەوەش دەکات شاعیر راستگۆ بووە لەگەل خۆیداو زۆرە ملێی لەگەل خۆی نەکردوە لەکوێدا وەستاوە ، وەستاوە ، توخوا ئەو شیعرە بەناتەواویە راســـت گویانەکەی بمایەتەوە زۆر چاکتر نەبوو لەو تەواوکردنە زۆرە ملێیەی ئەنجامەکەی کوشتنی شـــیعرەکەو بردنەوەی « سەیرانێك !! » بوو .. هەر لەبەر ئەوەی بلێیت « کاکەی فەللاح راست ناکات !! » مەخابــن مامۆستا ئەمەیە دەلێن [علي و علی اعدائی ...] .

لەئەنجامدا :

لەئەنجامدا ، دەبێت فرمێسکێکی گەرم بــــۆ فریشتەی شیعری پیرۆز برێژین کەئاوا ــ لەبــەر بەربەرەکانیو ناکۆکــی شخصی ــ سەرەبڕێت ، مامۆستای بەرێزم دیسان دەگەرێمەوە بـــــــۆ « بابلۆنیرۆدا »ی گەورەو بۆت دەگێڕمەوە چۆن ڕێزی شاعیریەتی خۆی بەتایبەتیو شیعری بەگشتی کرتووە نەوەك بکەوێتە ناکۆکی لێکدانەوە لەنێوان خــۆیو ئەوانەی عاشقی شیعرەکانی بوون ــ هەرچەندە ناکرێ بووترێ نیرۆدا ناتوانێت شیعری خۆی لێك بداتەوە ــ ئامادە نەبووە بە لێك دانەوەی دێڕێ شیعری خۆی نەوەك خوێنەر یان عاشقی شیعرەکانی وێنە پیرۆزەکەیان لەبەرچاو بلەرزێت ، ئەوەتا بۆمان دەگێرێتەوە :

[جارێکیان لەمحاضرەیەکدا لەسەر « لۆرکــا » دوای رابووردنی چەند سالێك بەسەر کوچ کردنیدا یەکێك لەئامادەبووان پرسی :

ــ بۆچی لەشیعری « سروودێ بۆ فیدیریکۆ »دا وتوتە :

« لەپێناوی تۆدا خەستەخانەکان لەخوم هەلکشان ! »

ــ بروانە هاوڕێ ــ وەلامم دایەوە ــ ئاراستە کردنی ئەم جۆرە پرسیارە بۆ شاعیر وەك ئەوە وایە لەئافرەتێك بپرسی تەمەنت چەندە .. شیعر مادەیەکی بێدەنگی نەبزواو نیە .. بەلکو شەپۆلێکی بازرەقە بەستوە ، هەندێك جــار لەدەست خالقەکەشـــی کەشاعیر خۆیەتی دەرباز دەبێت(١١)] .

مامۆستای بەرێز . لای خوێنەوارێ کەرێــزی شیعر دەگرێت ، کەشیعر دەخوێنێتەوە . سەرلەنوێ لەناخی خۆیدا ناوەرۆکی وێنەکانـــی دەخولقێنێتەوە ــ ئــەمــە مافی خۆیەتی مادەم بــە چاپکــراوی لەبەر دەستایەتی دەبێت مافی ئەوەی بدرێتێ چۆن دەیەوێت لەگەلیابژی ــ لەبەر ئەوە دەبێت دان بەوەدا بنــرێ ئەویش بەو جۆرە وەك شاعیرەکە لەژانو موعاناتدا بژی تارادەی هەندێك جار بەهێزتریش لەهەلچوونـــی شاعیرەکە . من . بەپێی تاقیکردنەوەی هەســـتی شیعر دۆستیمو ژیانم لەگەل شیعردا وەك خوێنەر **[وا دەڵێمو ناڵێم وەك شاعیر بانەڵێن سەیر بکــەن عبدالله عباس خۆی لەگەل هەردی لوتکەدا بەراورد دەکات !!]** دەڵێم بەپێی تاقیکردنەوە بۆم دەرکەوتووە شــیعر هەمــوو وەختێك کارێکــی تــەواوبــوو نابێتو هەمیشە ئامادەیە بەهوی خــوێنـــدەواری زیرەکەوە تەواو ببێت ، یەکێك لەهوکانی گەیشتنـــی شاعیرە کۆنەکان بەلوتکەو مانـــەوەیان لەوســـاوە تائێستاش بەو بەرزیە ئەوەیە توانیویانە شـــیعرێ بلێێن کەدەقاو دەق خەلکیتر بنوێنن بەبێ ئەوەی ئەو شـــیعرە زەرە یـــەك لـــە خـۆیـــان دا بــڕابێــت ســــــەیــر بکـــە مـامـۆســتـای بـەرێـز چەندان چەندان شیعر دۆست تائێستا لەگەل « نالی » ئەمرو گەورەدا دەژینو لەشیعرە لوتکەکانیدا خۆیـــان دەبیننەوەو دەتوێنەوەو دروست دەبنەوە ، کەســ لەئەوەی ئیستا « نالی » دبوەو هیچ تــۆمارێکـــی نووسراوی دەربارەی خۆیو شیعرەکانی لەبەردەستدا هەیە بێجگە لەشیعرەکانی ؟! نەء ... نــــەی بـــۆ ئەوەندە پیرۆزە ... ؟ چونکە شیعرەکانی بەلگەنو بەس .... لێرەدا دەگەرێمەوە بۆ نیرۆدا کەدەلێــت وەلامم بۆ هەر پرسیارو بۆچوونێك شیعرەکانمن کـــە لە دیوانەکانمدان ..

مامۆستای بەرێز : بەرێزت لەو پێشەکیەدا کە بۆ چاپی دووەمی ــ رازی تەنیاییت نووسیوە ، لەبەر ناکۆکیت لەگەل راو بۆچوونی رەخنەگرەکاندا خۆت خستۆتە هەندێك ڕیشەو تالی ئالـــۆزی زۆرزۆر تایبەتەوە کەوە کێ ئەنجام غەدرت لەخـــۆت وەك شاعیرێك بەتایبەتیو لەشیعر بەگشتی کـــردوە ، کەپێت سەلماندین بەرێزت دوای **١٩٥٧ نەشـــیعری جوانت وتو نەدێریك فەلسەفەت بۆ نووسین دوای ئەوەی قەناعەتت هێنا کە [نەتەوەی کورد پێویستی بە شیکردنەوەو لێکولینەوەی زانستیانە زیاترە (١٢)] ،** ئێمەی شیعردۆست کە لە رێگای « رازی تەنیایی ــ چاپی یەکەم »ەوە وێنەیەکی پیرۆزی بەرێزتمان لەلوتکــەی شیعردا دروست کردبــوو حەزمـــان دەکـــرد پێشەکیەکەت دوای ئەم هەموو سالە دوورو درێژە دەربارەی ئەو تاقیکردنەوەیەت وای بگەیەندایە کەکاری شیعری جیاوازە لەهەمـــــوو کارێکـــــی تر ، لای شیعردۆستو عاشقی شیعر هەر مانای شیعر دەداتو هیچیتر ، راستە ئەو زمانەی شیعر دروست دەکات ئەنجامێکی مێژوویو نیشانەی مێژوویەکی دیــــاری کراوە ، بەلام دوای ئەوەی لە دلی عاشقــــەکانیـــا دەچەسپێت تەنیا شتێکی رابووردوو نابێت ، بەلکو هەمیشە حازرەو لەحالەتی نوێ بوونەوەی بەردەوام دایەو بەوە گرەوی ئەمری دەباتەوە .

لە کۆتاییدا ئومید دەکەم دلت گەورەبێتو لێم زویر نەبیت ، هێشتا بەشاعیرە لوتکە بەرزەکەی ــ رازی تەنیایی ــ چاپی یەکەم »ت دەزانم ، بۆیـــــە باوەڕم وایە دلت گەورەیـــــە

پەراوێزەکان :

★ من ئەم نامە ــ وتـــارەم ــ لـــەرۆژی ١٣ــ١ــ١٩٨٥دا تەواوکرد ، رۆژی ١٦ــ١ــ١٩٨٥ ، وتارەکەی مامۆستای بەرێز « کاکەی فەللاح » دەربارەی هەمان مەسەلە گەیشت ، بێگومان لـــەرۆژنامەی ــ هاوکاری ــ بایەخی پێشەکی بلاوکردنەوە بــــە

بروانە ل ١١

زبانە

● صباح عبدالله بێدوهی ●

. . . . ێ کەتی سەر هەستێ پشتا خــو رك بەرێ وی پێل لە مێ کوجەندا بهایە لدەڤ کرنیا . هەر مالەکێ ئێکا تێقە وەکی مروڤەکێ مالێیە هەمی دەما با لگەل وان . ئەی لەمپە تو کەلەك بهایێ دەبــە روناهیا مالێ تۆی ردوشا شەمێ تری بەلێ بزانــە ئەزی وەکی تە روناهیا ڤێ مالێمە ئەز ئێکم تـــو ژی ئێکی هندی تویات هێیە خوڤان ردخا هەمیـــا رونکەی نارێ بەرزدکەی بەلێ تو ئەڤێ ئــەزی وەکی تە هندی ئەزێت ئێمە جوکو هەمی شولێـــت مالێ بجەهـ بینم ئەز نەشێم . تو پێدڤی هندەك مرمکانی ردخو روبێت تە بکرن داهەمی شەڤا رونکەن روناهیا هەوە دێ بیمە کەلەك تاری نەشێت خو نێزیکـــی هەوە بکەت . هەروەسا ئەژی پێدڤی هاریکاریێمە .

بابو مرکین نەئەو هزرن ژنهرەکەی ؟ ئا . جنە .

کوری من تو ئێکی ئەژی پێ دانعەمر بزــم تو نەشێی ئەڤ سالە تێرا بەزی چلی ببری هـــەرو ئەمێت چینێف باسکێ چلی دبرین هنـــدە ســـالا مـــەخـــلاس بـــو دێ چلی بەهیت بـــەزی مـــەنێ مینیت بێ ئالف . ما هەکە ئەم زبارەکێ بکەین چەوایە؟ بخودێ خوش شولە . کەلی ژنکا کارێ خوباش بکەن زاددکێ مشە چێبکەن سوبەهی ژبارامەیە . ئــەزێ چوم گوندیا ئاکەدارکەم بو سوبەهی بەلکی بیســـت سیف باسکێت چلی ببرین .

جی جهێ توبجێی بەحسێ زبارا بابێ مزگینە .

کەیفا گەنجا خوش بو دێ باشە نیقەتا کرندی دێ هێن دەس هاڤیتە هوسینا داسا نەزانی دێ کەنگــی بیتە سپێدە . سەرێ سحارێ بەری روژ سەرێ خو لناف لوتکێت چیابدەربێخیت کارێ خو باش کرن بەرپێکێت خو کرێدان . دەس هاڤیتە داسا بوخیزە خیرا وان لبەردەرێ بابێ مزکینی کەتە ڕێکێ وەکی کاروانەکێ بوش قەستا ناف چلی کرن مروڤی ژدویـــرڤە بەرێ خودایێ ئەڤ رەنکێت سورو زەرو سپی . لگەل رەنگێ چلی دا دلێ مروڤی کەش دبیت هەر کەنجەك لبــەر براشەکێ راوەستیا هەرکچەك چو لبەر دەستێ یارێ خو تراش داتا پێت خو خار کەن بەلگ داخو نوخین کەن ترانی کومرناوێ ناهاتی . بێف تراشا رادجــە سلال تابێت وان وەردگێرن هێدی کچك بێ تەخــا چێدکەن . هندەك پێکێشــن ددف باسکی هندەك بــێ دنژنن . بات بیتە هەوە هـــەوا وان ناڤو دەنکـــا ژخودنینن هنکێنە . دەنگەك هات کانێ مزکین بــلا خودبارکەت هەمی پێکڤە راوەستیان داسا خو دنهناو دبر نە د ەیا راوەستن هەمی لێ کوم بوم . ئەمــە تەچیبە مامێ ئەحمەد ؟ تو هوسا تورە بوی ؟ وەکــی خو باخڤە ما تو نزانی شوی بەرێ هەمێ وێ ئـــە عەردێ مەیە . چەوا تو جلێ مەدبری مانەم مسرینە مام ئەحمەد دلێ تە ژمە نەمینیت جحێل دخوین کەرم بوزم خوش بێهەل دژن . هندەك ژجاێ هەرد ژی هاتە برین ڤی ردحێ عەردێ مە باش بخولی بسەرە . مە نەزانی لمەببورە .

نە . .. هندی مروڤ خولبەر هەوە بمرنیت باشخوبە نوکە هوین دبێژن . نەبە ژمە ترســیت . نە مام ئەحمەد ئەم دزانین توش مەناترسینوکــە تو بهێی لسەر جێنیکا مە ئەم دەینا کەبن قێجــارێ چوبە .

جارەکادی هوین وەبکەن . دێ هەوە کرێتکەم .

دێ باشە ڤێ جار هەرە بەس مە مژوبل کە وەی هێشتا تویێ نە رازیی هەی . دەس هاڤێتە بەرەکی مزکینی وەرکر مام ئەحمەد تو مروڤەکێ رویهـ سپی ئەز تە وەکی بابێ خو حسێب دکەم وەنەکە کو خەلك مە بکەنیت . هەکە دێ هێم سەرو بیبکێتە کرم دێ

هاڤێژمە دوێ نهالێ دا تو کورێ بابــێ خـــوبی دێ وەکەی کا وە رە مانێ کەسێ دەستێ مێرا نەگرتییە دەس هاڤێتە داسێ شەرێ کر . هەمیاپێکڤــە خــو تێوەرکر مژکین دێ چکەی . چەوا دێ چی شەرێ ڤی بیرە مێری ڤێجا دێ خەلك بوتە نەخوش ئاخفیت . کەلی برا مانێ وی کەلەل درێژ کر . دوبف چ رێکا ناچیت .

پشتی مام ئەحمەد گەلەك خەبەر کوتین کەسێ بەرسڤاوی نەدا رێکا مال کرت .

کەلی برا دێ وەرن بێهنا خو ڤەدەبن مانێ ڤــی مام ئەحمەدی زبارامە نە خوش کر . هەمیا پێکڤە کرد کەنی مامێ ئەحمەدێ گەریای کوندی کەس نـــە دبێیە شەری لگەل بکەت . بازانی زبارە قەمـــــنا مە کر خوش هێجەت ژی بوچێبو داشەری بێ بکەت .

بابو مانێ هەکە هەرو شەرەکی نەکەت بێهنا وی ناهێت . بێ زکرەشە چاڤێت وی بکەسی رانابن هات ئەم مژویل کرین . داهندەك باسکێت چلی ژمەبچن بەلێ باش بومە کەهاندنە پازدا پشتی فرافینـــێ دێ هەوە کادی دەینە ڤی رەخی هندەك باسکێت دی دی برین بەلێ نەکە ئێکێدی وەکی مامێ ئەحمەد لســەر مەدا بگریت . ئەو ژی دێ شمە چــن هەمـــی کرنژین .

وەی بابو چ زبارەکا خوشە کەنیرو بێهــــن بەدانەر شەردو شولەو هنکێنا داسابە . .

Institut kurde de Paris

ئەوانەی مردن‌و نامرن

☐ دوکتۆر عیزەدین مستەفا رەسوول

هەر لە سنووری زانستگاشدا کەم کەس ئەزانن کە دوو ساڵ لەمەوبەر دوو کادری خۆشەویست‌و بە نرخی کوردۆ لۆژی بە بێ دەنگ ماڵئاواییان لێ کردین .

ساڵی ١٩٥٩ یەکەمجا بوو لە مێژووی عیراقدا بەشێکی تایبەتی بۆ خوێندنی زمان‌و ئەدەب‌و مێژووی کورد لە زانستگادا بکرێتەوە ، زۆر لە قوتابیانی دەورەی یەکەمی ئەو بەشە لەو مامۆستا کوردانە بوون کە چەند ساڵی تەمەنیان بە دەرس ووتنەوەو کوردی فێر کردن لە قوتابخانە سەرەتاییەکانی کوردستاندا بردبووە سەرو بە سۆزێکی دەروێشانەوە روویان کردە ئەو بەشەو ئارەزوویان وا بوو کە بە تەواوکردنی کوردی خوێندن لە زانستگادا بەردەوام بن لە بەجێ‌هێنانی ئەرکی خۆشەویستی سەرشانیان‌و ئەو ئەرکە لە پلەیەکی بەرزتردا ، لە پلەی خوێندنی ناوەندی‌و ئامادەییدا بەجێ بێنن‌و هەر هەڵگری مەشخەڵی ووشەی کوردی بن‌و رووناکیی ئەو مەشخەڵە بگەیێننە قوتابیانی تازە کە لەو ساڵەدا لە هەندێ شوێندا ماوەی بە کوردی خوێندنیان لە پلەی ناوەندی‌و ئامادەییدا پێ‌بەخشرا بوو .

هەر ئەو سۆزە پاڵی بە کۆمەڵێکی ترەوە نا کە روو بکەنە دەرەوەی وڵات‌و لە پلەی بەرزوورترەوە بچنە کۆڕی کوردو لۆژییەوە .

ئاوات‌و سۆز هەر گەشەی ئەسەند . زۆر لەوانەی کە پلەی زانستگایان تەواو کرد بوو ، حەزیان دەکرد پەرە بە کوردی خوێندنەکەیان بدەن‌و لە ناو کادری دوا رۆژی کوردیدا جێی خۆیان بکەنەوە .

لە ناو ئەوانەدا دوو حەمە ئەمین دیار بوون ... محەمەد ئەمین رەشید جاف .

رووی کردە قاهیرەو لە یەکێ لە دەستگاکانی رۆژهەڵاتناسیدا جێی خۆی کردەوە ، نامەی ماجستێرەکەی لەسەر «نەورۆز بوو لە شیعری رۆژهەڵاتی‌و کوردیدا» هاتەوە وڵات لە بەشی کوردیی کۆلێجی پەروەردەی زانستگای بەغدادا بوو بە مامۆستا ، چەند ساڵێك قوتابیی پێ ئەگەیاند ، دڵی بەو کارو ئەرك بەجێ‌هێنانە خۆش بوو . شوێنی خۆی لە دڵی قوتابیان‌و مامۆستایانی کوردیدا کردبۆوە لە ووتەو رەفتاریدا دیمەنی کەسێکی دڵ‌و دەروون- پاکت ئەبینی. ئاواتی ئەوە بوو جارێکی تر بچێتەوە دەرەوەو دوکتۆرا وەرگرێ . بەڵام کورد ووتەنی چەرخی چەپگەرد لێ نەگەڕا. تووشی نەخۆشی‌یەکی ترسناك بوو ، هەر دوو گورچیلەی لە مەترسیی لە کار کەوتندا بوون . بۆی رەخسا بگاتە یەکێك لە نەخۆشخانەکانی ئەڵمانیا نزیکەی دوو ساڵ بە دەم ئازارەوە ناڵاندی . بەڵام وا دیار بوو زانست نەگەیشتبووە پلەی رزگار- کردنی ، پار تەرمی نازداری هاتەوە وڵات .

محەمەد ئەمین قادر :

ئەمیش هەر خەڵکی ناوچەی کفری بوو ، لە پاش زانستگا تەواو کردن لە دەستگای کارگێرانی زانستگای بەغدادا کاری ئەکرد .

هەموو مامۆستایانی زانستگا بەتایبەتی کوردەکان باشیان لە بیرە کە ئیشێکمان لە سەرۆکایەتیی زانستگادا نەبوو ، لاوێکی روو خۆشی کار کوزاری کارامە ئەهات بە پیرمانەوەو لەم لاو ئەو لا شوێن کارەکەمان ئەکەوت‌و بۆی جێ‌بەجێ ئەکردین هەمیشە لە قسەدا ئاواتی ئەوەی دەرئەبڕی ، کە بچێتە دەرەوەو خوێندن تەواو بکاو ببێ بە پسپۆڕی زمانی کوردی زۆر جار ئەیووت ، یارمەتیی زۆر کەسم داو توانیان خوێندن تەواو بکەن، بەڵام هێشتا خۆم دەرفەتم دەستنەکەوتووە .

ئەوە بوو ئاواتی هاتە دی، لە ساڵانی حەفتادا رووی کردە لەندەن ، لەوێ جێی خوێندنی بۆ خۆی کردەوە ، هاوەڵەکانی ئەیانووت ، بەو هەست بە لێپرسینەوەیەوە ، کە لە ژیاندا رەفتاری ئەو بوو ، کەوتە خوێندن‌و نووسین ، تا نامەیەکی دوکتۆرای زانستیانەی بە نرخی خستە سەر مەلۆی لێکۆڵینەوەی زمانی کوردی .

بە دوکتۆراوە هاتەوە وڵات ، ئەیویست قۆڵی لێ هەڵکاو بکەوێتە خزمەت . بەڵام ئەویش باری گوزەران‌و هەندێ باری تایبەتی بۆی نەهێنا . لەبەر ئەوە بۆ چەند ساڵێك ئیشکردن رووی کردە زانستگای عەممان . کتوپڕ لەوێ دڵی وەستاو هەر پار تەرمی نازداری ئەویشمان بۆ هاتەوە .

تا ئێستا ئەمدی یەکێك لەوانەی لە من نزیکتر بوو بۆیان ، یا بڵێم باشتری ئەناسین ، بە دوو ووشە یادیان بکاتەوە ، باسیان بکات ،لە گەشتی ژیان‌و بەرهەم‌و ئاواتیان بدوێ .

وا بزانم ئەرکی دۆست‌و هاوەڵەکانیانەو ئەرکی دەستگا رۆشنبیرییەکانمانە کە نامەی ماجستێرو دوکتۆراکەی هەردووکیان بە چاپ بگەیێنن. بگەڕێن بە دووای بەرهەمی تریاندا کە رەنگە هەبن ، ئەوانیش بە چاپ بگەیێنن . تا ئەم دوو کوڕە زوو لە کیس چووەی نەتەوە هەر وا بێ ناوو شوێنەوار نەمێننەوە تا کوردیش ئاوا بێ ئاگاو بێ بەری نەبێ لە کۆششی خامەیان کە بەلای کەمەوە

بروانە ل ١١

ئەو پەنجەرە ڤەکری

ئۆ . ئێچ . مونرو

عبدالکریم فندی دوسکی ژ ئینگلیزی یا وەرگێڕای

کچەکا پازدە ساڵی‌و باوەریەکا موکم بخو هەبو گوتی : « مستر « نەتڵ » مەتا من دێ نهو ئێتو دڤێت لجە من روینی هەتا بێت. »

ـ فرامتن نەتڵ ـ هەولدا چەند تشتێد راست بێژیت‌و مەدحێد برازاێ بکەت هێش مەت نەهاتی . ددلدا ـ نەتڵ ـ بێ پشت راست نەبو کانێ ئەڤ سەردانە بوڤان مروڤێدا بیانی دێ هاریکاریەکێ بو وی کەت بو نە هێلانا ئێشا « دەمارا » ئەوا وی دڤێت ژێ بچیت . « ئەز دزانم دێ چەوا بیت » خویشکا وی گوتبوێ دەمێ بەرێ وی دایە کوندەکێ بتنێ بو نەهێلانا نەخوشیا وی . « تو دێ خو ڤەشێری لوێرێ‌و چو مروڤا نابینی دگەل ب پەیڤی‌و دەمارێد تە دێ خرابتر لێ ئێن . ئەز بەس دێ‌کاغەزێد نیاسینێ دەمەڤ تە بو هەر مروڤەکی ئەز بناسم هندەك ژوان ب تەڤاڤی دباشن . » ـ فرامتن ـ سەر سورما بو کانێ ـ سابلتون ـ ئافرەتا کاغەزا نیاسینێ دایە ڤێ هاتبو ڤی تاخێ جوان. لدوی کربونەکا تەڤاڤ برازاێ پسیار ژێ کر . «تو گەلەك مرۆڤا دناسی لڤان دۆرا ؟ . » ـ فرامتن ـ بەرسڤ داو گۆتێ : « بزحمەت مرۆڤەکی ژی‌و حالێ خوە بو روون‌کر . تو دزانی خویشکا من لڤر بو ل کنیشتێ بەری چار ساڵاو چەند کاغەزێد نیاسینێ یێد داینە ڤمن بۆ هندەك مرۆڤا.» ئافرەتا باوەری بخوەهەی بەردەوام بو گۆتن . « پا تو چو ژ مەتا من نوزانی . » میڤانی بەرسف داو گوت « بەس ناڤ‌و نیشانێد وێ.» هزرا خوە دکر کانێ ـ سابلتون ـ یا شویکریە وبمێرە یان بیژنە چونکو هەمی تشتێد دئودێدا نیشانا هندێ ددان کو هندەك زەلام لڤێرێ دژین .

ئافرەتێ گوتێ : « تراجیدیا وێ یا مەزن بەرێ سێ ساڵا یا چێبوزی بدروستی بشتی خویشکا تە چوی . »

ـ فرامتن ـ پسیار کر . « تراجیدیا وێ ؟! هندە رویدانێد وسا لڤی جهی بێ دەنگ‌و رحەت دقەومن ، » وسا دیارە کو تراجیدیا ددوبرن ژڤی جهی . » برازاێ دەستێ خوە درێژ کرە نك ئەوێ پەنجەرا فرەنجی یاڤەکری لهنداف چیمەنەکێ کەسك‌و شین . تو دێ سەر سورما بی کانێ چما ئەم پەنجەرا هە هوسا دهێلینە لە تاق ل ئێڤارێد ئوکتوبەرێ ـ فرامتن ـ داو گوت : « با بێ فێنکە دڤی جاخێ ساڵێدا ، بەلێ پەنجەرێ چ پەیوەندی دگەل تراجیدیاێ هەیە ؟ » . بەرێ سێ ساڵا دوێ پەنجەرێ را مێرێ وێ دگەل هەر دو برایێد وێ یێد جحێل چونە نێچیرا خو یا روژانەو نە زڤرینە ڤە .

چاخێ دەرباز دبون ل مێرگێ بو جهێ باڵندێد خوەیێد خوشتڤی (کەتیك) هەر سێ نقور بون لجهەکێ پڕ ئاڤ ، تو دزانی هاڤینەکا ب رپاسە بو جهێد ساڵێد بەرێ دبێ فهێت ، وێ ساڵێ چو ژێ نەد هاتە زانین‌و کەلەخێد وان ژێ نەهاتنە دیتن‌و بونە خەم‌و کوڤانێد مەزن بو وێ.» کزگریوك کەتە گەریو ئافرەتێ «مەتا زار هەر دەم هزر دکەت کو روژەکێ ئەو دگەل سەیێ گەور ـ سپانل ـ یێ کو دگەل وان بەرزەبوی دێ زڤرن‌و دوێ پەنجەرا هەردەم تێرا دهاتن‌و دچۆن دێ ئێتنەژور . ئەو پەنجەر ژبەر هندێ دمینیتە ڤەکری هەمی ئێڤارا هەتا دبیتە تاری ،خوشتڤیێ مەتا زار هەر دەم دبێژیتە من چەوا مالخوێ وێ چو قاپوتێ سپی یێ بارانێ لسەر دەستێ بو ـ

رونی ـ برایێ بچویك ستران دفەلو ڤراندن ـ پێرتی ـ هەر دەم خو دهەلاڤێت دا وێ‌تورە کەت . چونکو ئەو کار بو دەمارێد وێ نەیێ باش‌بو بدروستای ئێڤارەکا هوسا بو تە هێش دڤێت بوتەبێژم هەمی دەما من هەستەکێ سەیر یێ هەی دپەنجەراهەنێرا دێ ئێنە ژور ، ڤەجنڤی‌و پیچەك ڤەهزیاورحەتیەك ف ـ فرامتن ـ کەت دەمێ مەتا وێ بلەز هاتیەژور ، داخازا لێ بورینێ ژێ کر ژبەر گویرۆ بۆنا وێ چەنددەمەکی‌و گوتێ : «هیڤیا من ئەوە ـ فێرایێ ـ کەیفا تەئینابیت .» «گەلەکا سوحبەت خوەش بو.» «هیڤیا من ئەوەتە هزرا پەنجەرا ڤەکری نەکر بیت » مسز سابلتونێ‌بلەز گوتێ : «مێرو هەر دو برایێد من دێ‌ئێك سەرە ژ نێچیرێ ئێنە ڤەو هەر دەم لوێ رێ تێن .دێ ئەڤرو ژنێچیرا باڵندا ئێن‌و مەحفویرێ من پیسکەن‌هەر وەکو کەیفا هەوە زەلاما ب هندێ تێتن .

ب پڕبێژی‌و کەیفخوشی‌بەحسێ نێچیرا باڵندێد کوێر وراڤا کەتیکا ل ژفستانێ کر. ئەڤ چەندە هەمی بو ـ فرامتن‌ـی ترس‌و نەخوشی‌بون ودڤیا ڤێ سوحبەتێ ڤەکوهێزیتە بابەتەکێ کێمترنەخوشی تێدا بن‌و هەست پێ کر کو خودانا مالێ یا چاڤدێریەکا کێم لێ دکەت‌و چاڤێد وێ دپشت وی را ب پەنجەرێ‌و مێرگێ ڤە دزیڤن. وبراستی هەلکەفتنەکا بێ‌وەغەرە کو هاتنا وی دگەل بیرهاتنەکا تراجیدی تێکەل‌بو .

ـ فرامتن‌ـی گوت :«دختور هەمی ئێك خەبەربون کو رحەتیەکا تەڤاڤ ببەم‌دویر ژهەمی ئالوزیێد مێژکی‌و بدویر بکەڤم ژ هەمی رەنگێد گرفتاری‌و نەخوشێد گیانی.» بەلێ ئەو کەتە بن بارەگێ گران‌و چەند خەجالەتا . «ئەو مروڤێد ئێشا من هەی دڤێت کێم ترین تشت بزانن ژ ئێشا خوە و دەرمان‌و هویدوێ . بەلێ ژ ئالێ پارێزو خوارنێ ڤە هزرو بیرێد وان‌نەد بونە ئێك .» مسز ـ سابلتون ـێ بشتی باوشکەك هاتیێ گوتێ ـنەو لانشکەکێ ڤە بشکوری و بسەر خوەڤەهات بەلێ نە ژ بەر وی

تشتی ـفرامتن ـی کوتی‌و کرەگازی «ئەڤەنە ! ئەڤە ئەون ..!! لدەمێ چایێ هاتن‌و وسا دیارن کو هەتا بن چاڤا یێد تەڤنیرا ماین .» ـفرامتن ـ رەجفی‌و لدۆر خوە زڤری‌و بەرێ خوە دا برازاێ هەر وەکو دلێ وی بێ سۆتی‌و ب ترسەکا مەزن بەرێ خوە دا وێ پەنجەرێ‌و گەتە جهێ خوەو لدۆر خوە زڤری‌و جارەکا دی بەرێ خوە دا وی کناری‌و دناڤ تاریاتیێدا سێ کیانەوەر دیتن ژ مێرگێ ڤە ژبن پەنجەرێ ڤە دهاتن‌و ڤەنگێد وان لبن کەڤشی بۆن‌و ئێکی قاپوتەکێ سپی لسەر ملی‌بو ـسپانل‌ـ یێ کەرخی بوو ما لسەر پاشێد خوەو بێ‌دەنگی دهاتنە ژورو دەنگەکێ دژوار تاریاتیا شەڤێ دراند . «پێرتی بوچی خوە دهلافێی ـفرامتن ـ بلەز گوپاڵ‌و کولاڤێد خوە راکرن خوە ژ دەرگەهێ هۆلێ هاڤێت‌و قەستا دەرگەهێ خانی کرو ژێ دەرکەت‌و چونە مابو خوە لسواریێ پابسکلەکێ بدەت لگولانێ خودانێ قاپوتێ سپی یێ بارانێ دپەنجەرێ را هاتە ژورو گەلەك تەڤنا هشك پێڤەبوو گوتێ : «خوشتڤیا من ئەڤە ئەم هاتین ، ئەو کیبو رەڤی دەمێ ئەم هاتینە ژور.» «مستر ـنەتڵ ـ بو مروڤەکێ ساوێلك‌و بێ رەوشت بو بەس بەحسێ نەخوەشیا خوە دکرو دەرکەت بێی خاتر خواستن دەمێ هوین هاتین هەر وەکو خەجالەتەك دیتی .»

برازاێ هێدی گوتێ : «ئەز دبێژم ژبەر ـسپانل‌ـبو ئەو ژ صا دترسیاو ژبەر وان جارەکێ رەڤیبو نا ڤ گۆڕستانەکێ‌و چونە مابو شەڤەکێ لگۆڕەکێ نوی دگەل هندەك تشتێد دکەنە ڤێری‌و گازی‌و کەف بسەر دەڤێد وان دگەت بمینیت ئەڤ چەندە بەس بو دەمارێد ئێکی بێ تێك بچن .»

نووسەرو رەخنەگر

■ عبداللە حمە سوور ■

لە چەند ژمارەیەکی ئەم دواییەی رۆژنامەی ((هاوکاری))دا هەندێ باسی رەخنەو رەخنەگرتن لە نووسینی نوسەرانم خوێندەوەو وام بەچاك زانی ئەم کورتەیە بخەمە روو تا دەرفەتێکی کە لێکۆڵینەوەیەکی بۆ سازدەکەم .

گەر رۆژنامەی هاوکاری موڵکی هەموو نووسەرێك بێت ، وەك ئاوێنە باڵانوێن خۆی بڵند بنوێنێ بەسەر شمەکی دیکەی ناو ماڵەکەدا ، ئەوا کاتێ تیشکی‌خۆر لەکلاو رۆژنە یا کونی پەنجەرەی خانوەکەوە خۆی هاویشتە ژوورەوەو دوای تین‌سەندنی هەتاوی دووا نیوەڕان تروسکە بەلێکیش دەهاوێژێتە رووی ئاوێنەی باڵا نوێنەکەی بەرز بەدیوارەکەوە داکوتراوەو تیشکی خۆرەکەی ئاوەژوو دەکاتەوە ناو ژوورەکەو بریسکەی لەناو کەل‌و پەلەکانی ناوەوەدا وەدەردەخات . جاری واش هەیە ئەو تیشکەی وەك خاڵێکی رۆشن ئەلقاو ئەلق دەنیشێتە سەر لکی شمەکێك کە خۆی لەپەنا پاسارێکدا مەڵاس داوەو دەبێتە هۆی ئەوەی خاوەن ماڵ رەچاوی نەکات‌و دوای تاوتووکردنی‌و تێ روانینێکی زۆر دێتەوە بیری کە ئەو بابەتە باش‌بوو بزر نەبوەو بکرە کەرەستەیەکی زۆر بەفەڕە بۆ پێداویستی ژیانیان .

هەر ئا بەو جۆرەی کە هاوکاری جاروبار دەروازەی دەخاتە سەر گازی پشت بۆ پێشوازی میوانەکانی ، وادیارە دەیەوێت بەسنگێکی فراوانەوە دوو توێی مافورە لاکێشەییەکانی واڵا کاتەوەو رایخات بۆ هەڵسەنگاندنی ووتەی نوسەران‌و شیعری شاعیران‌و چیرۆکی چیرۆك نووسان ، بە ئاشکرا لە بڵندگۆی بانی خانەی تەرخانکراوی رەخنەو رەخنەگرتن‌دا بانگەواز لە ئەدیبان دەکات بۆ ئەوەی کێ ئەیەوێ خۆی بنوێنێ لە بابەتی رەخنە سازی‌دا ئەوا بۆی هەیە هەڵگەڕێ بەو چیا سەختەدا تا ئەگاتە تیرەشان‌و سەرکۆپی لکێکی هونەری ئەڕو پاراوو بەپێز کە ئەویش ئەدەبە ، هەر لە وێشەوە ووریای خۆی بێت ، ئەوەکو لە پلە بەردینە سەختەکاندا هەڵدێرێ‌و سەرەنجام خوانەخواستە رێ وێڵ کات بەرەو نشێوی .

جا وادیارە ئەو کەسەی بەتەمای ئەوەیە بگاتە سەرکەل ، دەبێت دوای ئەو هەموو ئەندێشەو شەکەتیە چاوەڕێی پشوودان نەبێت‌و هەر بەو گوڕەوە کە چمکی خەباتی لێ‌هەڵکردوە خاو نەبێتەوەو لە ئاسۆی ئەو دەم‌کەلەوە بڕوانێتە دەشتی پەربڵاوی ئەدەب ، ئەوسا هەست‌و بیرو هۆش‌و رای بەشێوەیەکی زانیاری‌بانە وەك گزنگی خۆری بەربەیان بئالێنێتە دەم خونچەو گوڵ‌و سەرپەل‌و تەرزی ناو رەزو گوڵزارو باخ‌و باخاتی ئەدەب‌ەوەو بەدەم زەردەخەنەی خۆشەویستی‌و ئەمەکداریەوە بەکە بەکە ئەو خونچەو گوڵانە ماچ‌کات‌و ئەی ژاکێنێ .. بۆن‌و بەرامەی گوڵە بۆن خۆش‌و عەتری واش هەیە هەندێك کەسانی پێ تووشی پەسیوو کاسی دەبێت‌و لەوانەیە لەئاستی برێك رەخنەگراندا کەمێك تێ رابمێنێ‌و خوانەکردە زمانی لەناو دەمیدا ببێتە بەڵاس .

بەگوێرەی ئەو سەربەستیەی کە رەخنەگر بە مافی خۆی دائەنێ بە مەرجی بنیات‌نەر . گوێی میوانە ئازیزەکانی وا ئاوداوە پێشوازی‌یان لێ دەکات‌و گوێ رایەلە بۆ هەمەرەنگە بابەتی نووسین‌و شیعرو چیرۆك ، رەنگە یەکێکی رەخنەگر بە چرپە بەگوێی نووسەرێکدا بە ئەسپایی بدوێ‌و بوێری بڵێ کاکی چیرۆکنووس ، من بە سۆزو هەست‌و دڵ‌و دەروونێکی خاوێنەوە پێت رادەگەیەنم هەرگیز تۆ نابیتە نوسەرێکی دیاری سەر بارستایی باسکێکی بڵندو بەرهەمەکەشت داهاتێکی ئەدەبی بەپێزو فەرەی نابێت تا گوێ بۆ ئەم رازەی من شل نەکەیت ، بەڵام بەئاستەم ژنەفتت ئەبێ لەوە بکەی نووسین‌و شیعرو چیرۆکەکەی تۆ بایەخی نابێ بەبێ رەخنەکاری ، ئەوسا لەوانەیە نەك هەموان بگرە هەندێك لەجەماوەری خوێنەرانی نووسینەکانتان بڕوانن پێ‌بکەن‌و بڵێن خوا ئاگادارە لەوانەیە گەر فلان نوسەر ئاوا کەڵك لەبواری رەخنەسازی ببینێ ئەوا لەوانەیە نووسینەکانی ببێتە ئەدەبێکی بەپێزو هەست‌و ئەستی خوێنەران لەگەڵ بیروڕای خۆی‌دا جۆش بدات لەوانەیشە بەرهەمەکەی خۆی لەشانی نووسینی شاکارانەی ئەدەب بدات ، بەڵام گەر کەمتەرخەمی بکەیت‌و لەبواری رەخنەکاراندا وردە وردە هەنگاو نەنێیت‌و پەل نەهاوی‌و بسڵەمیتەوە ، ئەوا ئەم جارەش نەك بەچرپە بەڵکو بەهاوارەوە پێت رادەگەیەنم لەوانەیە مەڵەوان نەبیت‌و تووشی گێرمەو کێشەیەکی دژوار ببیت لەتەك تەوژمی لافاوی روبارداو ئاکامیش لێشاوی ئاو ئامانی بۆ کەس نیەو تەنانەت زیخ‌و چەوی بن کەورگی لاپاڵەکانیش رائەدات‌و ئەدەبەکەت بەپانتایی رووی هەموو کاغەزی سەرزەمین دوورو درێژو فراوان بێت ئەوا بەبێ کۆمەکی‌و گوێ رایەڵی ئامۆژگاری رەخنەگران هێندەی نووسینی پەراوێزی شیعرێك یا دامێنی لاپەڕە چیرۆکێك نموونەی رەسەنی پێوە دیارنابێت .

من دەنووسم ، ئیدی چیم داوە لەناو یا ناژناوی رەخنەگر ، بۆ کێ دەنووسم .. بۆ رەخنەگر یا جەماوەری خوێنەران .. بۆو لەبەرچی نووسەر لە رەخنەگر دەسڵەمێتەوە .. ؟ گەر رەخنەکاری نەبوایە ئایا دەشیا نووسەر بەئارەزووی خۆی بنوسێ .. ؟ ئەو بابەتانەی نووسەر دەیان نووسێت ئاراستەی زۆربەی خەڵکی دەکات ، بۆ هەموانە ، مافی هەموو کەسێك هەیە نەك لەدەورو بەری خۆی ، بگرە زۆر لەدووریش بۆی هەیە تام‌و چێژی لێ وەربگرێت ، یا وەری بگێڕێتە سەر زمانی ترو مەودای پەرژینی بازنەی ئەدەبەکەی فراوانتر بێت‌و کاکڵەو پوختەکەی بڕەوێتەوە سەر زەمینەی ئەدەبی جیهانی .

ئەی بۆ رەخنەگران لە نووسینی نووسەران سڵ ناکەنەوە .. ؟ ئەمیش پتر بەتەنگ پیشەی خۆیەوەیەتی‌و بۆی دەچێتە پارێزی نووسینکە ، نەك بەمەبەستی تیر هاویشتن‌و راوکردن ، بەڵکو بۆ تێ‌روانینی ئەو هەردو نیزارەی کە نووسەر گەشت‌و گوزاری تیا کردوەو ووشەی پیرۆزی تیابدا هۆنیوەتەوەو خەملاندویەتی بەردەمی خوێنەران ، وە رەخنەگر هەر لە سەرەتای واتای ووشەو رستەو کەرتەوە تا کۆتایی مەبەستی خاوەن نووسینەکەو رادەی پێزی بەرهەمەکە خایەو مایەی هەر لە ئەلفەوە تا لامن‌فەلا تاوو تووی دەکات‌و هەڵی دەسەنگێنێ دوای ماندوو بوونێکی زۆر کە ئەو هەردو نیزارەی پێواوەو لەدڕك‌و چقڵ‌و پەیکوڵ بژاری کردوەو ، پوختەی وەك رستە پیشۆکی پاکراوی جوان‌و بەتەمیز پێشکەش نووسەرو خوێنەرانی پێکەوە کردوە .

نووسەرو رەخنەگر هەمویان دەیانەوێت بەرگێك بدروون ، گەر تیرۆژوی رەخنە نەبێت بەکراسی ئەو بەرگەدا هەڵچێت ، ئەو کراسە هەموو‌کەس نای‌پۆشێت ، یا تەسك‌و تروسکەو دەتەقێ‌و شەق دەبات ، یان پان‌و پۆڕو ئاودامان لەزەوی دەخشێت‌و پۆخل دەبێت . خاوەن هیچ نوسینێك نابێتە نووسەری کارامە بەبێ رەخنەگر ، گەر رەخنەگر لە نووسین دابڕێت‌و بتەکێتەوە ، ئەی کێ ئەو بابەتانە هەڵدەسەنگێنێ‌و لێی دەکۆڵێتەوە ، بەبڕواوە لەگەڵتام گەر بڵێیت خوێنەران ، بەڵام

بروانە ل ١١

لوبنان

١٢٠٠ سەربازی لوبنانی ئامادەن بچنە شاری صەیدا

سەرچاوەکانی حکومەتی لوبنان لە بەیروتەوە رایانگەیاندوە کە حکومەت هێزێکی تری سوپای بە هەموو پێداویستەکیەوە ئامادەکردوە تا بەرەو ناوچەی صیدا لە خوارووی لوبنان بچن ، دوای ئەوەی هێزە داگیرکارە زایۆنیەکان دەردەچن .

سەرچاوەکان دەڵێن نزیکەی ١٢٠٠ سەربازی لوبنانی بە دەبابەو تۆپەوە ئامادەن بچنە شاری صیداوە.

ئەوەبوو حکومەتی دوژمن رۆژی ١٨ی شوباتی دیاریکردبوو بۆ تەواوکردنی قۆناخی یەکەمی کیشانەوەی هێزە زایۆنیەکان .

ئەوەبوو بەشێکی سوپای لوبنان لەسەر رێگای رۆخی نێوان بەیروت تا هێڵی گەیشتنی بەو شوێنەی هێزە داگیرکارەکانی لێیە لە رووباری یەکەم نیشتەجێ بوونو ئامادەن بەرەو خوارووی لوبنان بچن .

لە لایەکی تردوە شارەزاکانی تەقاندنەوەی بۆمبا سێ بومبایان لە کارخستودە کە لە رێگای هێزە داگیری رەکانی زایونی لە شارۆچکەی کامد لۆز رۆژهەڵاتی لوبنان دانرابوون .

سەرچاوەیەکی عەسکەری زایونی لە تەل ئەبیبەوە وای پروپاگەندەکرد کە بومباکان لە کار خراون بەبێ ئەوەی زیان بگەیەنن .

لە خوارووی لوبنان جەنگاوەرانی بزوتنەوەی بەرگری نیشتمانی لوبنان هەڵمەتیان بردۆتە سەر بنکەیەکی میلیشیابەکرێ گیراوەکان لە وانەی خۆیان ناو ناوە سوپای لوبنانی خواروو .

دەنگو باسەکان رایانگەیاندکە ئەو جەنگاوەرانە زیانی گەورەیان بە بەکرێ گیراوەکانی گەیاندوە .

هەروەها رایان گەیاند کە هێزێکی زایونی داگیرکار هاتووە بە دەنگ بەکرێ گیراوەکانیەوە .

بەریتانیا

هەڵئاوسانو مانگرتن و سەرما ...

بارودۆخی ئابووریی بەریتانیا شلۆقەو لەوە ناچێ هیچ هیوایەکی باشی پێوەبێ ..

لە مانگی رابوردوودا رێژەی هەڵئاوسان ٦ر٤٪ بوو ئاسی ئەوەی مانگێ پێشتر ٩ر٤٪ بوو . ئەمە جۆرە هیوایەکی خستە دڵی حکومەتو سەرچاوە دارایيو ئابووریەکانی بەریتانیا .. بەڵام وردە وردە ئەم هیوایە نەماو چاوی رەشی ئەم سەرچاوانە کاڵبووەوەو هەفتەی پێشووتر رێژەی سوود جارێکی تر بەرزبووەوە .

لەلایەکی تریشەوە لێشاوی سەرماوسۆڵەو بەفر کە سەراپای بەریتانیای گرتەوە بوو بە هۆی ناخۆشبوونی باری گواستنەوەو دابەشکردنو بەم جۆرە کەمیی شتومەکو زۆربوونی کرێی گواستنەوە باری هەڵئاوسانی قورستر کرد .

حکوومەت وای چاوەڕێ دەکرد رێژەی هەڵئاوسان کەم ببێتەوە بۆ ٥ر٤٪ بەڵام حیسابی بۆ ئەوە نەکردبوو کە بەرزبوونەوەی رێژەی سوود لە سەرەتای ئەم مانگەوە ناهێڵێ ئەم ئاواتە بێتەدی .

دابەزینی نرخی پاوەنیش چارەی گیروگرفتەکەی قورسترکردو نرخی شتومەك گرانتربوو و گوزەرانی خەڵکی دژوارتر بوو . بەڵام وەزیرەکان هەر لەو هیوایەدان زیادکردنی رێژەی سوود بارودۆخ چارەبکاو هەڵئاوسان کەمبکاتەوە .

کۆمپانیاکانی گەشتوگێڵیش بڵاویان کردەوە کەوا ژمارەی سەردانکەران بە رێژەی ٣٥٪ کەمتربووەتەوە لە پارو هەرچەندە ئەم کۆمپانیایانە کرێی گەشتەکانیان کەمکردووەتەوەو دانیشتوانی بەریتانیا گەشتو گێڵ بە پێویستیەکی ژیانیان دەزانن هەر رێژەکە بە کەمی ماوەتەوەو ئەمە ئەو بارودۆخە نابارە دەردەخا کە ئابووریی بەریتانیای تیا دەژی .

★ مانگرتنی تازە

سەرەڕای ئەوەی باسمان کرد مانگرتنی کرێکارانیش هەر بەردەوامە . پاش ئەو مانگرتنە مێژوویيە درێژەی کرێکارانی کانە خەڵووزەکان کە هێشتا هەر بەردەوامە ئێستا حکومەت دووچاری مانگرتنی کرێکارانی خەتی ئاسن بووە کە پەو پشتگیریی کرێکارانی خەڵووز کردیانو ئێستا دەزگای هێڵی ئاسن خەریکی شکاتکردنە لە یەکێتیی کرێکارانی هێڵی ئاسن چونکە مانگرتنەکەیان زیانێکی گەورەی بە دەزگاکە گەیاندووە .

هەر لە تۆڵەی ئەم مانگرتنەدا دەزگای هێڵی ئاسن نیازی وایە بڕیاری ئەوە بدا هیچ زیادەیەکی ساڵانە نەدا بە کرێکاران ئەگەر رادەی بەرهەمهێنانو توانای ئیشکردنیان زیادنەکەن .. بەڵام کرێکاران بەرەنگاری ئەم نیازە وەستاونو دەڵێن زیادکردنی ساڵانەو رادەی بەرهەمهێنان دوو شتی جیاوازنو پێوەندییان بە یەکەوە نییەو دەبێ جیا لە یەك باسیان لێ بکرێ . شایانی باسە زیانی دەزگای هێڵی ئاسن بەهۆی مانگرتنانەوە ٢٥٠ ملیۆن پاوەنە ٢٠٠ ملیۆنی بەهۆی نەبوونی خەڵووزەوەو ٥٠ ملیۆنی بەهۆی رازی نەبوونی کرێکارانی هێڵی ئاسن بە گواستنەوەی ئەو خەڵووزەی کە هەیە .

★ سەرماوسۆڵەو .. (١٠) هەزار ئاوارە

لەگەڵ گرانیو دژواری بارودۆخی ئابووریی بەریتانیادا ئاووهەوایش خراپ تێکچووە .. سەرماوسۆڵە هەر بەردەوامەو شەوو رۆژ پلەی گەرما لەژێر سفردایەو ئاوارەکان زۆر خراپ دووچاری ئەمە بوونو زۆریان لەبەر سەرما گیانیان دەردەچێو دەمرن ، ئەمە بێجگە لە باری ناخۆشی گوزەرانیان.

ناچار ١٥٠ ئەندامی پەرلەمانی سەر بە کرێکاران داوایان لە حکوومەت کرد چارەیەکی خێرا بۆ ئەم گیروگرفتە بدۆزێتەوەو ژیانی ئەم هاووڵاتییە هەژارانە رزگارکا .

یەکێ لەو چارانەی کە بیریان لێ دەکرێتەوە ئەوەیە رێگای ئاوارەو هەژاران بدرێ کە شەو لە ئێستگەکانی شەمەندەفەرو میترۆکانی لەندەندا بمێننەوەو دەزگای گواستنەوە ئامادەیی خۆی پیشانداوە لەمبارەیەوە ئەگەر حکومەت بهێڵێو دەستیش کراوە بە پێوەندی لەگەڵ دەزگا هاوێنەکانی پاریسدا بۆ ئەوەی بزانن ئەوان چۆن چارەی حاڵی ئاوارەو هەژارەکان دەکەن کە بە شەوا لە ئێستگەکانا دەمێننەوە تاوەکو ئەمانیش سوود لە تاقیکردنەوەکەیان وەرگرن .

بەڵام گیروگرفتی سەرەکی لەم چارەیەدا ئەوەیە چۆن ئەمنو ئاسایشی ئەم هەژارو ئاوارانە مسۆگەرکەن لەم ئێستگانەدا .

لەناخی – پاشماوە

بەتایبەتی کتێبی (ابن المهلهل)و (معجم البلدان)ی یاقوتی حمویو هەندێ کتێبی تریشدا . وادیارە هەر لەوساوە دوپشکی عەربەت زیانی بووە . بەڵام لەم دوایەدا (مکافحە)ی دوپشكو بەرازی چەمی تانجەرۆو گوی سیروان دەستی پێکرد . حکومەت بۆ کوشتنی هەردوپشکێك عانەیەك بوو یا دە فلسی ئەداو بۆ کوشتنی هەر بەرازێك چارەکە دینارێکی ئەدا . چونکە بەرازیش زیانی بەزەرعات بەتایبەتی بە مەردزە ئەگەیاند . ئیتر هەرچۆوە دوپشك بوو ئەهێنرا بۆ (مستوصف) . برین پێچ (محمد) پارەی ئەدانیو ئەویش ئەیخستە ماددەیەکی کیمیاویەوە هەڵی ئەگرت تاکو ئەبوودوە . بەرامبەر بەپارەکە ئەینارد بۆ (سلیمانی) بۆ (تسویەی حساب) . کونجکە بەرازیش دوسەدو پەنجا فلسی ئەکرد . بەراستی بەو کارە وەك بیرم بێت دوپشك و بەراز کەم بوونەوە . بەڵام لەساڵەکانی پەنجاو بەدواوە کە دەزگای مبللەتی یەکگرتووەکان ، هەیئەتی نومەم) دەستی کرد بە (مکافحە)ی میشوولەی لەرزوتا (مەلاریا) . ئەو ماددەی (دی . دی . تی)و (ئەکروساید)و شتی تر کە بەکاریان ئەهێنا ، ئەوەندەشتێکی کاریکەر بوو نەك هەر میشوولە و مێشومەگەزی نەهێشت بەڵکو جرروجانەوەری وەك دوپشکیشی ئەکوشت ، لەساڵی ١٩٥٠ بۆ ١٩٥٢ رۆژکارکردی . خۆشم هەربوومەوە بەمدیری ناحیەی تانجارۆو هاتمەوە عەربەت . ئەم ئەنجامەم بەچاوی خۆم لەوێو لەدوایدا ئەکوێزرامەوە بۆ خورماڵ . ئنجا بۆ قەرەداغ . ئەم شوێنانەو بگرە لادێو دیهاتەکانی ئەو ناوە لەمێشومەگەزو (حشرات) پاك بوونەوە . بەڵام دوای ئەوە چونکە راو کردنیان کزبوو . جگە لەوەی (حشرات)یش جۆرە (مناعە)یەکی پەیدا کرد. ئیتر مەگەز سەری هەڵدایەوە .

شارەزوور ئەوسا ماریشی هیجگار زۆر بوو . عەربەتیش بەوەدا هەربەشێك بوو . یاخود نزیك بوو لە شارەزوورەوە مارەکەی بەکەرەم نەبوو ، رووت ئەکردە هەرکوێیەك مار زۆر بوو بەڵام بەرەکەتدا وەك ئەڵێن زۆری (رەش مار)بوو، گوایە رەش ماریش بێمزەررەتن ، تا ئازاری نەدەیتو پەلاماری نەدەیت ئەو رێی خۆی ئەگرێو ئاوورت لێ ناداتەوە . بەڵام ، شلە مارو کەوە مارو زەردەمار زۆر بێحەیا بوون . خەڵکەکەیان واڵێ کردبوو . خێرا خێرا رووبکەنە (شێخ حەسەنی فەراشی ئەخۆشخانەکەی قەرەداغ) گوایە ئەو ماری خستبوە ژێر ئیجازەی خۆیەوە . بۆ ئەوەی ئیجازەی لێ وەربکرن . خەڵکێکی زۆر (اجازە)یان لەشێخ حەسەن وەرگرت . بەڵام وەك بیسم لەم دوایەدا شێخ حەسەنی کلۆل شلەمارێك کەباری لەگەڵ کردبوو . لەقۆبی قەرەداغ . کاتەو هاوریێەتی ئەزانی بوو . بەکسەر پێوەی دابوو . هەناسەی پێدا نەهاتبوەوە . ئەمە لەکاتێکدا کەشێخ بەتوورەکە ماری بەخێو ئەکرد لەماڵداو هەموو لەژێر (ئەمرونەهی) خۆیدا بوون ئیتر تاکو جارێکی تر بەیەك ئەگەینەوە بەخواتان ئەسپێرم .

ئەوانەی مردنو – پاشماوە

ئەو دوو نامەیە دیارەو بایەخی خۆیان هەیە .

لەم کونجەوە ، هەر بە ناوی وەفاداریو یادکردنەوەوە ، سڵاوێك بو گیانی پاکی هەردووکیان ئەنێرم .

هیوادارم کە خێزانو منداڵەکانیان بزانن ، کە ئەو دوو کوچکردووە ، دوو سەربازی رێگای بیرو رۆشنبیریو ووشەی کوردی بوونو زوو لە کیس چوون .

با ئەوە بزانن کە بە هەوڵی هەموان ، بەرهەمیان هەر چاپ ئەکرێو ئەوسا شوێن پەنجەو یادگاری دیاریان لە ناو گەلدا دەبێو بە شانازیەوە ناویان ئەهێنرێو هەناسەی داخو خەفەتیان بۆ هەڵئەکێشرێو ناویان نەمێنێ .

لە چاوەڕێیی ئەو هەوڵەدا سڵاوێكو دوو فرمێسكو دوو دردخت لە باخچەی ووشەی کوردیدا بۆ یادکاری بیرۆریان ئەنێرم .

نووسەرو – پاشماوە

رەخنەگر بەشێکی هوشیارە لە خوێنەران یان نا .. ؟ ئەگەر خرمانی ئەدەب شەن نەکرێت ، کاو ددانی چۆن جودا دەکرێتەوە ، گریمان نووسەر بەشێوەیەکی دیکە جیای دەکاتەوە لەیەك ، بەڵام دیسان دانو سووری خەڵەکەش هەر کەوو بێژنگی دەوێت تا لە مرۆرو خۆڵو زریزانە پاك بکرێتەوە ، جا کەمن نووسەرێك بم بۆ حەزنەکەم خەرمانی ئەدەبەکەم لە بێژنگ بدرێتو پووشو پەڵاشی سەرکوزەرەو بن بێژنگەکەی لەولاوە ، وەدەر نێمو پاکو پوختەی بەجوانی پێشکەش بکەم .. ؟ ئیدی من هەرگیز کۆ لەو وەرزێیە ناکەمەوە کە دەستەو یەخەی ئەدەبەکەم بێت ، فەرموو وەرزێرێت شوانێت چکارەیت ، نە ناو نەپێتی کورتەی ناوونیشان ، نە نازناوی نهێنیو ئاشکرای رەخنەگرم گەرەك نیە ، ئەوەم بەلاوە گرنگە بنووسمو خوێنەران ئامۆژگاریو سەرپەرشتیم بکەن تا بە مەزنەی ئەوانیشو خۆشم بتوانم پەی بەو پلە سەختانەی هەورازەکەدا ببەمو پشت لەنشێوی بەرەو لوتکەی بەختەوەری سەربکەومو گەشە بەو ئەدەبە بدەمو لەگلارو خوارو خێچی پاڵو راستی بکەمەوەو بیکەمە راخەی دووتوێی لاپەرەی دیوەخانی رۆژنامەو گۆڤارو کتێبەکانەوە ، ئەوسا ئەدەبەکەم وەك ئاوێنەی باڵاوێن بە بلندی خۆی دەنوێنێو رۆشنایی خۆی دەنەخشێنێتو چێژو خواسو باسی دەکەوێتە سەرزارو نێو هەستی خوێنەران .

رەخنەگری دڵسۆز بەئەدەب نیازی خودی خۆی هەرچۆنێك بێت ، نووسەر بناسێت یا نەی ناسێت مەبەستە سەرەکیەکەی دیاردەی ئەشونماو گەشەی رەنجی نووسەران ئەکات بۆ ئەوەی پتر بەرهەمەکەی پێزدارو رازاوە بێتو لە ناوجەرگەی دەوروبەرو کۆمەڵگەی خۆیەوە هەڵ هێنجرێتو مۆری بنەوشەیی رێسای شێوازی رەسەنی میللی لە ناوچەوانی سەرباسو ناوەرۆکی ئاخافتنیدا خۆشەویستی واڵا دەکاتەوە بۆ گشت کەسان .

ئەو نووسەرەی بەرهەمەکەی دەداتە دەست نووسەرێکی دیکەو تکای نووسینو دەربڕینی رای لێدەکات کە پێشەکیەکی بۆ بنووسێو بەشانازیشەوە سوپاسی بێپایانیان دەکات ، ئایا ئەم کردارە خۆی لە خۆیدا بەکردارێکی رەخنەسازی دانارێت .. ؟ دەتوانم سەد لە سەد بڵێم بەڵێ وا دادەنرێت .. جا کەواتە نووسەر بەرلەوەی مافوری بەرهەمەکەی راخات بۆ میوانەکان ، دەچێتو پەنا دەباتە بەر هاوکاری دۆستانو پێشەکی سوپاسیان دەکات کەکێشی فەرشی ئەدەبەکەی قورسو گرانەو بێدەست تێهاوردنی ئەوان ناتوانێ رایخات . هەروەها چەندین نووسینی لەمەوبەر هەیە تا ئێستا رۆشنبیرانی شارەزا پێشەکی بۆ دادەنێن کە خاوەنی بەرهەمی نووسینەکە لەوانەیە لە مێژە کۆچی دوایی کردبێتو کەچی تازە وەیا لەمەودووا دێ لاوێنرو دەیخەنە بەر روانگەی لێکدانەوە ، کەواتە سەراپای ئەم کردارانە خۆی لە خۆیدا رەخنەگرتنو رێز دەنوێنێ دەربارەی ئەو بابەتە ئەدەبیانەی کە لێی دەدوێن .

هاویەتی

ئێران لە ناوەوە

● فؤاد حسين ●

بەڕاستی شتێکی جوانە مرۆڤ لەم کاتوزروفەدا چاوێك یان سەرنجێك بە باری ئەدەبو هونەری ئێستای ئێراندا بدات .. سەیری ئەو بابەتو لایەنانە بکات کە ئێستا کاری ئەدەبو هونەر بە دەوریاندا دەخولێتەوەو پێیانەوە خەریکدەبێت . .

وەلەبەر ئەوەی رژێمی خوێناویی تاران هەمیشە هەوڵدەدات گشت لایەنەکانی ئێستای ئێران لە بەرژەوەندیو قازانجی پەیرەوەکانیاندا بێت ، پرۆگرامەکانی ناوەوەو دەرەوەی ئێران ، وەلەبەر ئەوەی تەقەلائەدات ئێرانیەکان بە هەوەسەوە روو لە مردنبکەن ، شتێکی سروشتیە بروای «پەرستنی مردن»بێتە کۆڵەکەیەکی سەرەکیو بنچینەیی لە هۆنراوەو رۆمانو چیرۆكو تینو فلیمەکانی رژێمدا. یان وابڵێیت کە رژێم پرۆپاگەندە بۆیان دەکاتو بەم لایەنو شێوانە هانیان دەدات ... وەنەبێ ئەم قسەیەمان لەخۆمانەوە کردبێتمان ، رۆژنامەی (ئێرانی سەربەست) دووپاتی قسەکەمان دەکاتەوە ، لەم دوایەدا ووتارێکی لەژێر ناونیشانی «حاڵی ئەدەبو هونەر لە سایەی رژێمی خومەینیدا» بڵاوکردۆتەوە ، رۆژنامەیەکی بەرهەڵستکاران لەئێراندا هەر لەم بابەتەوە لێکۆڵینەوەیەکی جوانی بڵاوکردۆتەوە ،تیایا «٥٠» هەڵبەستی دەستنیشانکردووە کە لە رۆژنامەو گۆڤارەکانی ئێراندا لەماوەی شەش هەفتە بڵاوکراونەتەوە ، رۆژنامەی بەرهەڵستکاران ئەم ئەژماردنەی دەستنیشانکردووە کە دەینەمایەی سەرنجدان :

- فرمانی کوشتنو ئەو ووشانەی واتایە دەبەخشن ٣٥ جار .
- رستەی « خوێن رشتن » ١١١ جار بەکارهاتووە
- روخاندن یان لەغمی پیاباندا تەقیوەتەوە ٣٨جارە
- فرمانی « خۆت لێی رزگارکە » ١١ جار .
- ووشەی « جەنگ » ١٨ جار بەکارهاتووە ..

لێکۆڵینەوەکە گەلێ ووشەی ترمان بۆ باس دەکات کە بە شێوەیەکی زەق سەرنجی مرۆڤ رادەکێشن ئەمانەش وەکو «نەرم خوێن وەکو رووبار ، شەڕ».. هتد ..!! بەکورتی بابەتەکانی ئەدەبو هونەری ئێستای ئێران تەنها بە دەوری کوشتنو مردن ، خوێن رشتنو ئەشکەنجەو رووخاندنو بۆردمانکردن دەسوڕێتەوەو بوونەتە بابەتە سەرەکیەکان . بێگومان ئەدەبێك تەنها مردنو کوشتنو نەمان خولیاو مەرامی بێت ئەمانی بۆ دەنووسرێت .. چونکە ئەدەبەکە بە «خومەینی» بەوە بەندەو خومەینیش ئێستا قاچێکی لە نێو گۆڕدایە ...!!!

Institut kurde de Paris

بەڕێز جعفر عبدالكريم بەرزنجی

پارێزگاری سلێمانی

لە دوانێكدا لەگەڵ هاوكاری

- بەڕێوەبردنی كار لە پلەی نزمتر لە كاری خۆمان لێپرسینەوەیەكی دیموكراتیانەی بەرزە ...
- فرەكردنی پەیوەندی كارو یارمەتی دانی نێوان دەزگا جۆر بە جۆرەكانی دەوڵەتە ..
- كارێكی پەروەردەیی و بنیات نانە ...

پارێزگاری سلێمانی بەڕێز جعفر عبدالكريم بەرزنجی لە بواری ئەو كاركردنەی لە پلەی بەڕێوەبەرانی شارەوانی و شارەوانیەكان و ئاو زێراب و یاریدەدەری پارێزگار لە كاروباری ناوخۆ ، قەزای مەرگەزو چەمچەماڵ و هەڵەبجەو دەربەندیخاندا بینی لە لێدوانێكی تایبەتدا بۆ هاوكاری فەرمووی :ـ

ـ بڕوای كاركردنی ئێمە لە گشت بوارێكی كاركردنماندا لە خواست و ئاستی ئەو بڕوا پتەوو بە هێزەوەیە كە سەركردایەتی شۆڕش و لە سەرویانەوە سەرۆكێ فەرماندە صدام حسين بڕوای مەزنی پێیە .

لە كاتێكا سەركردەو شۆڕە سواری پایە بڵند بەڕێز صدام حسين ،زوربەی كاتی خۆی تەرخان ئەكا بۆ جێبەجێكردن و بەسەر كردنەوەی تەنگ و چەڵمەو كاروباری خەڵكی ، پێویستە ئێمە زیاترو زۆرتر لەو مەیدانەدا هەوڵ بدەین ، ئەم راستیەش ئیش كردنمان دیاری ئەخات ، هەرچەندە ئێمە زوربەی كاتەكانمان تەرخان كردوە بۆ بەسەر كردنەوەی جەماوەری شارەكەمان ، لەگەڵ ئەوەشدا كاركردنمان لە جێگای نزمتر لە پلەی كاركردنی خۆمان ، بڕوای ئیش كردنمان بەهێزتر ئەكات ، چونكە كاتێك سەركردایەتی شۆڕش بیری لەم هەنگاوە پیرۆزە كردۆتەوە ئەو راستیانەی لە پێش چاوە كە چۆن لەو ڕێگایەوە ، كاربەدەستان زۆر لە كارەكانی خۆیان نزیك ئەبنەوە ، زۆرتر لە ئیشەكانی خۆیان ئەگەن و شارەزاییان زیاتر ئەبێت .. لەبەر ئەوە ئێمە بەو بڕوایەوە چوینتە مەیدانی ئەو كاركردنە ، بەو پەڕی بە توانایی و شارەزایانە لە كاربەدەستان و ئەو كەسانە نزیك بوینتەوە ، كە لەو شوێنی كاركردنەدا ، پێمان گەیشتون ، جێگای خۆیەتی كە بڵێم ئێمە لە لایەنێكی گرنگی ئەم جۆرە كارە گەیشتوین ، كە لایەنی پەروەردەیی و راهێنانی بەرزی كاركردنە ، كە پێویستە هەموو كار بەدەستێ سەرەڕای كاروباری كارگێڕایەتی و ئەو شتانەی لەو لایەوە پێی ئەگات،بە چاوی خۆی ببینێ ، چارەسەری راستەوخۆ بدۆزێتەوە ، كە دور بێت لە روتین ، ئێمە لە كاتێكا لە پلەی قائمقام و بەڕێوەبەرایەتی ناوخۆكانی دەوروپشتی سلێمانی كارمان كرد ، چوینە دیدەنی هەموو خەڵكی ئەو ناوچانە ، تا ماوەی دیاری كراو لەگەڵیاندامابینەوە لە نزیكەوە لە هەموو شتێ گەیشتین كە بە ئاسانی ئەمان توانی دەست نیشانی كارگێڕو كاركەری بەتواناو بێهێز بكەین ، بە تەنها بینینمان ، لەگەڵ ئەوەشدا رێبازێكی نوێمان بەكار هێنا ، لە كاتێكا لەگەڵ خەڵكی ئەو ناوچانەدا ئەژیان ، كاربەدەستانی كاروباری ناوخۆو ئەو بەڕێوەبەرێتیانەی كە زۆر نزیك لە كاری خەڵكەوە لەگەڵماندا بوون ، خۆیان بە چاوی خۆیان لەگەڵ ئێمەدا هەموو شتێكیان ئەبینی ئەگەر پێداویستێكی ئەو تۆ هەبوایە ، چارەسەركردنی لە ئاستی كارو دەسەڵاتی ئەواندا بوایە ، هەر لە شوێنی ئەو كاركردنەدا ، داوامان لەو كاربەدەستە ئەكرد بۆ چارەسەركردنی و ، پەر كردنەوەی ئەو بۆشاییە ،ئەمەش خۆی لە خویدا كارێكی دیموكراتیانەو پەروەردەیانەیی ڕەوشت بەرزییە . هەروەها بڕوامان وایە كە ژیان بەو شێوەیە ئەبێتە هەوی پتەوكردنی باوەڕو شارەزایی خەڵكی لە كاربەدەستان و پێناسەكردنی كە سێتی و دوزینەوەی چارەی راست بۆ ناخۆشیەكانی كە دێتە ڕێگەیان ، ئێمە لەو ماوەیەدا گەلێك كارمان جێبەجێ كردوە ، كە فەرمانێكە ئەچێتە سەر باری كاری رۆژانەمان ، وەباوەڕمانی زۆرتر بەهێز كرد ، بەرامبەر رانەوەستان و كاركردن ، لە پێناوی گەلدا ، كە هەمیشە دروشمی گەورەمانەو كاری پێئەكەین وەهەمیشە ئامادەین بۆ ئەوەی خەڵكی رو بكەنە نوسینگەی پارێزگاو چیان هەبە . راستەوخۆ پێمان بڵێن ئێمەش بە دڵی فراوانەوە وەری ئەگرین و ئەو پێویستانە جێبەجێ ئەكەین كە داوای ئەكەن .. چونكە ئێمە لە پێناوی هاونشتمانیاندا كار ئەكەین ، لەبەر ئەوە بڕوامان زۆر بە هێزە لە جێبەجێ كردنی كارەكانیاندا .. با بێنە لای خۆم و حیان هەبە بیڵێن تا ئەوەی پێویستە بۆیان جێبەجێ بكرێت ، لە كۆتایدا سڵاوی وەفاداری و رێز بۆ باوكی سەركردە بەڕێز فەرماندە صدام حسين دووبارە ئەكەمەوە ، ئێمەش لەسەر ڕێبازی ئەو هەنگاو ئەنێین بۆ پێش كەش كردنی هەموو شتێكی چاك بۆ هاوڵاتیان سوپاس بۆ رۆژنامەی هاوكاری ئازیزیش .

لقی سلێمانی

چەپكێك گوڵ بۆ سوپای میللی

● كرم علی محمد ●

شۆڕشی راستەقینە ئەو شۆڕشەیە هەمیشە لەدەسكەوت و بەخششەكانیدا بەردەوام بێت و بیر لە ئامانج و ئارەزووەكانی گەل بكاتەوە .. لە تێكۆشان لە پاشەڕۆژی پرشنگدارو كامەرانی وەدیهێنانی و بنیاتنان و چەسپاندنی زەمینەیەكی پتەو بۆ رۆژانی داهاتوو كە زیاتر بەخشش و دەسكەوتی نوێ دەست نیشان بكات و پیلان بۆ دابین كردنیان دابنێت لەسەر بنچینەیەكی هاوسەنگ و هەرگیز وەستان و هیلاك بون و كەمتەرخەمی نەزانێت و بەردەوام بێشەوە بڕوانێت و هەنگاونێت و سەركەوتن لە گشت بوارو لایەنەكانی تری ژیاندا وەدەست بهێنێت ... كە باسی شۆڕش ١٧ـ٣٠ تەموز دەكەین دەبێت لەریزی ئەو جۆرە شۆڕشانەیەدا دابنێین .. نەك لەبەر ئەوەی ئێمە دەمانەوێ لەو جێگایەدا جێگای بۆ بكەینەوە یان لەبەر خۆشەویستیمان بۆ حیزبی سەركردەو قارەمانمان .. بەڵكو هەر لەبەر ئەوەیە چونكە حزبەكەمان لە ماوەی ڕێڕەوەكەیداو لەگشت هەڵوێست و هەنگاوێكیدا .. لەگشت دەسكەوت و بەخششە بێ پایانەكانیدا چ لەناوەوەی وڵاتەكەماندا و چ ئەوانەی پەیوەندییان بە باری نەتەوایەتیەوە هەیێت ئەمانە تێكرا ئەوەیان چەسپاند كە حزبی سەركردە لەناخی جەماوەرەوە هەڵقوڵاوەو بۆ جەماوەر تێدەكۆشێ و بۆ ڕابەراندنی ئاواتەكانی گەل گشت تواناو هێزو بیرو ئاندیۆلۆژیەتەكانی خستەكار . وە بۆ ئەم ئامانجە پیرۆزانە بڕیاری دامەزراندنی سوپای میللیی دا ئەویش لە ٨ی شوباتی سالی «١٩٧٠» بوو .. بۆ ئەوەی ببێتە پشتیوانی سوپای نیزامیی وڵات .. بەتایبەتیی بۆ پاراستنی بەرەی ناوەوە .. بێگومان ئەو رۆژە پیرۆزە كە سوپای میللی تیایا ئەدایك بوو دەبێ بەرێز بنوسرێتەوە چونكە ئەوەتا ماوەی پانزە ساڵە لە ڕێڕەوەكەیدا توانی ئەوە بچەسپێنێت كە باشترین نمونەو تاقی كردنەوەیە لە جیهانی سێیەم داو بەڵكو لە سەرانسەری جیهاندا چونكە تەنها بەو ئەرك و سنورەی كە بۆی دابین كرابوو نەوەستا بەڵكو توانی لەسەر گشت جۆرە چەكێك مەشق بكات وە لە دەرەوەی سنوری نیشتمان بجەنگێت و گەورەترین سەركەوتن لەگەڵ سوپای پاڵەوانماندا وەدی بهێنێت شان بەشانی سوپای قارەمانمان شەونخونی بكات و دوژمنی ئێرانیی چاوچنۆك تەفروتونابكات و داستانی پاڵەوانانە تۆماربكات .. بەوچەشنە هەتا هەتایە ببێتە مایەی سەربەرزی و شانازی بۆ رۆڵەی ئەم گەلە قارەمانە . دبسان وە لە هەمان كاتیشدا لەبەرەی ناوەوە لە بنیاتنان و كاركردندا بەردەوامەو جوانترین و گەورەترین سەركەوتنی وەدیهێناوە ..

سوپای میللیی خۆشەویست بە خوێنی گەشی خاكی پیرۆزی نیشتمانی ئازیز رەنگاورەنگ كردووەو بە دەیان قوربانیی لەجەنگی رەوامانەدا پێشكەش كردووە . بەسە ئەوە بڵێین ئێستا گەلێ دەوڵەت هەن لە بارەی دروست بوون و تاقی كردنەوەی سوپای میللیی عیراق دەكۆڵنەوە بەتاقی كردنەوەیەكی نمونەیی و سەركەوتوو دەیژمێرن هەروەها دوای دامەزراندنی سوپای میللی بەچوار ساڵ یەكێتی ئافرەتانی عیراق هاتنەدەنگەوەو ئافرەتانمان لەچوارباڵدا چونە ریزی سوپای میللیی ئەوە ئێستا لەسەرانسەری وڵاتەكەماندا بەهەزاران هەزار چەكیان هەڵگرتووەو مەشق دەكەن و بەشداریان لە جەنگی قادسیەی دووەمدا كردووە . بەخوێنی گەشیان خاكی نیشتمانەكەمان رەنگاورەنگ كردووە . لە رۆژی ٨ی شوباتدا .. پیرۆزبایی لەحزب و سەركردەی قارەمانمان دەكەین .. سڵاو بۆ ئەوانەی ئێستا لەبەرەی جەنگدان و رەوانە دەكرێن . سڵاوو خۆشەویستی بۆ سوپای میللی .

لە یادی شۆڕشی شوباتی نەمرو دامەزراندنی سوپای میللیدا

جەنگاوەرانی هەولێر بەڵێنی وەفاداری تازە دەكەنەوە

لە گەرمەی سەركەوتنەمەزنەكانی سوپای دلێرمان و قوربانیدان بۆ پاراستنی گیانی سەركەوتن لە شەری رەوامانـدا دژی تاقمە جادوگەرەكەی قوم و تاران ، بیرەوەری ٨ی شوبات دەكرێتەوەو بەم بۆنەوە چووینە تیپی (بەرموك) لە هەولێرو لەگەڵ بەشێكی جەنگاوەرانی سوپای میللیی گفتوگۆمان كرد ..

● جەنگاوەر غازی رسول احمد ووتی :

لە كاتێكا كە یادی شۆڕشی شوبات و دامەزراندنی سوپای میللی بكەینەوە ، سوپای دلێرمان رۆژبەرۆژ سەركەوتنی نوێ تۆمار دەكات و داستانی پاڵەوانیەتی گەورەتر دەكات. ئەمەش وێنەیەكی نوێی عیراقی مەزنمانە لەبەر تیشكی سەركەوتن لە شەڕی رەوامان دژی تاقمە نەزانەكەی ئێران كە هەموو داخوازیەكی ئاشتی خوازانەی رەت كردەوە .

● جەنگاوەر ناظم صابر ووتی :

جەنگی رەوامان دژی تاقمی رەگەزپەرست زیاتر لە پێنج ساڵە بەردەوامەو رۆژ بەرۆژ وورەمان بەرزترە . چونكە گەلی عیراق بەتێكرا ئامادەی پێش كەش كردنی هەموو قوربانی دانێكەو هەمیشە سەربازی بەوەفایە بۆ راوەستان لە دوای پارت و شۆڕش و هەڵاڵی تێكۆشەر صدام حسين كە هەمیشە رابەری زیرەك و دانابووە بۆ پاراستنی سەركەوتن .

● جەنگاوەر ساماڵ اسماعیل ووتی :

بەبۆنەی شۆرشی ٨ی شوباتەوە . كە بووكی شۆرشەكانە گەرمترین پیرۆزبایی لە سەركردایەتی پارت و شۆڕش دەكەم و بەڵێن دەدەین كە هەڵگری ئالای خەبات و كۆڵ نەدان بین بۆ پاراستنی دەسكەوتە مەزنەكانی شۆرشی ١٧ـ٣٠ تەمموزو بۆ پێشەوە .

● جەنگاوەر عمر وەسمان ووتی :

سوپای میللی لەتەك سوپای دلێرماندا ئامادەیە قوربانی بدات و بەو پەڕی وورە بەرزی بچێتە بەرەی جەنگ و بەشداری لە جەنگی قادسیەی صدامدا بكات كە؛ وا زیاتر لە پێنج ساڵە روو بە رووی جەنگی رەوا بۆتەوەو دەیەوێ مافی بپارێزێ .

● جەنگاوەر حسين قاسم ووتی :

لە كاتێكا كە یادی شۆڕشی ٨ی شوبات و دامەزراندنی سوپای میللی نەبەزمان دەكەینەوە . دووبارە جیرۆكی پاڵەوانیەتی لەم جەنگە مێژوویە تۆمار دەكەین و دەبینین رژێمی خومەینی تاوانبار هیچی بەدەستەوە نەماوە . جگە لە تۆپ باران كردنی شارەكان نەبێ و ئەمەش ماناى رزیمەكەیە .

● جەنگاوەر حسين رسول ووتی :

هەموو رۆژێ ئێمە یادی سەركەوتن دەكەینەوەو ئێران بە دۆڕاوی پاشماوەی لاشەی بەجێماوی خۆی دەكێشێتەوەو هەوڵی ئەوە ئەدات ناوە بەختی خۆی تاقیكاتەوە . كەچی بەشی هەر بەزین و روو رەشیە .

● جەنگاوەر طاهر وەسمان ووتی :

جەژنی دامەزراندنی سوپای میللی رۆژێكی نوێو پیرۆزەو ئەم سوپایە دووەمین هێزی بەرگری كردنە لە پاراستنی گیانی سەركەوتن و هەموو دەم ئامادەی قوربانیە لە پێناوی سەربەندی عیراقی ئازیز كە دەیەوێ بەرگری لە ئاوو خاكی بكات .

● جەنگاوەران :

حسين جاسم و حاجی حسين قادرو حكمت داودو عزیز رفیق و رشدی احمدو صالح جبر هەریەكەیان خۆشەویستی خۆیان بۆ سەرۆكی فەرماندە صدام حسين دووپات كردووەو بەڵێنی وەفاداری خۆیان تازە كردەوە بۆ پێشكەش كردنی هەموو قوربانی دانێك لە پێناوی سەركەوتن .

لقی هەولێر

Institut Kurde de Paris

Institut Kurde de Paris

ئەمینداری گشتی ئابووریو دارایی

دەربارەی بڕیاری ژمارە« ١٣١٥ » بۆ هاوكاری ئەدوێ

● گەورەترین سزا بۆ ئەوانەی دزی لە فرۆشتنی شتومەكدا دەكەن

● چەند ژمارەیەكی تەلەفۆن بۆ دەست نیشان كردنی دیاردەی ناڕەوا

● هاوكاری هاوولاتیان ، ئەركێكی نیشتمانی گەورەیە

كە ئەمرۆ ئەچیتە بازاڕ ،بەتەواوی هەست بەو گۆڕانە گەورەیە دەكەیت ، كە لە ئەنجامی دەرچوونی بڕیاری ژمارە ـ ١٣١٥ ـ هاتۆتەدی دەربارەی سزادانی ئەو كەسانەی سەرپێچی لە فرۆشتنی شتومەكدا دەكەنو بەمەش هەوڵی رووتاندنەوەی كۆمەلانی خەڵك دەدەنوبڕیارەكە سنووری بۆ ئەو كەسانە دانا ..

شێرزاد عبدالرحمن : لقی هەولێر

لە ئەمینداریتی كاروباری ئابووریو دارایی، كۆششێكی تەواو بۆ بەدی هێنانی بڕیارەكە دەنوێنرێ .. ئەوەبو لەگەڵ بەڕێزد. سعدی بەرزنجی ـ ئەمینداری گشتی ، ئەم چاو پێ كە وتنەمان ساز كرد .

● مامۆستا ، تكایە گرینگی بڕیاری ژمارە ـ ١٣١٥ ـ مان بۆروون كەرەوە ...

د. سعدی : بێ گومان ئەم بڕیارە ، بڕیارێكی شۆڕشگێرانە بوو ، بەتایبەتی لەبەر ئەوەی لە كاتێكا دەرچوو كە پێویستی‌یەكی تەواو هەبو بۆ دەرچوونی ئەم جۆرە بڕیارە ، هەروەكو ئەزانن هەندێك لەوانەی ئەیانەوێ لە ئاوی لێلا ماسی بگرنو ئیستغلالی باری ئابووریو گشتی ووڵاتیان دەكرد لە كاتێكا كە لە رووی دوژمنی فارس دەجەنگێ، بۆ ئەوەی دزی لە خۆراكو پێداویستی ژیانو هەموو جۆرە بەرهەمێكی خەڵكی ئەم ووڵاتە بكەن ، ئیش نەكەن ، بەڵام بەرێگەی ناڕەوا سەرمایەی چاكیان دەست كەوێ .. بۆیە هەر لە هەوەڵ رۆژەوە ، دەستمان كرد بەهەندێ هەوڵو تەقەللا بۆ ئەوەی بڕیارەكە بۆ هاوولاتیان روون كەینەوە ، ئەوەبوو چەندان كۆڕو كۆبوونەوە لەگەڵ وەكیلو كاربەدەستانی خۆمانو ئەوانەی لە دامەزراوە سوشیالیستی‌یەكانا ئیش ئەكەن، سازكرا ، بڕیارەكەمان بەكوردی بۆ روون كردنەوەوبڕگەكانیان شتی كردنەوە ، هەروەها تێیان گەیاندن كە ئەو سزایانەی لەم بڕیارەوە هاتوون ، سزای تابلێی قورس وگرانن ، ئەبێ هەموو لایەك ئاگاداری ئەو لایەنە بن ، لە هەمان كاتدا بۆمان دەرخستن كە ئەم بڕیارە سوودی بۆ هەموو هاوولاتی‌یەك هەیە، ئەگەر مووچەخۆر بێ، واتە دەخلێكی دیاركراوی هەبێ ، یان بازرگان بێو تەنانەت وەكیلەكانی خۆشیان،بەرای من ئەمە زیادەكردنە بۆ ئەودەخلەی كە مۆچە خۆر وەری دەگرێت ، چونكە جاران كە مووچە زیاد دەكرا ، لە هەمان كاتدا خەڵكی بازاڕ نرخیان بەرز دەكردەوە ، بەمانا ئەو زیادەیە دەچووە گیرفانی ئەوانەوە ، بەڵام بڕیارەكە نرخی هەموو شتێكی گەڕاندەوە شوێن خۆی ، ئەمەش ئەوە دەگەیەنێ كە ئەو دەخلەی كە موچە خۆر، یان كرێكار دەستی ئەكەوێ،شتومەكی زیاتری پێ بگرێ، تەنانەت ئەبێتە زیادەكی راستەقینە لە دەخلی ئەم هاوولاتی‌یەو زیادەكی لە دەخلی وەكیلو بازرگانەكان. لێرەدا روونی ئەكەینەوە كە بازرگان بەچەند شتێك ئالوگۆڕەكات ، بەڵام بۆ دەیەها شتی‌تر موستەهلكە ، بۆ نموونە ، ئەگەر وەكیلێكی ئوتومبێل بگرین ، كە كاری ئالوگۆڕی شتوەكی ئوتومبێلە ،لە ئێمەی وەرئەگرێتو دەیفرۆشێتەوە هاوولاتی ،لە هەمان كاتدا ، ئەم وەكیلە خێزانی هەیە ، خۆراك لە بازاڕ ئەكرێ ، جلوبەرگ ئەكرێ ، بە ئوتومبێل هاتو چۆ ئەكات ، سەدان پێویستی‌تری هەیە ، بێ گومان ئەگەر ئەو شتانە لە بازاڕ بەنرخی كەم بكرێت ، دەخلی بەرز دەبێتەوە ،هەرچەندە كە لە بواری ئیشەكەی خۆیدا كە لایەنگری بڕیارەكە دەكات لەوانەیە ، قازانجەكەی وەكو جاران نەبێ ، بەڵام هەر وەكو خۆی لێ دێتەوە ، لە هەمان كاتدا ، بڕیارەكە كە سوودی بۆ هاوولاتیان هەیە ، بۆئەمیشی هەیە .

● لەم بارەیەوە ، ئامۆژگارینان چیە بۆ هاوولاتی ؟

د. سعدی : جارێكی‌تربش دووپاتی دەكەینەوە كە هەموو هاوولاتی یەك بەرژەوەندیەكی تایبەتیو گشتی هەیە ، لە چەسپاندنو جێبەجێ كردنی ئەم بڕیارە ..

بەرژەوەندی‌یە گشتی‌یەكەبریتی‌یە لەوەی كە ئابووریمان زیاتر لە بارترو رێكتر ئەبێ ،وەكو ووڵاتێ كە ئەمانەوێ بە ئاسوودەیی بژین ، ژیان بۆهەموو هاوولاتی‌یەك مسۆگەر بكرێ ، كە ئەمەش ئامانجی سەركردایەتیمانە . .

لە لایەكی ترەوە ، بڕیارەكەبەرژەوەندی تایبەتی تیایە ، بەمەرجێك هاوولاتی بتوانێ هاوكاریمان لەگەڵدا بكات .. ئەوكاتە هەموو هاوولاتیەك ئەم بڕیارەو دەسكەوتەكانی بڕیارەكەی لە كیس ناچێ ،بە پێچەوانەكەشەوە ، هاوولاتی دیسان دوو چاری ئەوە ئەبێتەوە كە پەنا بباتە بەر بازاڕی رەشو ئەمەش دەسكەوتەكەی لە كیس ئەدا.

بۆیە داواكارین لە هەمووهاوولاتیەك ، لە هەموو سووچێكی كوردستانا ،هاوكاریمان لەگەڵدا بكەن ، هەر حاڵەتێك بە پێچەوانەی ئەم بڕیارە ئەبینن ، بە زیاد فرۆشتنی شتومەك ، یان شاردنەوەیو نەفرۆشتنی بە هاوولاتی ، ئاگادارمانبكەنەوە ، تاكو ئەو حاڵەتانە دەست نیشان بكرێن ، ئەوتاوانبارانەش بدۆزرێنەوە ، چونكە چەپلە بە دەستێ لێ نادرێ .. ئێمە تەقەللایەكی چاكمان داوە .. بەیاننامەكمان بەكوردی عەرەبی چاپ كردووە .. بەڵام هاوكاری هاوولاتیان بنەرەتی‌یە .. وە لەبەرژەوەندی هەموو لایەكدایە . ئەمەش بە هەل دەزانم ،بەهەموو هاوولاتیانی كوردستانی رابگەیەنین ،ئاگاداری ئەم ژمارەی تەلەفۆنانە بكەنەوە لە كاتی سەرپێچی بینین لە فرۆشتندا ... ژمارەی‌تەلەفۆن : ٢٢٩٨٢ ، ٢٧٧٨٠ ، ٢٠٩٦٩، ٢١٥٤٧، ٢٧٧٥٩، وهیواداریـن بتوانین مەبەست و ئامانجە پاكەكان بێنینەدی ...

ئاشێ ئاڤێ

ژ مەتەلێت مە كرمانجا :

چۆمە دەری ، صافێ
كرتە سەری ،
دار رابووە بەری ، ئانكو چەقچەقەیێ
ئاشی ،

وژپەندیت لسەر ئاش هاتینە گۆتن دبێژن :

١ ـ ئاشێ چۆی ل چەقچەقەی دگەڕێت .
٢ ـ پێچكێ ئاشی داكە .
٣ ـ ئو هۆسا دئاخڤی ئاش ب چەپی بزڤرت .

دیسان ژ پەندێت مەزنا :

ژملكا ئاش ، ژ صنعەتا سمتەراش ، نەچـە دیوانا مێرێ بەروو پاش .

ئاشێ ئاڤێ ، ئێك بوو ژ هەرە پێتڤیێت ژیانێ ل گوندو ئاڤاێت كرمانجا هەر چەند ل ڤی بیست سیهـ سالی ئاشێت ئاگری ل دەڤەرا مە پەیدابوون ، لێ هەر نانێ ئارێ ئاشێ ئاڤێ بە تامتر ولەزەتترو خۆشتر بوو وەهەكە ژبنا گوهی نەبا چۆ ئاشێرا هەڤرا تێت خۆ نەدبرنە ئاشێت ئاگری چونكو كا ئارێ ئاشێ ئاڤێ وكا ئارێ ئاشێ ئاگری بی سۆتی وتاما كزووركێ ژێ تێت !!

بەلێ دڤان سالادا تەرزێ ژیانێ گهۆری ومیری پەیداكرنا ئارێ بمبەی یێ جۆر بجۆر وئەرزان ئێخستە ستۆیێ خۆ هەرهۆسا دەرۆكێت ژیانێ لبەر وەلاتی‌یا مشە وبەرفرا بوون ونەو بێهنا فرا وڤالایی بدەست ناكەفتە هەتا ئاشێر شەڤ ورۆژەكا ل ئاشێ ئاڤێ بمینت وهەڤڕانێ خۆ لێ بهێرت ، چونكو شوونا خۆ هندە پێڤە مژوول بكەت وگەنم ژی ژكیسێ وی هەر كاردكی هێرڤە وێڤە بكەت دێ چتە دكانەكێ لبازارێ گونیەكی ئارێ بمبەی ب ئەرزانی كرت .. ئاشەڤان ژی یان خودانێ ئاشی شوونا شەڤ ورۆژەكا لبەر ئاشی‌بت بۆ چەند كەپولكێت گەنمی هەر قەستا چی شۆلو كارێ دی بكەت ، دمێ سێ قەتی مزێ ژئاشی تێت ب دەست كەڤت هەتا هۆسا لێ هات كەس بهێڤی ودالا ژی ناچتە بەر ئاشێ كەسێ . بڤێ بۆنێ ڤەنج تێتە بیرا من بەری بیست .. بیستو پێنج سالان چەندەها بەلنگازا قەستا مالا مەدگر بەلكی بكەینە ئاشەڤانێ ئاشێ خۆ ئەوی ژی مال وزارۆكێت خۆ هەر دبرنە ئاشی ورۆژێ بۆڕا چی كۆتكێت ماستو شەكرێ یان دەفتەرك وگەمشێت توتنێ یان صابون ژجەم ئاشێرا دهاتن بەلكی هەڤرانێ وان گەهبڕ بهێرت وبچەكێ پێچكێ ئاشی دانێت دا ئار هوور بێت ، مز وخێرا ژئاشی هاتبا سێ پشكا خودانی وپشكەكە ئاشەڤانی پاشی بووە دوو پشك وپشكەك بووە ب نیڤی دمایكێ كەس ژخۆ نەدگرت بچتە بەر ئاشی چونكو شوكر بەلنگازی‌یا هۆسا نەما وبەر پێچكێت وەلاتی‌یا هشك وزەوا بوون ڤێجا خودانێت ئاشێت ئاڤێ دەرگەهێ ئاشێت خۆ گرتن . خۆ هەر ل ئێسڤنێ (*) مەركەزا قەزا شێخا . كاڤلێت پانزدە ئاشێت ئاڤێ وێت لێ . ل ناورا نیڤەكا ئێسڤنێ وموسل كاڤلێت هەفت ئاشا ولباندەوایێ ولبەعەدرێ وموسەكا وددحلەنیوێ دیسان كاڤلێت ئاشا هێشتا دخۆیانە .

هەتا ڤان سالا ژی هەشت ئاش هەر لئێسڤنێ دئاڤا وتەكووس بوون وكار پێ دكرن : ئاشێ سەرگوندی ، ئاشێ ناڤ گوندی بێ مالا پلنگی ، ئاشێ مەتبەخێ ، ئاشێ حەلانی ، ئاشێ مالا حەجی سینەما ، ئاشێ مالا بابێ شێخ ، ئاشێ عەیشانێ وئاشێ شەمۆ كۆری .

★ ئێسڤن : مەركەزا قەزا شێخایە ب ٤٦كم دسەر مووسلرا لپارێزگەها نەینەوا .

ئەرێ جوامێرۆ ئاش چی‌یە ؟ چاوا ئاڤا دكەن ؟ بەر وئامورەتێت ئاشی ژكێدەر دئینا ؟ كیژوان عەرد وجهادگونجێت ئاشی لێ ئاڤاكەن ؟

من ئەڤ پرسیارانە ژ چەندەها پیرەمێر وئاشەڤانا كرن . تەڤدا گۆتن : پیرێ ئاشی (قەرەچەر)ە ئانكو پیری قەرەچەر هوستایێ ئاشی‌یە .

من گۆت ئەڤ پیری قەرەچەر كی‌یە ؟ كەنگی ولكێدەر ژیایە ؟ لڤێ یەكێ بەرسڤو ولاما وان تێهنی‌یا من نەشكاند دگۆتن : بابۆ پیری قەرەچەر ئێك بوو ژ خاسو بابچاكێت خودێ لەگەل كری ووی ئاش دامەزراند دبێژن ئاقد ومەزار گەهێ وی دێ لزۆزانا لتوركیا هەتا بەرێت ئاشا ژی ژۆر دئینن .

نەهەر چی دەرا هەبت دكارن ئاشێ ئاڤێ لێ ئاڤاكەن . نەخێر بەلكو دڤێت ئاڤەكا خورت ژ كانی‌یەكە بۆش وجۆیا ئاڤێ سەرنشیف دگرك وبەتەنا را خورت بێتە خوار لەوما ئاش لبەر كانی‌یا ئێسڤنێ ناورا رۆباری باندەوایێ وجەرەمی‌یێ ودەحلەنیوێ هاتینە ئاڤاكرنەكو هەر وەكی مەنقیسی نهۆ مخابن تەڤدا كاڤلن دگەلەكا ژێ هەتا كەزیگەهـ وئامورەتێت ئاشی نەماینە كۆتەلا رووت بتنێ وا مای زكـێ كۆتەلێ ژی وێ پڕ ئاخ وبەر وگلێش بووی وئاڤ دسەرڕا مینا تاڤگەی ب بلندی‌یا ١٠ـ١٥ م تێتە خوار .

چاخێ ئاش ئاڤاكربانە دڤیا خانی‌یێ ئاشێ ولسەر كۆتەل دبن نشیڤی‌یا بەطەنكەكێ گركەكی ئاڤاكربانە كۆتەل ببەر وكسلێ ئاڤا دكرن ب كێماسی بلندیا وێ دەهی پانزدە گەز بوون زگێ كۆتەلێ ب زەركێت هیكا ومووی كو تەڤدا ڤەسترای مالنج دكرن دا یی موكم وقایم بت وئاڤ تێ نەزێت جۆیەك دیسان ببەرا ژ كۆتەلێ بەرەو هەڤراز لێ دكرن دبێژنێ كەزیكەهـ درێژیا كەزیكەهێ بتر ژ سی چل كاڤی‌یە وپاشی ئاڤبڕ چاخێ دڤیا ئاشی راوەستینن بەرێ ئاڤێ ژ كەزیگەهێ بادڤان دوێ ئاڤرێژا لنیڤەكا كەزیگەهێ سێدارك دادنان دا گلێش ودارك وڤۆتیك خۆ لێ بكرن هەكە هات بجۆیا ئاڤێدا هاتن ئاشەڤانی ژی پێشكێنكەك وێ هەی . هەر ژبێهنەكێ جارەكێ دچۆ سێدارك پاقشی دكر ، دا گلێشی لخۆ نەگرت یان ئاش نە خەتمت . بنێ كۆتەلێ یی سمتی‌یە پۆسكەكا داری وا تێدا وهەكە جارنا هاڤینا ئاڤ كێم ببا نێرامزیەك دزكێ پۆسكێ ژی دكر دا ئاڤ بخورتی ژبەر كۆتەلێ بچت بەرامبەری ئاڤا هۆسا خورت كو دەهـ گاڤا بتر بلڤا ئاڤێ دپۆسكێرا دچت ئەوا هەر نێزیكی پۆسكێ دولەكا داری وبەرێت دیسان ژ داری‌ل رەختێت دۆلێ ، پانیا هەر پەرەكی بۆستەك ودرێژی مەترەك دزكێ دۆلێدا بستەكا ئاسنی چونكو دۆلا لهەوا بەس بستا ئاسنی دگەهتە عەردی سەرێ خواری‌یێ بستێ یی سەر تیژە ودكەفتە شەهێ كو دیسان ژئاسنی‌یە وشەهـ وا دزكێ قورمەداركی مەزندا ڤێجا ئاڤ ژ كەزیگەهێ تێتە كۆتەلێ وبخورت د پۆسكێرا ژبەر كۆتەلێ دچت بپەرا دكەڤت دۆلاب دزڤرت سەرێ بستێ‌یی بلندە مینا كەڤەكە ئاسنی‌یە ودوو بەرێت ئاشینە گرانی‌یا هەر بەرەكی زەلامێت ژخۆ درازی ئنجەخ بكارن هلگرن ، بەرێ بنی‌نا زڤرت ، بەلێ بەرێ سەری هەما بست زڤری ئەو كەڤا ئاسنی بەرێ سەری دزڤرینت ودسەرڕا دۆلا داری‌یە دۆل ژی سەری فرایە وچەند ئێت بنێ وێ تەنگ دبت هەتا هنجی قولپا باقەكا تلیا بەرتەنگ‌دبت ودبن نوقولا دۆلێرا كۆتكا گەنمی وب شاروڤەكی بەنكی سەرەكی چەقچەقەی ب كۆتكێ ڤەی گرێدایە وسەرێ دی دكەفتە سەر بەرێ ئاشی یێ سەری ئەوێ دزڤرت . ڤێجا هەروەكی مەبەری نۆكە نڤیسی ئاڤ ژكانی‌یێ یان رۆباری تێتە كەزیكەهێ وپاش كۆتەلێ وكۆتەل تژی دبت وئاڤ دبۆسكێرا بهێز وقەوەت بدووریا دەهـ گاڤا ژبەر كۆتەلێ دچت ، لێ ب پەرێت دۆلابێ دكەڤت وبەر بدۆلابڤە دزڤرن وبستا دناڤ دارێ دۆلابێ‌دا كوبەر پێڤە دكرێداینە بهێز دزڤرت وسەرێ ئاسنی‌یێ ب بستێڤە . بەرێ ئاشی یێ سەری دزڤرینت . بەر ژی‌سەرێ وی كەند وكۆرن چەقچەقە بوان كەند وكۆرا دكەڤت ولڤلڤینا چەقچەقەی كۆتك دهژێت وگەنم ژێ تێتەخوار ودكەفتە دگەروا بەرێ سەری‌دا وب زڤرینا بەرێ سەری گەنم تێتە هێران ودبتە ئار . بەرێ سەری پێچكێ هەی دبێژنێ پێچكێ ئاشی ، مرۆڤ دكارت بەرێ كند یان بلند كەت . هەكە پێچكێ ئاشی كند كر ، ئانكو دانا ، ئار ڤەنج هوور دبت . وهەكە پێچكێ ئاشی بلندكر ئانكو لەفلفاند وئار گردبت ، ئار ژنیڤەكا هەردوو بەرا دكەفتە دمزاخێ‌دا وب‌ئاركێشكێ لێك مزڤەدكەن ودجوالادكەن هەما دۆلا ئاشی كونێزیكی هەشت نەهـ وەزنێت هەڤرانی دچنێ ، دبێژم :

هەما دۆل ڤالابوو وگەنم دكۆتكێ دانەما هەڤرانێ جوامێرەكی‌دی بەرێ ددەنە دۆلێ ومزێ خۆ ژێ هل‌دگرت ژدەهـ كەپولكا یان كا عەیار چی‌یە ؟ ژەدەها ئێكە ئاشەڤانی‌یە بڤێ بۆنێ مەسەلەكا هەی هەتا نۆكەژی هەر دبێژن بابۆ تەوەكی خال وخوارزای لێكر دبێژن جارەكێ جوامێرەكی ئاشێر بارەكی گەنمی كامەخلووتی برەئاشی خالێ‌وی ئاشەڤان‌بوو . خوارزای بخۆڤە گۆت : باشە ، خالێ من ئاشەڤانە بەلكی مزی ژمن هلنەگرت . بێ مز هەڤرانێ من بهێرت خالێ ئاشەڤان بخۆڤە گۆت :

بەلكی خوارزێ من دوو سێ كەپولكێت مزی زێدە بدەتە من . ڤێجا هەتا نۆكە ژی هەكە دووا ،هەر ئێكی وهاش خۆ هەبت ، دێ بێژن بابۆ وەكی مەسەلا خال وخوارزای لێ‌هات ..

لدمایكا ڤێ ووتارا سادە دەربارەی ئاشێ ئاڤێ كوهەتا ڤان سالا ژی هند سەرمایەكی فەر وپێتڤی بوو دژیانا مەدا لەو دگۆتن : ژملكا ئاش . دبێژم سەد رەحمەت لگیانێ هۆستایێت ئاشا بن ودپێش‌یا واندا (پیری قەرەچەر) كاكی بت ؟ وكەنگی ژیابتە ؟ كو بژیری وئاقلمەندیا خۆ ئەڤ هنەرە كری . ئاش دامەزراندی ولەفزەتا ژینێ یێ خۆشی كری . هەلبەت ئەو چەندە ئانكو : دامەزراندنا ئاشێ ئاڤێ لچە رخێت ناوەراستدا هنگاڤەكا مەزن بووبە درێكا خۆشكرنا ژینێدا ونهۆ لسەر مەفەرە نەخاسمە لسەر دەزگەها پارستنا شوونەوارا لعیراقێ ئەڤان ئاشا لسەر ئاوا وتەرزێ بەرێ بپارێزت .

ومن ژی ژكنارێ خۆڤە ئەڤ دەرگەهە قوتا بەلكو بیتە هاندانەك ژخووندەڤانێت هێژارا هەكە تشتەكی تەكووستی لە سەر ڤی بابەتی بزانن بنڤیسن ویا دووێ ژكنارێ زمانی‌ڤە من هندەك پەیڤێت خواری كو ئێكسەر پەیوەندی بئاشی‌ڤە هەبن وب نەمانا ئاشا پەیڤ ژی ژ زمانێ مە وەریاین لهێرە نووژەن ساغ وبەركوهـ ئێخستن .

[ئاش ، ئاشەڤان یان قەڕاش ، ئاشهێر یان ئاشێر ، هەڤران ، كێخمیتە ئانكو ئارێ زۆر هوور ب هەوا دكەڤت وب شەقل ومەدكاڤە دنووسێت ، چەقچەقە ، كەزیگەهـ ، ئاڤبر ، سێدارك ، كۆتەل، بێلوبانك پۆسك ، نێرامۆ ، دۆلاب ، بەر ، بست ، شەهـ بندەق ، بەرێت ئاشی ، تۆكائاشی ، پێچكێ ئاشی كلیلا پێچكی ، دۆل ، مزاخە ، كۆتك ، كەپولك ، ئاركێشك ، ئاشووژن ، شووژن ، گەهبڕ ، نكۆرتە ، نكراندن ، ملخ .

ژ بەرهەڤكرنا
خدرێ پیر سلێمان

لە یادی ٢٢ لەمین ساڵەی بوکی شۆڕشەکانداو دامەزراندنی سوپای میللی دا

جەنگاوەرانی سلێمانی

یادی شۆڕش ڕووناکی ڕێگایە وخوێنمان

لە پێناوی نیشتماندا ئەڕژێ

٨ی شوبات لـــە دوو بیرەوەری مـەزن‌و شـیرین‌دا بـەڕێ ئەکەین .. بیرەوەری نیشتمانی لە مێژوی شۆڕشدا بوکی شوڕشەکان. بیرەوەری دامەزراندنی سوپای میللـی پاڵ پشتی بە هێزی سوپای گەل‌و نیشتمان لە گشـت کاتێکا ، بەتایبەتی لە شەڕی بە زۆر داسەپاو بەسـەر وولاتەکەماندا ، کـە دەوری کاریگەرو شانازی‌داری بوە ، لـە بـەر چاوی هەموو هاونیشتمانیەکی بە شـەرەف‌دایە ...

لە یادی ئەم بیرەوەریەدا . لە دیدەنی ئەم بەڕێزانەدا بـە یەك گەیشتین کە بەم شێوەیە کارتی پیرۆزبایی خۆیـان پێشکەش کرد :ـ

● **جەنگاوەر صالح حسن محمد ـ سەرەك کۆمەڵـی شەش لە هێزی عثمان کوری عەفان :ـ**

بەسەر کردنەوەی بیرەوەری ٢٢ هەمیـن سـاڵەی دامەزراند سوپای میللیمان هەمیشە لە دڵ‌و دەرونماندایە ..بەم بۆنەیەوە سڵاو رێـزو وەفاداری نوێ ئەکەینەوە بـۆ سەرکردایەتی شـۆڕش‌و سەرەکی فەرماندە بەرێـز صدام حسین .

● **جەنگاوەر جلال محمد نادر :**

وەك جەنگاوەرێك شانازی بـە بیرهاتنی ئـەم رۆژە پیرۆزەوە ئەکەم . پەیمـان وەفاداری بـۆ سەرکردەی شۆڕش فەرمانـدە سـەرۆك صدام دووبات ئەکەمەوە ،کە جەنگاوەرێکی هەمیشـە کۆڵنەدەر بم ...

● **جەنگاوەر عمر معروف محمد ـ**

سەردك مەفرەزەی طواری: ئێمەی جنگاوەر هەر دەم بە بـڕوای پتەوو ئازایەتیمانە ئەجەنگین . دژی خومینەیەرەکەز پەرستەکان‌و بڕوامان هەمیشە لەگـەڵ سەرکەوـتنـدایـە . کـە هـەردەم سەرکەوتووین بەپشـتیوانی‌خوای گەورەو سەرکردایەتی شۆڕە سواری قارەمان صدام حسین .

● **عمر محمد حویز :**

من کە جەنگاوەرێکم لـە کۆمەڵـەی بەرکری کردنی فرۆکە سـلاو رێـزم بۆسەرەکی فەرماندە صدام حسین ئەنێرم کە پشت بـەخوا سەرکەوتن هەر بـۆ ئێمەیە ڕسوا بوون بـۆ نەزانەکانی قم‌و تارانە .

● **حسین ماضی هادی :**

سەرەك بنکە لە کەرتـی عثمان کوری عفان:ـ ریزەکانی سـوپای میللـی پشـتێکی پۆلاینە . بـۆ هێـزە چەکدارەکانمان . لەبـەربەرەکانی کردنی پلانەکانـی زایون‌و هێزەکانی ئیمپریالیزم‌و رژێمی رەگەز پەرسـتی ئێران . بـە تواناو باوەڕەوە پەیمانـی وەفاداری بـۆ سـەرەکی بێ‌هاوتا صدام حسین نـوێ ئەکەینەوە ..

بیرەوەری ٨ی شـوبات ئەکەینە مەشخەڵی رێگـای سەرکەوتنمان .

● **جەنگاوەر محمد عبدالقادر عزیز سەرەك کۆمەڵەی سوپای میللی :ـ**

بەشداری کردنمان لـە سوپاکانی سووپای میللیدا ئەرکی دلێری‌و جوامێرانەمانە بەرامبەر نیشتمان‌و بەرگری‌ـ کردن لە خاك‌و وولات پشت بە خواو سەرەکی تێکۆشەر باوکـی گەورەمـان صدام حسینی فەرماندە .

● **جەنگاوەر احمد محمد عنایت :**

بەرپرسیاری لقی پێنجـی پارتی شۆڕشگێڕی کوردستان بـە بۆنـەی بیرەوەری ٨ی شوبات ئەمساڵ کە یـادی رۆژێکی پیرۆزە لـە مێژوی گەلی عێراقی خۆشـەو‌ـ بستماندا بووکی شورشەکانە و تەواو کەریانە ، هۆی تەواو کردنی هەموو مافێکی گـەل عیراقە بە کوردو عەرەبەوە ، بـە ناوی لقی ٥ی سولیمانی پارتی شۆڕشگێڕی کوردستان .پیرۆزبایی خۆمان ئاراستەی هەڤاڵی تێکۆشەرو سەرکردەی مەزن‌و شورەسواری گـەلی عیراق صدام حسین ئەکەین. پەیمان ئەدەین هەموو کـات شمشێر بین بە دەسـت سەرکردایەتیەوە بۆ بڕینـی دەستی ئەوانەی کە بیانەوی لە خەویشدا چاو ببڕنە عێراقی شۆڕش . وەپیرۆزبایی لـە یادی دامەزراندنی سـوپای میللی ئەکەین ، سـوپای دووەمی عێراق ، پارتەکەمان پارتـی شـۆڕشگێڕی کوردستان لەبەر پیرۆزی‌و لە خۆ بوردنی ئەم سوپا مەزنـە وەك ئەرك بەشداری جەنگمان کردوە ، تا ئێستا ٦ بەشـ بەشدار بوون‌و بەشی ٧ لـە فێرگەن ، بـەم زوانە بـۆ بەرە ئەکـەونـە رێ . پارتەکەمان هەموو کـات بە تەنگ گەلی کـوردی برای لە ئێران هاتوە ، بیری لە هێرشی دڕندانـەی رژێمی ئێران کردۆتەوە بـۆ سەر گوندەکانی کوردستان. دەبا هەربژی ئۆتۆنومـی ناوچەی کوردستانی عیراق کە بۆتە چقلی چاوی دوژمنان لە سایەی شۆڕشی ١٧ـ٣٠ی گەلاوێـژدا .. سـلاو لەسەرکردەی پاڵەوان صدام حسین . . لە بیرەوەری ٨ی شوباتـدا . . نەمـری‌و سەربەرزی بۆ شەهیدانمان. سەر شۆڕی‌و مردن بـۆ خومەینی پەرستەکان .

● **بەرێز فؤاد کریم محمد**

سەرۆکی لقی یەکێتـی‌نیشتمانی لاوان‌و قوتابیانـی عێراق لە سلیمانی :ـ

لە بڕەوەری بوکـی‌شۆرشەکان‌و دامەزراندنـی سوپای میللیدا ، گەرمتریـن‌پیرۆزبایی پێشکەشـ سەرکردایەتیە مـەزن‌و لیهاتوەکەمان ئەکەین ، لـە سەرو هەموویانەوە سەرەکی فەرماندە صدام حسین وەفا بێت لە ئێمەوە ، کە بـەوپەری وەفاداریەوە پارێزگاری لە نیشتمانی مەزن‌و ئازیزمان‌بکەین . دامـەزراندنـی سوپای میللی یادێکی گەلێك‌پیرۆزە ، قوتابیانمان هەموو کات بەشـداری بـرا جەنگاوەرەکانیان ئەکەن ، کە دڵسۆزی دەربڕینە بەرامبـەرسەرکردایەتی ، پـارت‌و شۆڕش ، سەرکەوتن هەربۆئێمەیە .

● **بەرێز جێگری سەرەکی‌یەکێتی قوتابیان‌و لاوان‌منذر عبودی سعید :ـ**

لەم بیرەوەریەدا ، کـەبیرەوەری شۆڕشـی ٨ی شوبات‌و دامەزراندنـی‌سوپای میللیە .. سـلاوی پـڕ لە شـکۆو وەفاداری‌پێشکەش سەرەکی تێکۆشەر فەرماندە صـدام حسـین‌و هەمـوو ئەو سـەربازو جەنگاوەرانە ئەکەم کە لـەبەرەکانی جەنگدا بەرامبـەر دوژمنی ئێرانی داخ لـە دڵ‌وەسـتاون ، ئـالای سەرکەوتنیان بە هەمیشـەیی‌بەرز راگرتوە ، سەرکەوتـن لە دوای سەرکەوتن بەدەستی‌ئەهێنن .

● **بەرێز محمد صالح‌الفریری** : لێپرسـراوی ربکخستنی یەکێتـی لاوان‌و قوتابیان :ـ بەبۆنـەی ٢٢ هەمینی بوکی شۆڕشەکانەوەجوانتریـن پیرۆزبایـی پێشکەش سەرۆکی مـەزن شاسـواری نەتـەوەو دامەزرێنەری یەکێتـی نیشتمانی‌و سەرەکـ پێویستی صدام حسـین ئەکەم خوا بیپارێـزێ ، هەروەها پیرۆزبایی لـە سوپای عێراقی دلێر ئەکەم، کە لە جوانترین دیـداری مێژویدا دژی فارسە رەگەزـ پەرستەکان ، بەکرێ گیراوانی زایونیزم ئەجەنگین ، سلاو لە گەلی عێراقی مەزن لـە قوتابیان‌و لاوانی بەرێز کـە بە چەکی زانست‌و زانیاری ئەجەنگن ، کە سەرکردایەتی پارت‌و شۆڕش بۆی ئامادە کردون، وەچەکانی دوا ڕۆژی سەرکردە صدام حسین .

● **لێپرسراوی کاروباری قوتابیان « کچان » بەرێـز خوشکە نجاح نجاة نوری :ـ**

ئەم بیرەوەریە پیـرۆزە لەسەر سنگـی هەمـوو جەنگاوەرێکدا مەدالیایە ، لە نـاو دڵـی هەمـوو شورشگێڕێکیشدایە ، یادی دامەزراندنی سوپای میللـی لەم یادەدا ، جوانترن سـلاو ئاراستەی سەرۆکـی فەرماندە صـدام حسین ئەکەین ، ئێمەش کە کچـە قوتابیابین لەم پارێزگایـە ئەوە دووپات ئەکەینەوە ، کە شـان بـە شـانی بـرا جەنگاوەرەکانمان ، لـە سەرنگەری سەرکەوتنـدا بین بۆ خزمەت‌کردنـی بیروباوەری پارتەکەمان بـە پشتیوانی خوای گەورە ..

● **بەرێز خوشکە فریال حمە رشـید جـاف :**

لێپرسراوی رۆشـنبیری‌و راگەیاندنی قوتابیانی کـچ لە یەکێتی نیشتمانـی لاوان‌و قوتابیان لە سلیمانی :

لە یـادو بیـرەوەری دامەزراندنی سوپای میللـی‌و بوکی شۆرشەکانـدا ، گەرمترین پیرۆزبایی بۆ باوکی سەرکردە خۆشەویستی گەل تێکۆشەر صدام حسین . . پەیمان نوێ ئەکەینەوە .. کە گشت کات پاڵ پشتی بـرا جەنگاوەرەکانمان بین تـا سەرکەوتن بە دەسـت دێنین .

لقی سلیمانی

Institut Kurde de Paris

بەهەشتی منداڵانم خوێندەوە

ئەوەی سەرنجی راکێشاوم ئەوەیە لە سالی (١٩٨٠) بەدواوە ، نووسین بۆمنداڵانی کورد گەلێ بەپیتەو ، خۆ ئەگەر بروانیتە لاپەڕەی دوایی رۆژنامەی (هاوکاری) ئەوا هەفتە نیە شیعرێکو ، چیرۆکێکی منداڵانت بەرچاو نەکەوێت ، ئەمە ججای گۆڤارو رۆژنامە کوردی‌یەکانی تر .. گەرچاوێکیش :

چاوت بەگۆمەڵە بەرهەمێك بۆمناڵان دەکەوێت . جائیتر ئەو بەرهەمانە ناوی بەرهەمی منداڵانیان لێنرابێت ، یاخود بەزۆرەملی بەسەر منداڵاندا ساغ کرابنەوە !.. ئەمەیان شتێکی‌ترە !!.

محمد رشید فتاح

کەسانی منداڵانی جیهالیش هاتە پێشەوە ،ئەوا هێندێ لەنووسەرو شاعیر بەرووبی فریا کەوتن‌و ، سەرو بەرهەمیان ؛ یاچەند بەرهەمێکیان بۆمنداڵانی کورد نووسی‌و ، بلاویان کردەوە .. بێگومان ئەوە دڵ خۆشکەرەوەیە بەڵام بەداخەوە هێندێك لەو نووسەرانە دەنگیان نەماو ، زوو کشانەوە . بەلای منەوە ئەو جۆرە نووسەرانە ، وا تێگەیشتبوون کە نووسین بۆمنداڵان سووك‌و ئاسانەو ، هەموو کەسێك دەتوانێت دەست بداتە قەڵەم‌و خۆی لەو مەیدانەدا تاقی بکاتەوە !. هەروەها بەلای منەوە ئەوەی زیاتر هانی ئەوجۆرە نووسەرانە دەدات‌و ؛ بگرە نووسەرانی تریش ئەوەیە کەهەستیان بەوەکردووە ، هەرچی بنووسن‌و ؛ بلاوی کەنەوە ، هەرناوی (ئەدەبی منداڵان)ی پێوەبێت !. ئەوا ئیتر کەس‌نیە لێیان بپرسێتەوەو ؛ بلێ .. ئەرێ ماڵم ئاوا کردیت کەی ئەم شیعرە بۆمنداڵ دەشێ ؟. یائەو چیرۆکە لەگەل ئاستی چ قۆناغێکی منداڵدا دەگونجێت‌و ، ئەو وشانەی بەکارت‌هێناون ؛ وشەی منداڵ خۆیانن .. یا هی گەورەن ؟! .

. خۆ ئەگەر بێت‌و هێندێ لەو نووسەرانە بخەیتە ژێر تاقی کردنەوەو ؛ لێیان بپرسیت :ــ ئەرێ تائێستە چەند پەراوتان لەسەر (دەروون شوناسی) منداڵ خوێندۆتەوەو ؛ حەزو ویستی منداڵان لە هەر یەك لەقوناغەکانی تەمەنیاندا چین ؟ .. ئەوا بێگومان پێت‌دەڵێت :ــ کاکە من هەقی ئەوانەم چیە ؟!.. نووسین بۆمنداڵان تەنها سەلیقەیەو . بەس !! .

لەژمارە (٢٣)ی گۆڤاری (کاروان)دا ؛ مامۆستا (فەرەیدوون عەلی ئەمین) لای لەسێ بەرهەمی منداڵان کردبووەو ، لەرووی هەڵسەنگاندن لەگەل (وشە)دا ئەوبەرهەمانەی هەڵسەنگاندبوو . بریا مامۆستای ئاوبراو ، وەکو شارەزایەك لەو مەیدانەدا ئاوبەئاوێك بەوشێوە (زانستی)یە لایەکی لەو لێشاوی شیعرو چیرۆکانە دەکردەوە کەلەئیمرۆدا سەریان هەڵداوەو !.. بۆمنداڵانی کورد دەنووسرێن .. تانووسەران‌و شاعیرانی ئەدەبی منداڵان سوودێکیان لێوەربگرتایە .

یەکێ لەوبەرهەمانەی کە مامۆستا (فەرەیدوون) خستبوونیە ژێر باری سەرنجی خۆیەوە . (بەهەشتی منداڵان) کەی (دایکی سۆلاف) بوو .

ئەوی راستی بێت منیش دوای خوێندنەوەی ئەوبەرهەمە . بەبیرمداهات . کەئەم کۆمەڵە شیعرە ئاسکە . ئەوە هەڵدەگرێت . بخرێتە بەرچاوو ،باسیان بکرێت . هەرسەرەتا کەبەرگی پەراوی (بەهەشتی منداڵان) هەڵ ـ ئەدەیتەوە . چاوت بەپێشەکی‌یەکی کورت دەکەوێت . لەژێر ناوی (جگەرگۆشەکانم)دا ، شاعیر دەڵێت :

(لێتان ناشارمەوە کەمن دەمێکە حەزم لەدنیای ئێوە کردووەو . ویستوومە وەکو دایکێك لێتان نزیك ببمەوەو ، .. مەنە؟ ... هەستم بەوەش کردووە کەجیهانی ئێوەی رۆح‌سووك ، جیهانێکی چەند گەورەو بەرین‌و بەربلاوە ، ئەوەشم زانیوە کەم‌کەس هەیە دەرەقەتی بێت ..هتد..)

کەواتە شاعیر لەرێکەی دایکایەتی خۆیەوە . لەقوتابخانەی یەکەمی منداڵەوە ، کەئەویش قوتابخانەی ماڵەوەیە ، چەندمنداڵێکی پێگەیاندووەو ، لەنزیکەوە ئاکاداری هەست‌ونەستیان بووەو ، دەرکیشی بەوە کردووە ، کەدنیای منداڵ ، دنیایەکی بەرین‌و فراوانەو ،هەموو کەسێك ناتوانێت لەدەرگای دنیا گەورەو گرانەکەیان بدات ، ئەگەر ئەوکەسە سوارچاك‌و ، لێهاتوو نەبێت !. ئەمەش ئەوە دەگەیەنێت کەشاعیر (تاقی کردنەوەیەکی) چاکی لەومەیدانەدا پەیداکردووەو ،وەکو خۆی دەڵێت : (ــ ئەوانەی ویستوویانە بەسادەیی تێی‌بروانن‌و ، بەراگوزاری خۆیان تێ هەلقورێنن جگە لەمایە پووچی هیچی‌تریان بۆنەماوەتەوە .)

شیعرەکانی ناواختی ئەم کتێبە . (٣٢) پارچەن، لەمانە (٤) پارچەیان ، کەئەوانیش شیعرەکانی (رەنج) ، (فیداکارین) ، (بەیانە) ، «چرای دوارۆژ» بەزمانی دایکێکەوە ، دایکێکی جگەرسۆزەوە ئامۆژگاری منداڵ دەکات‌و ، خواستی ئەوەیە کەمنداڵ بەجۆرێك گۆش‌بکرێت‌و بەروردە بکرێت ، کەبەتەبایی‌و پێگەیشتوویەوە بچێتە نێو کوری ژیانی دوارۆژەوە ، چونکە دنیاکەی ئەو کاتەی ئەوان ئەم دنیایەی ئێستەی ئێمە نابێت !. (٢٨) پارچەکەی‌تر ،گشتیان بەزمانی منداڵ خۆیانەوە وتراون .. ئەمانیش بێگومان وەکو قۆناغ دابەش دەبن بەدووبەشی سەرەکی‌یەوە.. ئەگەر لەرووی کێش‌و ، سەرواو ، جۆری بەکارهێنانی وشەو ، مەبەستەوە حسابیان لەگەڵدا بکەین ، ئەوا (١٥) پارچەیان بۆ قۆناغی سەرەتای منداڵی وتراون .

بێگومان منداڵ لەم قۆناغەدا (٨) ساڵیش هەموو شتێك بەیاری دەزانێت‌و .. ئەو هەڵبەستەشی کەدەخرێتە بەردەمی ئەگەر نەیجوولێنێت بۆ یاری‌کردن‌و ، نەی‌فرۆشێنێت بۆ جموجوول ئەوا لی‌ی لالووت دەبێت‌و ، بەزۆریش بیخەیتە مێشکیەوە، ئەوا لەبەری ناکات .. جا ناواختی ئەم جۆرە شیعرانەی کە بۆ ئەم تەمەنە دەنووسرێن دەبێت مەبەستەکەی لەگەل تێگەیشتن‌و ئاستی ئەو قۆناغەدا بگونجێت‌و ، باشترین ناوەروکیش بۆ ئەو شیعرانە.. ئەو شتانەن کەراستەو خۆ لکاون بە دنیای ئەوقۆناغی تەمەنەوە .. لەرووی شێوەوشێوازیشەوە ..کێشی سووك . کەلە (٤ـتاـ٦ـ) برگەیی بێت چاترە.. بەکارهێنانی وشەی رەوان‌و ئاوازداری منداڵانەو ، سەروای روون‌و ئاشکراو ئاسان .. لەمەرجە سەرەکی یەکانی شیعری ئەم قۆناغەن .. بۆنموونە ..

پەپوولەکەم پەپوولە
هەستە بکەوە جوولە
دوو باڵت بلەرێنە
پەرەی گوڵ بلەرزێنە
هتد ..

ئەی چۆلەکە بچکۆلە
بیرە ئەو دەشت‌و چۆڵە
هەڵفرە وابەیانە
لەباوەشی ژیانا
هتد ..

پێنووسەکەم چراکەم
دلسۆزتر لەبراکەم
تۆ هاورێمی‌و هۆی‌ژینی
وەك گوڵ جوان‌و رەنگینی
هتد ..

شاعیر لەهەڵبژاردنی بابەتی شیعرەکاندا سەرکەوتنی چاکی بەدەست‌هێناوەو . لەدەرگای ئەوشتانەی داوە کەمنداڵانی ئەم تەمەنە بەدۆست‌و خۆشەویستی خۆیانی دەزانن .. هەروەها لەهەڵبژاردنی وشەشداو . جۆری بەکارهێنانیدا تارادەیەك سەرکەوتووە (حەزناکەم شوێن‌پێی مامۆستا (فەرەیدوون) هەڵگرم‌و . لەرووی وشەوە قسە لەسەر شیعرەکان بکەم .. بەلام دەڵێم .. ئەگەر کەران بەدووی ئەووشانەدا کەمنداڵانی ئەم قۆناغی تەمەنە بەدەمیانەوەیە . هەروەها لەرووی کێش‌وە ئەوا زۆر زیاتر سەرکەوتنی بەدەست‌دەهێنا .

(١٣) پارچەکەی‌تر کەماونەتەوە لەشیعرەکان . بۆ دوا قۆناغی سەرەتایی دەشێن .. ئەویش لەرووی ئاوەرۆك‌و مەبەست‌و . کێش‌و سەرواو . هەناسەدرێژی‌و ، جۆری وشەوە .

بۆنموونە

بۆنموونە

ئێمە قوتابی ژیرین
چەپکە گوڵی دڵگیرین
وەك مەشخەڵێ سەربەستی
بێزارین لەخەم پەستی
هتد ..

واکانیاو هەڵقولیوە
مەل کەوتۆتە جریوە
بەهار بەرگی پۆشیوە
خونچە بەخەندەی لێوی
هەزار ماچی دزیوە
هتد ..

هەروەها بروانە شیعری (نەبەزین)و چیرۆکی شیعری (پشیلەو ریشۆلە).و (وڵاتەکەم) ..

شاعیر لەچاو هێندێ لەشاعیرانی ئیمرۆماندا بایەخێکی تەواوی‌داوە بەوەی کەهەر لەئێستەوە تۆوی نیشتمان پەروەری‌و ، خۆفیداکردن بۆ وڵات‌و ، یەك گرتن‌و ، رووبەروو ـ بوونەوەی دوژمن‌و تەماعکاران‌و ، چاوچنۆکان لە دەروونی ساوایاندا بچەسپێنین .

ئەوەتا لەشیعری (تۆڵە) دا دەڵێت :

وڵاتەکەم شیرینی
زۆر پیرۆزی دێرینی
گیانم بۆتۆ هەرزانە
دەرتکەم لەتەنگانە
هتد ..

هەروەها لەشیعری (رەنج)دا دەڵێت :

رۆڵە نازدارەکانم
گوێ‌گرن لەوتەکانم
تائەتوانن تێکۆشن
هەنگوینی رەنج بنۆشن .
هتد ..

هەروەها لەشیعری (فیداکارین)دا دەڵێت :

ئێمە منداڵ پەرۆشین
خاوەنی بیروهۆشین
دڵسۆزین خۆ بۆگەلمان
هیچ لەدەستنادەین هەلمان
هتد ..

بێت‌و ئەگەر شاعیرمان لەسەر ئەم خزمەت‌گوزاری‌یەو ، خۆخەریك کردنەی بەشیعری منداڵانەوە بەردەوام بێت . ئەوا بێگومان هیوای ئەوەی لێدەکرێت کە لەبەرهەمەکانی داهاتوویدا ببێتە نووسەرێکی سەرکەوتوو ، چاکی منداڵانی کەلەکەمان ..بێگومان تابێ ئەوەش لەبیر بکات .. کە ئەم رێگەیە هەروا تەخت‌و پێدەشت‌نیەو هەورازو نشێویشی لەپێشەو ، هەیە خۆماندوو کردن‌و شەکەت بوونیشی گەرەکە ..

لەکۆتاییدا هیوادارم توانیبێتم .. هەندێ شتم دەربارەی ئەو پەراوە بەنرخە خستبێتە بەرچاوو. سەرکەوتوویی‌و شارەزایی شاعیرەکەشم ئاشکرا کردبێت .

ستێرەکا گەش

● هشیار محمد حسن ـ دهۆك ـ ●

دیاری بۆ ..
شیوەنا تۆرەڤانێ نەمر
جەگەرخوین

(١)

من بهیست ..
بەرسڤا چوونا تە
بەرسڤا ژین هێلان‌و بەرزە بوونا تە
ل من دل دەرزی
ل من جەرگ لەرزی
ل من ژین ئالزی
لەشێ من ..
دناڤ خوینا مندا گەڤزی .
دەما بۆ تە رۆندك ئاسمانی باراندی
و رۆژێ ..
خەملا رەش پێچاندی
کەڤتی‌یە پشت ئەورا
تیرۆژك ل مە برین .
پشتی رۆژ بوویە شەڤ ،
ستێرەکێ ..
پارچەکا ئەوری ژ رێ ڤەدا
خۆ نیشانی مەدا
پەیدابوو مینا چریسکا گەش
دناڤ جیهانا رەش ،
لێ رژینا .. نەما چوو !!
هندابوو ..
ئاڤابوو .

★ ★

(٢)

تە دگۆت :
« کیمە ئەز .. ؟ »
دزانم تو کی‌یی !!
تۆیی میدیاو کاردۆخ !!
تۆیی ساز ..
جووتیارو کارکەری‌و ..
شڤانێ سەرفەراز .
ئەی ستران‌و ئاواز
ئەی هۆزان‌و رێباز
ژ وارو وەلاتی ڤەدەری
پۆسیدەو رەنگ زەری .
تە خەبات بزڤاند ..
ژ بوونا مرۆڤان
ژ بوونا ئاشتی‌یا تەڤ جیهان
ژ بوونا هەڤگرتنا گەلان
بنگەها نوی دانان .
هەر تۆیی شەیدایێ « سەورا ئازادی » یێ
هەر تۆیی هەستیار
دەنگ‌و قیرو هەوار
لەورا تە خۆ کرە جەگەر خوین
ئەی رێبەر ..
بەسنا تە چەند بکەم ،
قەد تێ نا هێمە دەر .

★ ★

(٣)

مامۆستا .. جەگەر خوین
ئەو چەوا لێدانا دلێ تە راوەستا ..!؟
ئەو چەوا پێنووسێ ..
خۆ بەردا ژ دەستا ..!؟
ما چەوا ئەز نەکەم گازندا .. ؟
ڤەی جیهان ڤالابوو ..
ژ هۆزڤو درندا .. !!
ماکەس دی نە مابوو !؟
چەوا مر .. ؟ چەوا چوو ..!؟
کیان کێش !!
تۆ چ جار نکاری دلێ وی بکری
نکاری چاڤێ وی بگری
نکاری ئەزمان‌و دەستێ وی ببڕی
نکاری دەڤێ وی بدوری
جەگەر خوین نامریت !!
هندی هۆزانێد وی دەنگ ڤەدەن
دێ دەرێد زیندانا ل گرتی‌یا ڤەکەن
مژدا ئازادی‌یێ ..
دێ بۆ تەڤ گەلان بەن
دێ خەملن چیمەن
دێ مربت ئەهریمەن .
سەیدابو .. شەیدابۆ
هۆزانێ کوردا یۆ
باوەر ناکەم چ جارا بمری
چونکە تۆ ژ مرنێ مەزنتری
نامری .. نامری....

★ ★

لە ناخی تەمەندا

جەمال بابان

هێشتا نەگەیشتبوینە عەربەت خەڵك زراویان بەدوپشکەکەی بردبووین ،گوایە هەریەکە بەقەد لنگە کەلاشێکەو ئەگەر بەهەرکەسێکەوەبدا ، یا ئەبێ خۆی پیس کات یائەمرێ ....

لەم بابەتە گوێمان پرر بوبوو . جارێ هەرکەبشتینە ئەوێ . قەرەوێڵەمان دامەزراندو بێچکەکانی خرابە تەنەکەوەو تەنەکەکەش هەمو رۆژێك پاك ئەکرایەوەو نەوەك دوپشکی یا هەلکەرێ‌و لەوبوە بکاتە قەردوێڵەکەو بێتە باخلمانەوەو زیرردمان لێ هەڵسێنێ . شەویش بێش نووستن نەکەوتینە، کەرران بەدوای دووپشکداو (مکافەحە)ی بەراستی دوپشکەکانی رەش وەك قیر وابوون وکلکەکانیان شەش تاحەوت گرێیان تێدابوو . هەندێ جار لەبەرقورسی بۆیان نە ئەچەمابەوە بەسەر شابایاندا ، بەلکوو بەکێشیان نەکرد بەدوای خۆیاندا . وەك بەبیرم دابێت (ئیتر تەواو دلنیا نەماوم لەم قسەیەی ئەیکەم) شتێکم نەدی سوور وەك نیوە بال وابوو بەهەندێك لەودوپشکە رەشانەوە . بەلام ئەوەندە گەورە نەبوون کە پێیی بفررن ئەگینا هەموو دنیا وێران ئەبوو دوبشك ، دوپشکی عەربەت بێت‌و بفررێت ، ئیتر کێ ئەما بە پێوە ؟ سەرکورشتەی زۆریان لە بابەت دوپشکەوە ئەگیررابەوە گوابە : کابرایەك خەڵکی ئەو شارباژێرە بارە ترێی هێناوە بۆ عەربەت کە بێگورێتەوە بەگەنم‌و جۆ ، کەشەوی بەسەردا هاتوە نەی وێراوە لەسەر زەوی بنوێ ، لەترسا هەر بەسەر پشتی کەرەکەیەوە تا بەیانی ئەمدیوەو ئەودیوی کردوە ، لەبەیانیدا کە هاتۆتە خوارەوە پێلاوەکانی لەپێ کردوە کە لەسەر عەردەکە فرێی دابوو . دوپشك چزەی لێ هەڵستاندوو دەست بەجێ مردوە . ناوبانگی دوپشکی عەربەت لە کتێبە کۆنی‌کانیشدا هاتوە .

بروانە ل ١١

دشەڤەکا درێژدا

★ بهجت محمد هروری ★

شەڤەك درێژ ..
تاری‌یێ ..
ماڵ بارکرو ..
ئینا . دورمانێن گوندێ مە
بو خو کرد .. وارو هێلین
تاری .. تاری
هاتە واری
تراش‌و دار
بەر . بونە هرچ
بونە .. زنار
شەڤ درێژ بو
ماوو نەچو
رەشەکێن خو ەگوندی بەردان

کابوس هاتن
خەو بەلاڤکر
چەند گوندیا ...
کراسێ خەوێ دبەر خوکر
هندەکا ژی ...
تاری .. بو خو کرە پاری
رونی بەرێس‌و عاشقێن ...
.. گوندی ژی
خەو بو نەهات
ئاگر هەلکر
تاری رەڤاند
عەشقا خو کر
عەشقا خو کر

Institut Kurde de Paris

چەند بیروڕایەك دەربارەی هونەر

● بەرهەمی هونەرمەند ، دەربڕینو ڕەنگدانەوەی بوونە ، بەڵام لەڕێگای شێوازی خۆیو جۆری بیرکردنەوەو ئایدیۆلۆجیەتی هونەرمەند ، پێشکەش کراوە .... بۆیە هەر داهێنانێکی ڕاستەقینە ، بەشدار بوونە لە چەسپاندنو بەرزکردنەوەی قەڵای نەمری هونەری خۆماڵیو جیهانیدا.

● هونەر بیرکردنەوەو ئەنجامی ئەو بیرکردنەوەیە.. بۆیە دەڵێن هونەر : (بیرکردنەوەیە لەڕێگای نیگاردا)... لەبەر ئەم هۆیە، هونەرمەند چەند بیروباوەڕی پڕ لە هەستو نەستی مرۆڤایەتیو خۆشەویستی بۆ گەلو نیشتمان بێت ، ئەوەندە زیاتر ئەم شتە پیرۆزانە لە بەرهەمەکانی ڕەنگ دەداتەوە ...بەپێچەوانەوە ، هەرچەند هەستو نەستی ساردو بێلایەن بێ ، ئەوەندەش لە بەرهەمەکانیدا ئاشکرایە ... بەڵێ ... ڕەنگە مرۆڤ لە هەندێ شتدا ، ڕۆڵی ئەکتەر بنوێنێ ... بەڵام لە هونەردا ئەم ڕۆڵە زوو ئاشکرا دەبێ .

● بیروڕای جوانی ناسی ، واتە : (ئیستاتیکا) ، لەئەنجامی چێژوەرگرتن : لە جوانی سروشتو بووندا ، پەیدا دەبێ ، بەڵام بەرە بەرە تێگەیشتنی ڕاستەقینەی خۆی ، بەهۆی بەرهەمو جموجۆڵو تاقی کردنەوەی هونەرمەندان وەردەگرێو لە چوارچێوەی خۆیدا دەچەسپێ...گۆڕینی ئەو ئیستاتیکا چەسپاوە ، لە گۆڕینی کۆمەڵو بارو دۆخی ژیاندا دەبێ ... مەرجیش نیە ئیستاتیکا ، هەموو کات بەرەو جوانی بڕوا ... جاریواهەیە ئیستاتیکای جوانی ، بەرەو (ئیستاتیکای ناشیران)یو شێواندن دەڕوا

● داهێنانی هونەری ، لەڕێی تێگەیشتنو وردبوونە لە بوونودەوروبەرا دەبێ .... ئەم داهێنانەش دەربڕینی خۆشیو ناخۆشی مرۆڤەو کردنەوەی ئاسۆیەکی تازەی مرۆڤایەتییە ... بۆیەش لە ڕێگای هونەرەوە ، هەستی بەرزی مرۆڤایەتیو یاسا پیرۆزەکانی لە چوارچێوەیەکی نەمردا دەچەسپێ وە دەپارێزرێو بەم جۆرە دەبێتە بەشێك لە سامانی نەتەوایەتیو جیهانی .

● هەڵسەنگاندنونرخ پێدانی بەرهەمی هونەری بەتەنها نابێو لە سووچێکەوە سەیر ناکرێ ... ئەم ئەرکە سەختە لەڕێی پەیوەندی هونەرمەند لەگەڵ کۆمەڵو کارتێکردنی زەمینەی کۆمەڵایەتیو ئابینیو ئابووریو ڕامیاریوئایدیۆلۆجی ومێژوویی دا دەبێ ... شیکردنەوەودۆزینەوە پەیوەندییە دیارو نادیارەکانی هونەرمەندودەوروبەر ، ڕەخنەگری بسپۆڕو ڕۆشنبیرو دڵسۆزی دەوێ .

● ڕاستە کەلوپۆری نەتەوەکەمان دەریایەکی بێسنوورو گەنجینەیەکی هەرە مەزنە ... بەڵام ئەم کەلەپۆرەش ، وەك کەلەپۆری هەر گەلێکی تری ئەم زەمینە، لایەنی باشو خراپی تێدا...بۆیە هونەرمەندی داهێنەر ، زبرەکانەو ژیرانە ، ڕوو لەلایەنە باشو بەڵێنبێدەرەکان دەکاتو وەك کەرستەوکانی سروش بۆ هونەرێکی هاودەم و بڕ لە ژیان بەکاری دەهێنێ.

هەولێر ١٥-١-١٩٨٥

محمد عارف

دەربارەی تیپا دهۆکێ

بێ گومانە کو هونەروهونەرمەند ڕێبەرو ئالایێت میللەتانەو شندی ملەتێ کوردە خودان دێروکەکا پڕمو نژنییە ژهەمی لایانڤو پێتڤیەلسەر مە کو ئەم ڤی هونەری رۆژ بو ڕۆژ بەلاڤ بکەینوگەشدارکەین وخو گوری ملەتێ خو بکەین داکو بێ بهانەبین دناڤ هونەرێ ملەتێت جیهانیدا ...

بەری چوار سالا تیپەکاموسیقی پەیدا بوو بسەروکاتیا مامۆستا دلشادمحمد سعیدی لدهوکێو مامۆستاییمە دیارە گەلەکوەستایە تاکو ئەڤتیپە دامەزراندی وبەرهەمێ ئێکێبوجەماوەری بەلاڤکرو گەلەك ئەم ژی درازیبوین ..و سالا١٩٨٤ێ بەرهەمێ خوێ بەلاڤکر بەلێ مخابنو سەدجار مخابن بەرهەمەکێ بێ بها بو وکەلەك کێماسی تێداهەبونو هەتا نهو . چ کێماسێن خو درست نەکرینەڤێجا لڤێرە یالسەر مە ئەوە ئەم کێماسیێت وان بودیارکەین داکو ئەڤ تیپە نەهەرفیت دپاشە روژێداوئەڤە هندەك ژوان کێماسیانە

- دەمێ بەرهەمێ ئێکێ یێ ڤێ تیپێ دەرکەفتیو پشتی هەیامەکێ نەپێ دور هەڤالێ هێژا اسماعیل محمد صالح بادی گوتارەك لسەر نڤیسیبناڤو نیشانێ «تیپا دهوکێو گازندەك» وچەند گازندەکربون لسەر چالاکیێت تیپێو ڕێبازاوێ یا هونەری مخابنڤێ تیپێ چ پویتە برەخنا کاك اسماعیل نەکر .

- بوچی بەرهەمێت نوی بەلاڤ ناکەنو دو بەرهەم گەلەك کێمە ژبوتیپەکا وەکیتیپا دهوکێ یاکو ژبێ وێ پێنج سالە وجەماوەری بەرهەمێتنوی دڤێن دەم بودەم ...

- بێ گومان فولکلوردیروکو شارستانیەتا میللەتایە لەوڕا دڤێت ئەمبهەمی رەخاڤە فولکلورێ خوب پارێزینونەهێلن توشی«تشویهێ» ببیت .. لڤێرە ئەم دبینین کوتیپا دهوکێ هندەك سترانێت فولکلوری کێمو زێدە دکەتوبئاوازێ روژئاڤای دیژیت.!!

براستی ئەڤ پێنگاڤەنەیا پێشکەفتیە بەلکو یا پاشکەفتیە بەلکو یاپێتڤیوزانستی ئەوە ئەو بخو سترانێت نوی دانو بیژن.. ئەرێ ل بەرهەمێ سالا (١٩٨٤)ێ بوچی ئەوان سیتا هاگۆبیان هەلبژارت ؟؟

ئەرێ ما چ کچ نەبوون لدەڤەرێ لجهێ وێ رابین سترانێت تیپێ وەکی تولا شەهیداو هەراشینی مروڤ دەهـ پەیڤا پەیڤەکێ تێ ناگەهیت ..

و هەر ئاهنگێت تیپا دهوکێ لێ پشکداربیت دێ سترانێت کەڤن دوبارەکەنو براستی جەماوەر وەستیا بڤان سترانانڤە .. روژا هونەری ئەوا لبەغدا بدیماهیك هاتی بوچی تیپا دهوکێ چ بەرهەمێت نوی نەبەلاڤ کرن بو جەماوەری . وی وەختێ چاڤێ هزاران کەسا لێبو...

- پشتی نجاة عبدالمسیحومنی صبری ژ تیپێ دەرکەفتین بو چی کەسەکێ سترانا نابێژنو بوچی کور سترانا نابێژن وبەرهەمێت تیپێ هەمی سترافن بوچی بەرهەمێت داوەتا بەلاڤ ناکەن .. ئەندامێت تیپێ ت کێمنویابێتڤی چەند لاوکا بەژبو ڤەگێراناسترانا لگەل کجا ..

- لدیماهیێ هیڤیا مەسەربلندبا تیپێیە وهیڤی دکەین بەرهەمێت نوی تومارکەنونەزفرن سترافێت فولکلوری ڤەو چاڤێ مە یێ لبەرهەمێت تیپێو ئومێدامە ئەوە نا ڤێ گەلێخو بلند بکەین لناڤ گەلێت جیهانێو بـ هەمی وە نگاڤەوهیڤیاسەرکەفتنێ جارەکادی بو هەر تیپەکا رادبیت ژبودیارکرنا هونەرێ کوردیو هزار سلاڤ بوانسترانبێژێت کورد ئەوێت سترانا فولکلوری ساخکریوگوتی بێ دەستکاریو بێ تامدان بئاوازێت بیانی ..!!

* احسان صدیق ئامێدی *

بەغدا

دەرهێنەرو خواستی کۆمەڵ

لە هیچ کاتێکدا ، خواستی کۆمەڵ پێوەر نییە بۆ هەڵبژاردنی ڕێبازێکی دیاریکراوی شانۆ ، چونکە کۆمەڵ خۆی لە خۆیدا لە گەلێ چینو ئاستی ڕۆشنبیریو زەوقو چێژی جیا جیا پێك دێت ..

حیدر عبدالرحمن

هەردەم کۆمەڵ بەگوێرەی بارو دۆخی کۆمەڵایەتیو سیاسیوئابووری خۆیەوە مامەڵە لەگەڵ شارستانیەتدادەکات .. شانۆش کە ئاوێنەی ئەو واقیعەیە کە کۆمەڵی تێدا دەژیت ، لەو چوارچێوە دەرناچێت ...بەڵام ڕواڵەتێکی جوانتر بە ژیانو مێژوو دەبەخشێ .

لایەنگیری بە مەسەلەکانی کۆمەڵو خواستی ، ئەوە نییە کە دەرهێنەر لەبەرهەمێکدا خۆی لە هەموو مەرجە هونەریەکان ڕووت کاتەوە بە بیانووی ئەوەی کە خزمەت بە چینی سادەی کۆمەڵ دەگەیەنێو کۆمەڵەکەی لە زمانی هونەری باڵاناگا ؟

ئەگەر بەو تێڕوانینە مامەڵەلەگەڵ هونەردا بکەین هەر لەو بازنەیەدا دەخولێینەوە کەهەمانەو خۆمان بە دەستی خۆمان چاڵ بۆهونەرەکەی خۆمان هەڵ دەکەنین ، خۆمان دەبین بەدوژمنی گۆڕانکاریو داهێنان ! .

ئەم تێڕوانینە هی ئەوانەیە کە هیچیان لەبواردا نییەو تاقیکردنەوەیەکیان لە شانۆی هاوچاخی نوێدا نییە ،حیسابی ژمارە زۆریو بۆری بەرهەمەکانیان نەبێ ..

زۆر لەو دەرهێنەرانەبە چەپڵەی بینەری سادە هەڵ دەخەڵەتێن ، مامەڵەلەگەڵ کارێکدا دەکەن کە خۆیان بەر لە هەر کەسێکیتر قەناعەتیان پێی نییە ، یان دەسەڵاتیان بەسەرداناشکێ ، کەچی لەبەر ئەوەی دڵنیان کە هۆڵەکە پەنگدەداتەوە ، ئامادەن خۆی لێ بدەن ئەگەرچی بە حیسابەهونەریەکە لە پلەی سفریشدا خۆیان بدۆزنەوە ! .

هەندێکی هەن .. ئەگەرویستیان دەقێك هەڵبژێرن بۆ ئەوەی ئیشی تێدا بکەن، هەموو حیسابێکی بۆ دەکەن تەنیا مەسەلە - فیکر - یەکە نەبێ ، کە بەلای ئەوانەوە شانۆگەرییە فیکریەکان بینەری زۆریان نییە ، گوایە دەبێ شانۆگەری تەنیا ڕمبازیو پێکەنینو هەراو هۆریاو ڕوداوی سەیرو سەمەرە بێ !

ئەگەر وا بێ دەبێ دەست لە هەموو ئەو شتانە بەردەین کە خولقاندنیان پێداویستی بە تاقیکردنەوەیە، چاوەڕێی ئەو ڕۆژە بین کە بینەری ئێمە لە بەرهەمە لاساییو دووبارەکراوەکان بێزار بێو خۆی بێت بەخەمانەوە بگرێت ، نەك دەرهێنەر بە قەناعەتی خۆی کار بکاو بینەر لە شتی نوێ ڕابێنێ ، تا دەگاتە ئەو ئاستە هونەریەی پێویستە.

ئەی کاری خولقاندن چۆن دەڕسکێ ئەگەر شانۆ بگەڕێتەوە سەر ئەو ئاستە فیکریو ڕۆشنبیریو هونەریەی بینەری سادەی تێدا دەژی ، ئەگەر بینەر خۆی هەوڵی ئەوە نەدا خۆی لە شتە نوێکان ڕابێنێو بگاتە ئەو ئاستە بڵند ترەی کە شانۆ داوای لێدەکا ؟!

ئەمڕۆ کاتی ئەوە هاتووە کە ئێمە مانانیش شانۆی خۆماڵیمان هەبێ ، ئەو شانۆیەی کە بێناسەی خۆی بەخۆیەوە هەڵگرێو بۆڕ بۆڕینی شانۆکانی تری پێ بکرێ .. نەوەیێکی نوێ ، بە بیرو ئامانجی شانۆی هاوچاخ پەروەردە بکەینو بنچینەیەك بۆ پاشەڕۆژی هونەری نەتەوەکەمان بنیات بنێین .

پارچە تەماتەیەك بەسە

زانایانی ئارایشتی ئەوەیان روون کردەوە کە جوانی پیست کار ئەکاتە سەر جوانیو بریقەی دەموچاوی ئافرەتە هەندێ ئافرەت هەن تووشی ووشکی پیست دەبن یان لێویان قلیش دەبات .

زۆربەی ئەم ئافرەتانە ئەوەیان لە بیر چووە کە پیویستیان بە سەوزەو میوەی تازە هەیە .

زانایەکی ئافرەت ئامۆژگاریەکی داوە بۆ هەموو ئافرەتێك کە پیویستە هەموو بەیانییەك پارچە تەماتەیەك لەگەڵ بیبەرێکی سەوز بخوات بۆ ئەوەی دەموچاوی لە ووشکی بپارێزیت کە وا لە پیستی دەکات وەکو پیستی منالی ساوای لێ دێت .

پەروەردە

لە گۆڤاری «فوج» کە لە دەرەوە بڵاو دەکرێتەوە لێکۆڵینەوەیەکی کۆمەڵایەتی دەربارەی ئافرەتو پیاوە دەڵێت : جیاوازی دەمار لە نێوانیانەدا زۆرە کە هەمیشە ژن بەسەر دەمارو ژیکەلی زاڵە بۆ نموونە ئافرەت لە پیاو بە تواناترە لە خۆڕاگرتن لە بەردەم تەنگوچەڵەمەو ڕووداوی ژیاندا ، بەڵام هۆی بە تواناتری پیاوە لە ئافرەتە لە مەیدانی زانستیدا ، زۆربەی زۆری زانایان ئەم هۆیە دەخەنە سەر پەروەردەکردنی ئافرەتە هەر لە کۆنەوە کە هەموو دەزگایەك لە بەردەمیا دادەخرا بە پێچەوانەی پیاوەوە کە هەموو دەرکاکانی ژیان لە بەردەمیا کرابووە کە وای لێ کرد توانای مێشکی بەرەو فراوانی بڕوان .

هاوکاری

ئافرەتو خێزان

ڕەنگی مۆر

سەر لە نوێ

جارێکی تر ڕەنگی مۆر دەبێتە شای ڕەنگەکان لە مودیلاتو ئارایشتی ئەم زستانەدا ..

گۆڤارێکی فەرەنسایی تاقیکردنەوەیەکی لە نێوان سێ هەزارو ٥٠٠ ئافرەتدا کرد بۆ هەڵبژاردنی جوانترین ڕەنگ بۆ ئەم ساڵ ، ڕەنگی مۆر ، سپی ، ڕەش دەرچوو بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا ڕەنگی مۆر هەر خۆی بووە شای ڕەنگەکان .

گیروگرفتی منداڵ

ڕەنگدانەوەی گیروگرفتی دایكو باوکیەتی

دایكو باوك ئەگەر لە لایەك شێکیان بیست یان خوێندیانەوە لەسەر پەروەردەی منداڵ نابێت یەکسەر بێنە ماڵەوەو بە زۆر بیسەپێنن بەسەر منداڵەکەدا و سەری بشێوێنن ...

باشترین شت ئەوەیە بزانن چیان لە منداڵەکانیان دەوێتو چ دوا ڕۆژێکیان هەبێت ...

چونکە بیرو باوەڕ گۆڕینو ڕێگای پەروەر دەگۆڕین لە ڕەوشتی منداڵەکەدا ڕەنگ دەداتەوە ..... جگە لەم باری دەروونی گۆڕینی دایكو باوكو پەیوەندی نێوان هەردووکیان لە ڕەوشتی منداڵەکەدا ڕەنگ ئەداتەوە چونکە زۆربەی گیروگرفتی منداڵ ڕەنگ دانەوەی نارێکیو گیروگرفتی نێوان دایكو باوکێتی ...

ئەگەر دایكو باوك زۆر ڕێكبوونو هاومەبەستو هاوڕێی ڕاستەقینەی یەکر بوونو لە پەروەردەی منداڵەکەیاندا هاوشانی یەك بوونو هەردووکیان بەرەو یەك ئامانج هەنگاویاندا منداڵێکی پەروەردە ڕاستو کەسایەتی بەرزی دەبێت لە کۆمەڵا ...

دەبێت دایكو باوك هەر یەکە بە تەنیا سەرزەنشتی منداڵەکەی بکات ... بە هیچ جۆرێك نابێت سەرزەنشتی منداڵ بکرێت لە ناو کۆمەڵا بەتایبەتی بێگانە لەو کۆمەڵادا بێت بەم منداڵەکە دەشکێتەوە هەڵوێستی ڕەقو دوشکی دەبێت لە ژیانا کە زۆر ئاڵۆزی دەکات ... چونکە بڕوای بە خۆشەوستیرین کەسی کە دایكوا باوکێتی نامێنێت ئیتر چۆن بڕوای بە کۆمەڵو بێگانە بێت ... کەواتە خۆمان بپارێزن هەرگیز منداڵ نەشکێنین لە بەردەم میوان - دراوسێ - خزم ... هتد

و : ڕووناك محمود علی

Institut Kurde de Paris

بەسەرکردنەوەی

چالاکی قوتابی ولاوانی هەولێر

ڕێکخراوی قوتابیو لاوان، ڕۆڵێکی دیار لە پێگەیاندنی نەوەی نوێدا دەبینێ لەسەراپای لایەنە ڕۆشنبیریو کۆمەڵایەتیو بایەخدانی فراوان بە لە باوەش گرتنی بەهرەو توانای بەردەوامیان کە لە بەشەکانی ئەم مەڵبەندەدا دەگەشێتەوە ..

قوتابیو لاوان لە هەولێر، وێنەیەکی زیندووی ئەم چالاکییانە دەنوێنێ ،هەروەکو لە سەردانەکەماندا ، چەند لایەنێکی ئەو جموجۆڵانەمان لەگەڵ کاک خالد طاهر لێپرسراوی بەشی ڕاگەیاندنو ڕۆشنبیریدا بەسەرکردەوە .. ئەوەبو ووتی :

قوتابیو لاوانی عیراق لقی هەولێر ، چەندان چالاکی بۆ پێگەیاندنی لاوان دەگێڕێ ، لەسەر ئەو بنەڕەتە کە قوتابی و لاوان چینی پێشکەوتووی هۆشمەندی کۆمەڵن و گەلێك ئەرکی نیشتمانی لە ئەستۆی ئەواندایەو بەردی بناغەی پێشکەوتنی شارستانین ، چالاکییەکانی ئەم ڕێکخراوەش ، بەچەندان لقی هەمەجۆر دابەش کراوە کە نەوجەوانانو پێشرەوانیش لە باوەش دەگرێت ... سەرپەرشتی ڕاستەوخۆی بەهرەو توانایان دەکەینەوە.. ئەوەبو لەم ماوەیەك دواییدا ،چەندان پرۆگرامی تایبەتیمان داناوە کە دیارترینیان ئەمانەن :ـ

١ ـ لە پێناوی ئەوەی کە چالاکی قوتابیو لاوان ، لەمەودوا لایەنێکی لێکۆڵینەوەیی وەربگرێت ، دەستمان کردووە بە دانانی پرۆگرامی سازکردنی چەندان کۆڕو کۆبوونەوە بۆ بەشداربوونی ئافرەت لە پیشەی برینپێچیو گەلێك کۆرمان نواندووە .

٢ ـ ئەڵقەیەکی دیراسی فراوانمان بۆ ماوەی چەند ڕۆژێ ساز کرد ، کە تایبەت بوو بە لێکۆڵینەوەو گفتوگۆ کردن لە چەند لایەنێکی کۆمەڵایەتی ، بەتایبەتی لە رووی بەجێهێنانی بڕیاری نەهێشتنی نەخوێندەواریو ئەڵقەکە ئەنجامێکی چاکی هەبوو .

٣ ـ سەرمان دایە بەرەکانی جەنگو ئەندامانی قوتابیو لاوان لە هەولێر چیرۆکی پاڵەوانیەتی ڕۆڵە دلێرەکانمانیان بەسەرکردەوە.

٤ ـ لە هەموو بۆنە نیشتمانیو نەتەوەییەکاندا بەشداری فراوانمان نواندووە .

٥ ـ ئەڵقەیەکی دیراسی بۆ لێکۆڵینەوەی قوتابخانە پیشەییەکان ساز کرا بەئامادەبوونی لێپرسراوان.

٦ ـ دامەزراندنی چەندان پسپۆر بۆ لێکۆڵینەوە لە باری ژیانی قوتابیدا .

٧ ـ چەندان خولی تایبەتیمان بۆ بەشی ڕاگەیاندنو ڕۆژنامەنووسیو کتێبخانەو ئەدەبو بابەتی تر کە گەلێك مامۆستا سەرپەرشتی دەکەن .

٨ ـ خولی تایبەتی ڕۆشنبیری لە دەزگای نەوجەوانانو ڕۆشنبیریو خانووی لاوان بۆ ئاراستەکردنی لاوان بەشێوەی نوێو پێگەیاندنی ئاستی ڕاگەیاندنو ڕۆشنبیری لاوان .

٩ ـ چەندان ئۆردوگامان ساز کردووە کە قوتابیو لاوان بەشداریمیان تێدا کردووەو بەو هیوایەین ، پرۆگرامی تازەشمان کە لەم ماوەیە دەستی پێکردووە ، ئەنجامی چاك بداتە دەستەوە .

لاوانو قوتابیانی سلیمانی

لقی سلێمانی یەکێتی نیشتمانی قوتابیانو لاوانی عێراق کۆڕێکی فراوانی بەست بۆ میلاکەکانی قوتابیانو لاوان لە پارێزگاکەدا بۆ لێکۆڵینەوە لە کاروانی ئیشکردنی لاوانو قوتابیانو ئەوەی جێبەجێ کراوە لە نەخشەی قوناغی پێشوو .

هەروەها کۆڕەکە لە نەخشەی ساڵی ١٩٨٥ی کۆڵییەوەو شێوازەکانی کارکردنو ڕێکخستنی تازە بە ئامانجی گورجوگۆڵ کردنی کاری ڕێکخراوەکانی قوتابیانو لاوان بۆ پتەوکردنی کاروانی سەرکەوتن دژ بە خومینیەدەسدرێژکارەکان .

هەروەها بەشداربووان بەڵێنیان بۆ سەرەکی فەرماندەی بەڕێز سەرەك صدام حسین تازە کردەوە کە سەربازی بە وەفا بن بۆ بەرگری کردن لە سەربەرزیو کەرامەتی عێراقی بەنرخ .

پاڵەوانیەتی ڕاکردنی لاوانی سلێمانی

لقی یەکێتی یاریەکانی هێزو بازو لە پارێزگای سلێمانی لە ٤ی شوباتدا پاڵەوانیەتی ڕاکردنی ڕێکخست بۆ لاوان بۆ درێژای ٨کمو تازەهەڵچووەکان بۆ درێژایی ٣ کم .

ئەنجامی پاڵەوانیەتی لاوان علی طه نجم پلەی یەکەمی بردەوە کە ماوەکەی بە ٣٨ دەقیقە بڕی ، ئەنجاش شۆڕش محمد حسن پلەی دووەمی بردەوەو هەروەها دباری محمد زاهر پلەی سێیەمی وەرگرتو هەروەها ئازاد عبدالرحمن پلەی چوارەمی داگیر کرد.

لە پاڵەوانیەتی تازە هەڵچووەکاندا ئۆمید محمد سالح پلەی یەکەمی وەرگرتو برهان عمر قادر پلەی دووەمو هێرش جمال پلەی سێیەم .

تیپی تۆپی پێی هەولێر

تیپی یانەی وەرزشی هەولێر سەرکەوت بەسەر یانەی سامەڕا بە دوو گۆڵ بەرامبەر بە هیچ لە یاریکردنی تۆپی پێ لە نێوان هەردوو تیپەکەدا لە چوارچێوەی پاڵەوانیەتی خولی یانەکانی پلەی دووەمی وولات . یاری زان

کەمال محمد لە ٣٧ دەقیقەی یەکەمدا گۆڵێکی تۆمار کردو هەروەها یارزان دووەمدا گۆڵی دووەمی کامەران محمد لە ٢٥ دقیقەی تۆمار کرد .

کاروباری جەماوەرو ڕێکخراوەکانی

روونکردنەوەیەك

دەربارەی کتێبی « کاکەکی » هەورامانی

لە بەڕێز عدنان فتاح کاکەییەوە ئەم روونکردنەوەیەمان بۆ هاتووە تیا دەڵێ :

[ئێمە کاکەیییەکان ، دەمێکە بەوە ڕاهاتووین کە کەسانێ هەبوون ویستویانە قسەو قسەلوتکەی سەیرو سەمەرەمان دوابخەن. لەروو بەروو بوونەوەی ئەوانەدا ئێمە متمانەمان بە ڕاستیو بوونی خۆمان کردوە کە هەموو بۆچوونە سەرەوخوار کراوەکانی ئەوانە دەربارەی ئێمە هەڵدەوشێنێتەوە ، ئەمە لەرابووردودا . بەڵام ئەوەی سەیرە ئالەم سەردەمەدا ، کەسانی واهەبن پێشکەوتنی ژیانو سەردەم کاری تێنەکردبنو دیسانەوە دەربارەی ئێمە رووبکەنەوە قسەو قسەلوتکەی دروستکراو هەڵبەستراو . هەستمان بە دڵتەنگیەکی واکرد کە لەم دواییەدا کتێبەکەی کاك محمد امین هەورامانیمان دەربارەی کاکەیییەکان بەرچاوکەوت .

ئەو قسەو باسە هەڵبەستراوانە لەسەردەمی کۆندا بە ئەنقەست دەدرانە پاڵ کاکەیییەکان سەردەمێ بوو باوی تایفەگەریو ناوناتۆرە لەیەك نان بوو لەناو تایفە جۆر بە جۆرەکاندا، ، بەڵام ئێستا ئێمە لە عیراقی پێشکەوتوو لەسەردەمی نوێی پێشکەوتندا دەژین ، لەبەر ئەوە بەلامانەوە سەیربوو کە کاك هەورامانی دیسان رووبکاتەوە ئەو ئوسلوبە بەسەرچووەو کتێبەکەی گیرانەوەی هەمان بوختانو قسەی هەڵبەستراوبێ بەرامبەر بەئێمەو دووربێ لە هەموو بیروڕایەکی هاوچەرخی زانستییانەو پشت بەستوو بە بەڵگەی پێشکەوتنی مرۆڤو ژیان .

وەك دەڵێ [وا بە کاکەیییەکان و .. وایان پێدەڵێنو ... هتد] بەبێ ئەوەی خۆی رابەکی زانستییانە دەربڕێ .. . لە هەمووشت سەیرتر لەو کتێبەدا گیرانەوەی ئەسڵی ئێمەیە بۆ تایفەیەکی ئاینی لەئێران یان شتی سەیری تری لەم بابەتە ..

لێدانەوەی ئەم قەوانە کۆنانەی پشتی بەهیچ زانستیەكو ڕاستیەکی سەردەم نەبەستوە خزمەتی کێدەکا لەم وڵاتە پێشکەوتووەی ڕەگو ریشەی تایفەگەریو ناوناتۆرە لەیەك نانی هەڵکێشاوە ؟

جا بەم بۆنەیەوە بەوو بە هەموو کەسێکی وەك ئەو بیر دەکاتەوە دەڵێم : بەناوی کاکەیییەکانەوە ئێمە لە هەموو دیاردەیەکی تایفەگەری تاریك پەریوینەتە ـ وەو موسڵمانو عیراقی ڕاستەقینەینو وەك هەموو هاووڵاتیەکی عیراقی ژنو ژن خوازیو پەیوەندی کۆمەڵایەتیمان لەرێگای دادگای شەرعیەوە بەڕێوە دەبەینو چی پێچەوانەی ئەم راستییە مرۆڤایەتیە دەربارەمان نووسراوە بوختانەو ڕەگو ریشەی رەسەنمان ناسراوە کە لە شێخ عسی بەرزنجی باپیرەمانەوە دەست پێدەکاو دەیان بنەماڵەمان لەسلێمانیو کەرکوكو دیالەو بەغداو سەرجەمی عیراق هەیەو شانازی دەکەین بەوەوە زیاتر لە ٧٠٠ ساڵ خزمەتی خاکی ئەم نیشتمانەمان کردوەو بەشێوەیەکی بەکار لە شۆڕشەکەی ڕشید عالیدا بەشداربووینو ئالەم ڕۆژگاری بیناکاریەی عیراقیشدا شانازی دەکەین کە لە زۆر گۆرستاندا مەزاری لەهەمووان شۆکۆدارترمان هەیە کە مەردانە بەرگریان لە سەربەرزی عیراق کردوە .

من لەکاتێکا بەزەیم بەو کەسانەدا دێتەوە قەوانی تایفەگەری کۆن لێ دەدەنەوە چونکە ناتوانن بگەنە ڕادەی پێشکەوتنی ژیانی هاوچەرخ ڕای دەگەیەنم کە بەمزوانە کتێبێك دەربارەی مێژووی کاکەی بە تۆمارو بەڵگەی مێژووییەوە دەردەکەین بۆ برینی ڕێگا لە هەموو قسەوقسە لوتگەیەکی دوور لە گیانی زانستیو بەڵگەی ڕاستیو سوپاس .

عدنان فتاح کاکەیی

رووبەروو

نەقابەی هونەرمەندانو .. خەونێکی قـوول !

هەموو جارێ ، کە بەلای بینای پێشووی نەقابەی هونەرمەندانی هەولێر ، ڕەت دەبووم ، ئاسەیەك دای دەگرتمو هەناسەیەکی ساردم هەڵئەکێشا بەرامبەر بەو قفڵە زلەی لە دەرگا درابوو ...

ڕۆژان هاتنو ڕۆیشتن ، لە بەختی نووسینێکی منو وێنەی «قفڵەکە» کە بەکامێرا گرتبووم، نەقابە گواسترایەوە بۆ بینایەکی خنجیلانە لەتەك یەکێتی نووسەرانی هەولێر. کەلو پەلە تۆزهەڵنیشتووەکانی گواسترایەوە .. بەڵام دیسان نەقابە . وەکو ناو مایەوە ، تەنانەت ئێوارەیەك هونەرمەندێکی تێدا نابینی.. لە کاتێکا کە نەقابە خۆی لە خۆیدا دەسکەوتێکی گەورەیە ... بەڵام وا دیارە هەروا بەبەسەزمانی دەمێنێتەوەو وای لێهاتووە هەر یەکێ بەلایدا ڕەت دەبێ لەبەر خۆیەوە دەڵێ «نەقابە.. گوناحە ...» .

بەئاواتەوەدم لە کارتێکی ناو بازاڕ . لە پروپاکاندەیەکدا . هەواڵی چالاکییەکی نەقابە بخوێنمەوە .. یان لە ڕۆژنامەیەکدا بۆ (دەرمان) کارێکی نەقابە ببێنم ..وەك بڵێی نەقابەی هونەرمەندان چوبێتە خەوێکی قووڵەوە ..! لەداخی ئەوانە هەمووی ،زۆر جار لەبەر خۆم هێندە دڵتەنگ دەبم ، خۆم بۆ ناگیرێو دەڵێم.. برانیە ..نەقابەکەی هەولێر تەرمێکە ... لەم ناوە هەڵی گرن !.

شێرزاد ...

لە هەولێر

داخوازی گەڕەکێك

گەڕەکی سێطاقان یەکێکە لە گەڕەکە دێرینەکانی هەولێرو مەبەستمان ئەوبەشەیە کە دەکەوێتە پشت شەقامی شەست مەترەوە بەلای ڕۆژهەڵاتو دەکەوێتە نێوان مزکەوتی حاجی موراد و شێخ نصرالدین ئەو بە شەش لە شەقامێکی سەرەکیو یانزە کۆڵانی لقی پێك هاتووە . تاکو ئێستائەم گەڕەکە لە هەموو خزمەت گوزاریەك بێ بەشەو پێویستیبە دروستکردنی زێرابو چاك کردن هەیە . چونکە لەزستانا ڕووبارێکی گەورە لەم کۆڵانانە دروست دەبێت .ئەگەر نەخۆشێك لە مردن دابێت ئوتومبێلێك ناتوانێ بێتە ناو ئەم کۆڵانانە . بۆ ڕاستی ئەمەش ئەم کۆڵانەسەرەکیەی کە مزکەوتی حاجی موراد بە مزکەوتی شێخ نصرالدین دەگەیەنێ بۆ جارێك شۆستەشی بۆکراودو پاش ماوەیەك شۆستەکەش کەوتە ژێرگڵولەبەر چاوو ون بوو. ئێستاش لەم ڕۆژانە شۆفەرێك هاتو وەك بڵێی بۆ دەرمان بشێ . دەمێکی بە ناو قوڕو لیتاوەکەدا هێناو خراپتری کردو ڕۆیشت . وابزانم دانیشتوانی ئەو گەڕەکەش شوێن نەماوە سەری پیا نەکەن .

ئابا هەتاکو کەی ئەم گەڕەکە لەم چاوە نواڕییەدا دەمێنێتەوە . خۆ ئەمڕۆکە هیچ کونجو کەلێنێکی وڵات نەماوە ڕووناکایی بەر نەکەوتبێ . هیوادارین ئەم داوا کاریە بەر چاوی شارەوانی هەولێرو چارەسەریەکی بۆ بدۆزنەوە .

هاووڵاتی : زیاد کەریم خدر

لە ڕانیە و قەڵادزێ ..

ئۆف لەدەست کارەبا

لەوانەیە بڕوا نەکەن ئەگەر بڵێم خەڵکی ئەم دوو شارە هەموو ڕۆژێك دەیان جار خۆزگە دەخوازن بۆ لالە و فانۆس و چراڕەشکەی جاران.. ڕەنگە بەڕێوەبەرێتی دابەش کردنی کارەبای سلێمانی بڵێ بۆ ! بۆیە منیش دەڵێم :

[تو خوا ئەگەر تەنها لە مانگی کانوونی یەکەمی ڕابردوو دا (٧٨) جار کارەبا کوژابێتەوە .. ئەگەر لە سۆنگەی بە هەڵە ڕاکێشانی هێڵی کارەبای (تقویە)ی تەلەفزیۆنی ڕانیە هەموو شەوێك زیاتر لە سێ چوار جار شەپۆلی تەلەفزیۆن بپچڕێ .. ئەگەر بەرزی و نزمی تەزوو کارەبا ببێتە هۆی سووتانی دەیان موجەمیدە و تەلەفزیۆن و سەللاجە لە گەڕەکی (ئازادی) لە ڕانیە.. ئەگەر .. ئەگەر ..هتد .. خەڵکی هەقیان نیە هەزاران خۆزگە بخوازن بۆ (لالەو فانۆس و چراڕەشکەو شەوارە و کەڵەمستێن) ی چل پەنجا ساڵ لەمەوبەر !!] ؟

ئێستا کاتی ئەوە هاتووە ڕوو لە هاووڵاتیانیش بکەین و بڵێین :

[خەڵکینە .. ویژدانتان هەبێ چیدی ئەو بورغی ستوون (عمود) انەی نێوان ڕانیەو دوکان لێ مەکەنەوە یا چیتر بە ڕەشەبایەك ئەو ستوونانە نەکەوتو ئەم خەڵکە لە ئیش و فرمان و پێویستی ووزەی کارەبا بێبەش نەبن..

بۆ دواجار دەڵێم بڕوابکەن هەتا ئەم نووسینەم نووسی (٥) جار کارەبام لێ کوژابەوە .. ئەمە بە ڕیشی کێ ڕەوایە ؟! . .

« نیازی »

بـۆ سەرەکایەتی تەندروستی سلێمانی

ئەگەر هاتوو یەکێك هەستی بەددان ئێشە یا ئازارێکی ناودەمی هەبوو یاخود هەر پێویستیەکی بەپزیشکی ددان هەبوو روو لەکوێ بکات لەـ قەزایەکی وەك هەڵەبجەی نزیکەی هەشتا هەزار کەسیدا ئایا هەروەکو جاران روو بکاتە دانسازی بێئیجازە یا دەرمانی پرو پیر ژن بەکاربهێنێت .... بێگومان ئەڵێن بۆ ؟

چونکە ماوەی ساڵێك ئەبێت ئەم قەزایە پزیشکی ددانی تیا نییە ، هەرچەندە پزیشکی تایبەتی نەخۆشییەکانی تریش تەنها چوار پزیشکی هەیە !

جائیتر نازانم .تاکەی ئەو خەڵکە چاوەڕوان بن تۆ بڵێی لەهەموو سەرەکایەتی تەندروستی سلێمانیدا پزشکێك نەبێت بنێررێت بۆ هەڵەبجە یان ئەبێت چاوەڕوانی دەرچووانی ساڵی تازە بکەن ...

هێرش محمد امین

سوپاس

بەناوی بنەماڵەی حەپسەخانی مەلا ڕەشید بەگی بابانەوە کە سەر لەئێوارێی . سێشەممە ڕێکەوتی ٢٢ـ١ـ١٩٨٥ لە شاری سلێمانی کۆچی دوایی کرد ، سوپاسی بێپایانی هەموو ئەو خوشكو براو کەسە دڵسۆزانە دەکەین کە بەوپەڕی دڵسۆزییەوە بەشداریی ئەم خەمە گەورەیان لەتەکدا کردین ، ئایا لە ڕەوانەکردنی تەرمەکەیدابێ یان بەبەشداری لە پرسەکەیدا یان بە بروسکەو هەواڵ پرسین ئومێدمان وایە کە خوای گەورەو میهرەبان لەهەموو خەمو پەژارەیەك بیانپارێزێ .

د. احسان فؤاد
سعید شفیق
صباح نوری
فرید رمزی
قادر محمد فؤاد

نامەیەکی ـ پاشماوە

وتارەکەی مامۆستا کاکەی فەللاح دراو ئەمەش ڕاستەو دەبێ وابێت ، هاوڕیم شاعیر کاك صلاح شوان ئاگاداری ئەمەیە ، لەبەر ئەوە کەم یان زۆر هەر نزیکیەك لەبۆچوونی منو مامۆستای بەڕێزدا لەمبارەیەوە هەبێت هەر لەیەك چونی ڕاستییە نەك شتیتر بۆ دڵنیایی :

١ ـ بڕوانە ل ٣٩ پەراویزی (٣) پێشەکی چاپی دووەمی ڕازی تەنیایی .
٢ ـ مذکرات بابلونیرودا ل ٤٢٤ .
٣ ـ (٤) هەمان سەرچاوە ل ٣٨٤ .
٥ ـ چاپی دووەمی ڕازی تەنیایی ل ١٦ .
٦ ـ چاپی دووەمی ڕازی تەنیایی ل ١٧ .
٧ ـ هەمان سەرچاوە ل ١٧ .
٨ ـ هەمان سەرچاوە ل ٢٢ ، ٢٣ .
٩ ـ هەمان سەرچاوە ل ١٩ ، ٢٦ .
١٠ ـ هەمان سەرچاوە ل ٨ .
١١ ـ مذکرات نیرودا ل ١٨٠ .
١٢ ـ چاپی دووەمی ڕازی تەنیایی ل٣٢ .

Institut Kurde de Paris

لەم ژمارەیەدا
● جەنگاوەرانی سوپای میللی لە هەولێرو سلیمانی پیرۆزبایی لە یادی دامەزراندنی سوپای میللی قارەمان دەکەن ل٥و٦..

رۆژنامەیەکی هەفتانەیە

هاوکاری
التضامن

ساڵی ١٩٧٠ دامەزراوە

دەزگای رۆشنبیری و بڵاوکردنەوەی کوردی
سەرەکی ئەنجومەنی کارگێڕی و سەرنووسەر
مصلح مصطفی جلالی

پێنجشەممە ١٩٨٥/٢/٧ ژمارە ٧٧٥ — ١٢ لاپەڕە — بە ٥٠ فلسە — الخميس ١٩٨٥/٢/٧ العدد ٧٧٥

سڵاوی بەڕێز سەرۆکی فەرماندە صدام حسین

بۆ ئەو جەنگاوەرە مەردانەی سەرکەوتنە گەورەکەی ئەم دواییەیان ڕاپەڕاند

بەڕێز سەرۆکی فەرماندە صدام حسین چاوی بە ژمارەیەك

لە سەرکردەکانی مەیدانی جەنگ دەکەوێ

لە ناوەراستی ئەم هەفتەیەدا بەڕێز سەرەك موهیب روكن صدام حسین فەرماندەی گشتی هێزە چەکدارەکان چاوی بە ژمارەیەك لە سەرکردەکانی مەیدانی جەنگ کەوت لەوانە: لبوا روکن ماهر عبدالرشید فەرماندەی فەیلەقی سێ و لیوا روکن ضیاء توفیق ابراهیم فەرماندەی فەیلەقی دوو و عمید روکن طلال محمد محمد صالح فەرماندەی تیپی ١٩ و عمید روکن عبد مطلك حمود الجبوری فەرماندەی تیپی ١٦ و عمید روکن یالجین عمر عادل فەرماندەی هێزەکانی حسین .

بەڕێز سەرەکی فەرماندە لەم چاو پێکەوتنەدا باری بەرەکانی جەنگی زانی و دیسان بەڕێزی لەرێی فەرماندەکانی مەیدانی جەنگەوە سڵاوی راگەیاند بەو جەنگاوەرە ئازایانەی بەتوانایەکی لێهاتوانەی مەردانەوە سەرکەوتنە گەورەکانی ئەم دواییەیان لە هەردوو کەرتی فەیلەقی دوو و سێ راپەراند.

لە چاوپێکەوتنەکەدا ژمارەیەك لە ئەندامانی سەرکردایەتی گشتی هێزە چەکدارەکان ئامادە بوون .

دەقی نامەکەی سەرەکی فەرماندە صدام حسین

بۆ نەوجەوانان

شۆرشەکەمان بە گیانێکی پڕ هیواوە دەڕوانێتە لاوان

بەڕێز سەرەکی فەرماندە صدام حسین وتی : پێکەوە بەستنی نێوان بەهای نیشتمانی و روانینی مرۆڤایەتی و باوەربوون بەوەی کاری خێرخوازی لەناو نیشتماندا کە بنەرەتەکەی خۆشەویستی گەل و باوەشکردنەوە دەبێ بۆ بەهای ناوکویی مرۆڤایەتی ، یەکگرتنی مرۆڤایەتی راستەقینە بەدی دەهێنێ و لەهەمان کاتدا رێگای نیشتمانی و ئەرك و مەرجەکانی دووپات دەکاتەوە .

ئەمەش دەقی نامەکەی سەرەکی فەرماندەیە !

بەناوی خوای بەخشندەو میهرەبان

برایان و دۆستان نوێنەرانی وەفدە براو دۆستەکان

هاورێیان ئەندامانی نووسینگای راپەراندنی یەکێتی‌ی نیشتمانی قوتابیان و لاوانی عیراق .

بە خۆشی‌یەکی زۆرو دڵنیایی‌یەکی گەورەوە بەو ماناو کارە کاریگەرەوە کە ئاهەنگەکەتان دەیخاتە سەر ئەو دوارۆژەی کە لاوان دەری‌دەبڕن شادمانم کە بە ناوی گەلی عیراق و سەرکردایەتی‌یەوە لەپێشەوە سڵاوو پیرۆزبایی‌یمتان بۆ بنێرم .

شۆرشەکەمان هەمیشە بە گیانێکی پڕ هیواو دڵنیایی‌یەوە کە پشتی بە زانست و بیروباوەڕ بەستبێ سەیری لاوانی کردووە چونکە لاوان کۆمەڵێ لە بەهاو

بڕوانە ل ٢

لەم هەفتەیەدا فەیلەقی دوو داستانێکی تری سەرکەوتنی گەورەی تۆمارکرد

روژ لە دوای روژ ، جەنگاوەرانی عیراقی مەزن داستانی شانازی و سەرکەوتنی گەورەتر لە مێژووی گەشیاندا تۆمار دەکەن .

لەماوەی هەفتەی رابووردوداو بەپێی بەیاننامەکانی سەرکردایەتی گشتی هێزی چەکدار ، هەموو هێزەکانمان بە درێژایی سنووری بەرەنگار بوونەوەی دوژمنی ئێرانی چاوچنۆك دەستی مەردانەی زیاتریان لە بنکەو مۆڵگاکانی دوژمن وەشاندوە .

لە چوار چێوەی بەردەوامی گەمارۆدانی [illegible] کانی ئێرانداو هەڵمەتە بەردەوامەکانی هەڵـــۆ بەتواناکانمان بۆ سەر نیشانە دەریاییەکان لەهەفتەی رابووردوودا سێ نیشانەی گەورەیی دەریایی لە خوارووی دوورگەی خەرج پێکراوە .

دیسان هەڵۆ بەتواناکانمان لە بەرەکانی تری جەنگدا بەتایبەتی لەکەرتی ناوەراستە و خوارووە ئەم هەفتەیە چەندان هەڵمەتی سەرکەوتوویان بردۆتە سەر بنکەو مۆڵگاکانی دوژمن و زیانی سەروو ماڵی زۆریان پێ گەیاندون ژمارەی هەڵمەتەکانیان لەم هەفتەیەدا گەیشتە ٣٤٧ هەڵمەتی سەرکەوتوو ، دوای هەموو هەڵمەتێ و سەرکەوتنیان لەزیان گەیاندنی گەورە بە دوژمن بە پشتیوانی خوای مەزن بە سەلامەتی گەڕاونەتەوە بنکەکانی خۆیان .

فرۆکە هیلیوکوپتەرەکانیشمان دەوری دیاریان لەم هەفتەیەدا هەبووە لە لێدانی دوژمنداو سەر پان کردنەوەی هێزەکانی دوژمن لە سەر سنوور .

بنکە توپە بەتواناکانمان لە چەندان لاوە سەنگەرەکانی دوژمنیان ئاگر باران کردووەو ترس و لەرزیان خستۆتە گیانی دوژمن .

● **داستانەکەی فەیلەقی دووەم**

لە سەرەتای ئەم هەفتەیەدا فەیلەقی دووەمی پاڵەوان مژدەی سەرکەوتنێکی تری گەورەی بە سەرکردەی گەل و سەرجەمی گەلی عیراق راگەیانە کە لەبەرەی لیوای ٦٠٦ی پاڵەوان و لەشەرێکی مەردانەداو هەڵمەتێکی بێ وێنەی ئەو لیوابەدا ، ئەو ئەرکەی سەرکردایەتی دیاری کردبوو بەجێ گەیاندراو دوژمنی رەگەزپەرست لەو ناوچەیە بەتەواوی تەفرو تونا کراو ئەوەی کوژرا ، کوژراو باقی یان بریندار بوون ، یان گیران ، یان بەسەر شۆری رایان کرد . دوای ئەوە بە دوو روژ دوژمنی چارە رەش کورتە بالاکانی کۆکردەوەو ویستی بەختی رەشی تاقی بکاتەوەو بەرووی بەرەی لیوای ٦٠٦ی مەردا بچێ ، بەڵام لەماوەی سێ سەعاتدا جەنگاوەرە دلێرەکانمان خۆیان و تەقەڵا چارەرەشەکەیانی گۆر کردو لاشەی کوژراوەکانیان بەو ناوەدا بڵاو بووەو ئەوی مایەوە رای کرد

جێگری فەرماندەی گشتی هێزە چەکدارەکان سەر لە کەرتی فەیلەقی چوار دەدا

فریق روکنی یەکەم عدنان خیرالله جێگری فەرماندەی گشتی هێزە چەکدارەکان و وەزیری بەرگری سەری داوە لە مەڵبەندی فەیلەقی چوارو لەلایەنی فەرماندەی فەیلەق و فەرماندەکانی تیپەکانەوە پێشوازی کراوە.

بەڕێز وەزیری بەرگری چاوی بە ژمارەیەك لە فەرماندەو ئامیرەکانی هێزەکانی ئەو فەیلەقە کەوت بۆ سەرنجدانی ئامادەیی هێزەکانیان بو بەرەنگار بوونەوەی دوژمنی ئێرانی و فەرماندەو ئامیرەکان گوێیان گرت لە راسپاردەو ئامۆژگاریەکانی بەڕێز جێگری فەرماندەی گشتی هێزە چەکدارەکان .

لە سێدارەدانی ٣ فەرماندەی پاسدارانی خومەینی

سەرچاوەیەکی ئاگادار لە ناو ئێرانەوە رای گەیاند کە ٣ کەس لە فەرماندەکانی پاسدارانی خومەینی لەبەرەی مەریوان لەبەرچاوی خەڵك و بە ئاشکرا لەسێدارە دراون چونکە سەرپێچی فەرمانی سەرکردەکانیان کردووەو بەرهەڵستکاری بەردەوامی شەر بوون .

ئەوەی شایانی باسە رژێمی خومەینی لەمانگی ئەیلولی رابووردوودا ١٦٨ ئەفسەرو سەربازی لەبەر ئەوە لەسێدارەدا کە دژی بەردەوامی جەنگ وەستاون.

کوشتنی (٥) لە فەرماندەکانی پاسدارانی خومەینی لە بەرەی شەڕدا

تاران : ئادع : کاربەدەستانی ئێران بڵاویان کردەوە کەوا پێنج لە فەرماندەکانی پاسدارانی خومەینی لە هێرشەکەی هێزەکانی عیراقدا لە بەرەی شەڕدا کوژراون .

رادیۆی باختەران کە بە فارسی بڵاودەکرێتەوە وتی اسماعیل ئەمیرو پەروێز پیر ئەندازو خانبابا خودا باری لە بەرەی شەڕدا کوژراون و

بڕوانە ل ٢

تاوانەکانی رژێمی ئێران لەبەردەم لیژنەیەکی جیهانیدا

ڤیەننا : ئادع : خولی چل و یەکی لیژنەی مافی ئادەمیزاد کەسەر بەنەتەوە یەکگرتووەکانە لە جنێڤدا دەستی پێکرد بۆ لێکۆڵینەوە لە بارەی ئەو دەستدرێژی‌یانە

بڕوانە ل ٢

وتەی هاوکاری

دوویادی پیرۆز

سبەینێ و لە گەرمەی سەرکەوتنە گەورەکانی گەلە مەزنەکەماندا ، یادی دوو بۆنەی پیرۆز دەکەینەوە کە یەکەمیان یادی بەرپابوونی شۆرشە مەزنەکەی ٨ی شوباتی ١٩٦٣ی‌یەو یادی دامەزراندنی سوپای میللی قارەمان .

ئەم دوو یادە ، جێگای شانازی گەلی عیراقەو نەوە دوای نەوە ، بەرێزەوە یادیان دەکەنەوە ، لە ٨ی شوباتی ١٩٦٣دا ، گەلی عیراق و هێزی چەکداری قارەمانی بە رابەری پێشرەوە بەتواناکەی حزبی بەعسی عەرەبی سۆشیالست ، راپەری و قەڵای دیکتاتۆری تاکە کەسی هەڵتەکاند دوای ئەوەی ئەو حوکمە تاکە کەسیە دیکتاتۆرە لە رێبازی شورشی ١٤ی تەموزی ١٩٥٨ لای‌داو گەلی عیراقی خستەوە ژێر باری راونان و سزادان . شۆرشی ٨ی شوبات یەکێکە لە شۆرشە هەرە مەزنە میللیەکان کە ئاسۆیەکی فراوانی لە بەردەم گەلی عیراقدا کردەوەو گۆرانێکی گرنگ بۆ نەك هەر لە عیراقدا بەڵکو لە سەرجەمی ناوچەکەدا ، هەر لەبەر ئەوەش بوو هەموو هێزە ناحەزەکان بە سەربەستی و سەربەرزی عیراق هەر لەسەرەتاوە کەوتنە گە لە کۆمەکی لێ‌کردنی و ئەوە بوو دوای زنجیرەیەك پیلان توانیان لە ١٨ی تشریندا لە پشتەوە خەنجەری خیانەت لە شۆرش و شورشگێرەکانی بدەن و عیراق بخەنەوە داوی نەهامەتی و ببنە کۆسپ لە رێگەی بەدی‌هێنانی ئاواتەکانیا .

بەڵام گەلی عیراق و رابەرە مەردەکەی لە هەموو پیلان و گەلە کۆمەکیەکی ناحەزانی بەهێزتر بوون و سەنگەری خەبات و قوربانیان بەرنەداو لە ١٧-٣٠ تەموزی پیرۆزدا راپەریەوەو رووی راستی شورشی ٨ی شوبات تیشکی بەسەر عیراقدا هەڵهاتەوەو ئەمجارە شۆرش تەواوتر لە دایك بووەوە ، بە تواناو باوەرو لە سەروشیەوە رابەرێکی لێ هاتوو دانای وەك

بڕوانە ل ٢

بەرهەڵستکارانی ئێران پەرە بە بەرگری کردنیان دەدەن

تاران : ئادع : بەرهەڵستکارانی ئێران خەریکی پەرەدانن بە بەرگری‌کردنیان دژی رژێمی خوێناوی‌ی خومەینی .

بەرهەڵستکاران لەم بوارەدا ١٩ کەسیان لە پاسدارانی خومەینی کوشتووە یا بریندار کردووەو دوو ئامێری ئەلەکترۆنی فرۆکەیان تێکداوەو بارەگایەکی حزبی خومەینی‌یان

بڕوانە ل ٢

لاجیوەردی‌یش دەرکرا

تاران : ئادع : قسەکەرێ بەدەم ئەنجومەنی دادپەروەری تارانەوە بڵاوی‌کردەوە کەوا ئەسەدوڵا لاجیوەردی کە خەتاباری کوشتنی هەزارەها ئێرانی‌یە پاش دەسەڵاتوەرگرتنی خومەینی . لە ئیشەکەی کە موددەعی گشتی بە دەرکرا .

بڕوانە ل ٢

رژێمی سوریا واز لە جۆلان دەهێنێ

رژێمی سوریا کاروباری پێویست و دیاری کردوە بۆ ئەوەی بەتەواوی واز لە بەرزاییەکانی جۆلان بێنێ کە زایونی دوژمن بە بریارێکی تایبەتی داویەتیە پاڵ خۆی.

سەرچاوەیەکی ئاگادار لەئەردن کە ئەم هەواڵەی گەیاندوە رونی کردۆتەوە کەدەستەڵاتداریەتی سوریا خەریکی نیشتەجێ‌کردنی دانیشتوانی ناوچە داگیرکراوەکەی سوریایە لە شوێنی تر کە جێگای ٦٠ هەزار هاووڵاتی سوریایی‌تیا دەبێتەوە لە دانیشتوانی جۆلان کە سێ گوند دەورەی‌داوەو دانیشتوانی ٣ هەزار خێزانن .

سەرچاوەکە ئەڵێ بیناکردنی شوێنی نیشتەجێ‌ی نوێ ئامانجی لەبیر بردنەوەی داگیرکردنی جۆلانەو داخستنی مەسەلەکە بە

بڕوانە ل ٢

Institut Kurde de Paris